

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

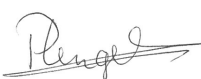
Bestemmingsplan Landbouwontwikkelingsgebieden Gemeente Twenterand

Definitief

Gemeente Twenterand

Grontmij Nederland B.V.
Zwolle, 29 april 2010

Verantwoording

Titel	:Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Subtitel	:Bestemmingsplan Landbouwontwikkelingsgebieden Gemeente Twenterand
Projectnummer	:284328
Referentienummer	:11/99054069
Revisie	:0
Datum	:29 april 2010
Auteur(s)	:Drs. ing. P. van den Hengel
E-mail adres	:petra.vandenhengel@grontmij.nlp
Gecontroleerd door	:Ir. A. van Straten
Paraaf gecontroleerd	:
Goedgekeurd door	:Ir. P. Bergmans
Paraaf goedgekeurd	:i.o.
Contact	:Noordzeelaan 50 8017 JW Zwolle Postbus 1364 8001 BJ Zwolle T +31 38 499 16 00 F +31 38 422 76 97 oost@grontmij.nl www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en m.e.r.-plicht	4
1.2	Leeswijzer	5
2	Bestemmingsplan Buitengebied Landbouwontwikkelingsgebieden van de Gemeente Twenterand	6
3	Beleid en wettelijk kader	9
3.1	Inleiding.....	9
3.2	Europees beleid	9
3.3	Rijksbeleid.....	9
3.4	Provinciaal beleid	10
3.5	Gemeentelijk beleid	11
4	Reikwijdte en Detailniveau.....	13
4.1	Inleiding.....	13
4.2	Reikwijdte.....	13
4.3	Detailniveau	13
5	Alternatieven	18
5.1	Alternatievenontwikkeling	18
5.2	Alternatieven	18
6	Literatuur	20

Bijlage 1: Huidige situatie en autonome ontwikkeling van milieuaspecten

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en m.e.r.-plicht

Aanleiding voor deze notitie vormt het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor de drie landbouwonwikkelingsgebieden Fortwijk, Daarlerveen en Weitemanslanden in Gemeente Twenterand. Dit bestemmingsplan is een actualisatie van het geldende bestemmingsplan buitengebied 2005. Hierin wordt onder andere ingegaan op de regeling van de intensieve veehouderij conform de mogelijkheden die het Reconstructieplan Salland-Twente biedt¹.

De mogelijkheden voor uitbreiding en/of nieuwvestiging van intensieve veehouderijen, al dan niet met wijzigingsbevoegdheid² kunnen worden beschouwd als m.e.r.-plichtige of m.e.r. - beoordelingsplichtige activiteiten die de drempelwaarden overschrijden in overeenstemming met het Besluit m.e.r.², categorie C/D 14, kolom 3. De drempelwaarden voor de MER plicht (C14) zijn als volgt:

- 60.000 of meer plaatsen voor mesthoenders;
- 45.000 of meer plaatsen voor hennen;
- 2.200 of meer plaatsen voor mestvarkens;
- 350 of meer plaatsen voor zeugen.

De vaststelling van (een herziening van) een bestemmingsplan voor activiteiten die de m.e.r.-drempelwaarde overschrijden, is een plan waarvoor de m.e.r.-procedure voor plannen (plan-m.e.r.) moet worden doorlopen³.

In en nabij het plangebied liggen Natura 2000-gebieden. In het plangebied liggen de Natura 2000 gebieden Engbertsdijkvenen, Vecht- en Beneden-Reggegebied, Wierdenseveld, Springendal & Dal van de Mosbeek en Itterbecker heide. Er is een 'voortoets' gedaan om te beoordelen of er mogelijk significante negatieve effecten plaatsvinden op de nabij gelegen Natura 2000-gebieden. De conclusie van dit rapport is dat er niet kan worden uitgesloten dat de ruimte die het nieuwe bestemmingsplan biedt ten opzichte van de realistische situatie een negatief significant effect geeft. Daarom zal er een passende beoordeling moeten plaatsvinden, die geïntegreerd wordt in het planMER.

B&W van de Gemeente Twenterand is initiatiefnemer. Omdat de wet in relatie tot de MER procedure veranderd wordt op 1 juli 2010 zal in Twenterand deze nieuwe MER procedure gevolgd worden. Dit houdt in dat de Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor iedereen ter inzage ligt voor inspraak. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt ter inzage gelegd op het gemeentehuis. De notitie beschrijft de te volgen m.e.r. procedure, wat daarin wordt meegenomen (reikwijdte), op welke wijze het milieueffectrapport (MER) wordt samengesteld (detailniveau).

¹ Het Reconstructieplan Salland-Twente is op 15 september 2004 vastgesteld. Een belangrijk onderdeel hiervan vormt de zonering voor de intensieve veehouderij. Het reconstructiegebied wordt opgedeeld in drie gebieden; het extensiveringsgebied waar de intensieve veehouderij wordt afgebouwd, het verwevingsgebied waar bestaande bedrijven beperkt mogen uitbreiden en het landbouwonwikkelingsgebied (LOG) waar bestaande en nieuwe bedrijven de kans krijgen om te groeien.

² gewijzigd Besluit m.e.r. 1994 (2006)

³ zie voetnoot 2

Het plan m.e.r. richt zich specifiek op de milieukundige beoordeling van mogelijke alternatieven voor de mate van ontwikkeling van de intensieve veehouderij (IV). De milieukundige beoordeling wordt gerapporteerd in een milieueffectrapport (MER). Dit MER dient als advies voor het bevoegd gezag bij de besluitvorming over het vast te stellen bestemmingsplan.

Het MER bevat de volgende onderdelen⁴.

1. Inleiding en aanleiding en Voorgenomen activiteit.
 2. Doel en eerder vastgestelde plannen.
 3. Alternatieven en voorkeursalternatief.
 4. Huidige situatie en autonome ontwikkelingen.
 5. Milieueffecten en effectbeperkende maatregelen.
 6. Leemten in kennis en monitoring.
- Het MER gaat vergezeld met een publieksvriendelijke samenvatting.

Het voorontwerp-bestemmingsplan van de drie LOG's zal tezamen met het planMER ter inzage gelegd worden voor inspraak. Dan is er ook gelegenheid tot het indienen van zienswijzen.

1.2 Leeswijzer

In het tweede hoofdstuk wordt de situatie uitgelegd rondom het vigerende bestemmingsplan van de landbouwontwikkelingsgebieden en het voornemen om deze te veranderen. Het beleid wat van toepassing is op deze mogelijke verandering wordt aangegeven in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 wordt de reikwijdte en het detailniveau van het MER gedefinieerd.

⁴ zie voetnoot 2

2 Bestemmingsplan Buitengebied Landbouwonwikkelingsgebieden van de Gemeente Twenterand

De Gemeente Twenterand is voornemens een nieuw bestemmingsplan voor de drie landbouwonwikkelingsgebieden Fortwijk, Daarlervveen en Weitemanslanden op te stellen. Het vigerende bestemmingsplan heeft sinds november 2006 het Reconstructieplan Salland-Twente (2004) al doorvertaald. Echter, het maatschappelijke draagvlak bij een groot deel van de bewoners van de Gemeente Twenterand voor de juridische mogelijkheden van uitbreiding en omschakeling van intensieve veehouderijen, is niet aanwezig. Aanvragen voor grote stallen in de LOG's resulteerden in een groot aantal formele bezwaren (1600). Daarnaast zijn er landelijk discussies over het inplaatsen van grote stallen, gezondheidaspecten voor mens en dier bij intensieve veehouderij, dierenwelzijn en ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving. Om een duidelijke uiteenzetting van de keuzes en afwegingen te maken voor de LOG's wordt er een gebiedsvisie gemaakt.

Zoals al in hoofdstuk 1 is aangegeven, zal het MER zich richten op veranderingen die betrekking hebben op intensieve veehouderijen⁵ en grondgebonden veehouderij. Verdere aspecten zijn conserverend ten opzichte van het huidige bestemmingsplan.

Intensieve veehouderij (IV) ontwikkeling wordt door het bestemmingsplan gestuurd door de volgende punten invulling te geven:

- uitbreiding;
- nieuwvestiging;
- omschakeling van grondgebonden naar intensieve veehouderij.

Hieronder een overzicht ten aanzien van de mogelijkheden voor intensieve veehouderij in het vigerende bestemmingsplan.

Landbouwonwikkelingsgebied	Verwevingsgebied	Sterlocaties in verwevingsgebied
Bouwwlak: 1 ha (of werkelijke grootte ten tijde van vaststelling bestemmingsplan)	Bouwwlak: werkelijke grootte ten tijde van vaststelling bestemmingsplan in 2006	Bouwwlak: werkelijke grootte ten tijde van vaststelling bestemmingsplan in 2006
Wijzigingsbevoegdheid tot maximaal 3 ha	Wijzigingsbevoegdheid tot maximaal 1,5 ha. Wijzigingsbevoegdheid conform reconstructieplan, dus geen maximum aan bouwvlak. Dit wordt bepaald door eisen vanuit omgeving (water, geur, ammoniak etc.).	

Pluimvee 20% groter bouwvlak toegestaan,
met wijzigingsbevoegdheid max. 3,6 ha

⁵ Definitie van intensieve veehouderij: Een agrarisch bedrijf of een deel daarvan met ten minste 250m² bedrijfsvloeroppervlak dat wordt gebruikt voor veehouderij volgens de Wet Milieubeheer en waar geen melkrundvee, schapen, paarden, of dieren 'biologisch' worden gehouden en waar geen dieren worden gehouden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer (bron: Toelichting Reconstructieplan Salland-Twente, 2004).

Landbouwontwikkelingsgebied	Verwevingsgebied	Sterlocaties in verwevingsgebied
Omzetten van agrarisch naar intensieve veehouderij is mogelijk	Geen nieuwvestiging van of omschakeling naar intensieve veehouderij mogelijk.	
Wijziging van agrarisch bouwperceel naar wonen is uitgesloten in LOG (zodat deze agrarische bouwpercelen beschikbaar blijven voor eventuele nieuwvestiging van intensieve veehouderijen en woningen in de toekomst niet beperkend zijn voor uitbreidingen van intensieve veehouderij).		
Wijziging van agrarisch bouwperceel naar bedrijfsdoeleinden is uitgesloten in LOG (zodat deze beschikbaar blijven voor nieuwvestiging van intensieve veehouderijen).		
Wijziging van agrarisch gebied naar agrarisch bouwblok met intensieve veehouderij met een maximaal oppervlak van 1 ha of 1,5 ha, als de noodzaak is aangetoond. (mogelijk maken nieuwvestiging van intensieve veehouderij).		

Red. SAB 2010

Het nieuwe bestemmingsplan is voornemens de ruimte voor de intensieve en grondgebonden veehouderijen zodanig te regelen dat er maatschappelijk draagvlak is onder de bewoners van Gemeente Twenterand. Aan de hand van het raadsluit (30 juni 2009) staan tabel 2.1 de opties voor de aanpassingen van het bestemmingsplan.

Tabel 2.1 Mogelijkheden voor aanpassingen van het bestemmingsplan voor de LOG's

Activiteit	Fortwijk	Daarleveen	Weitemans-landen
Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderij ⁶	X	X	X
Hervestiging van intensieve veehouderij op bestaande intensieve veehouderijbedrijven ⁷	X	X	X
Omschakeling van bestaand grondgebonden bedrijf naar intensieve veehouderij ⁸			X

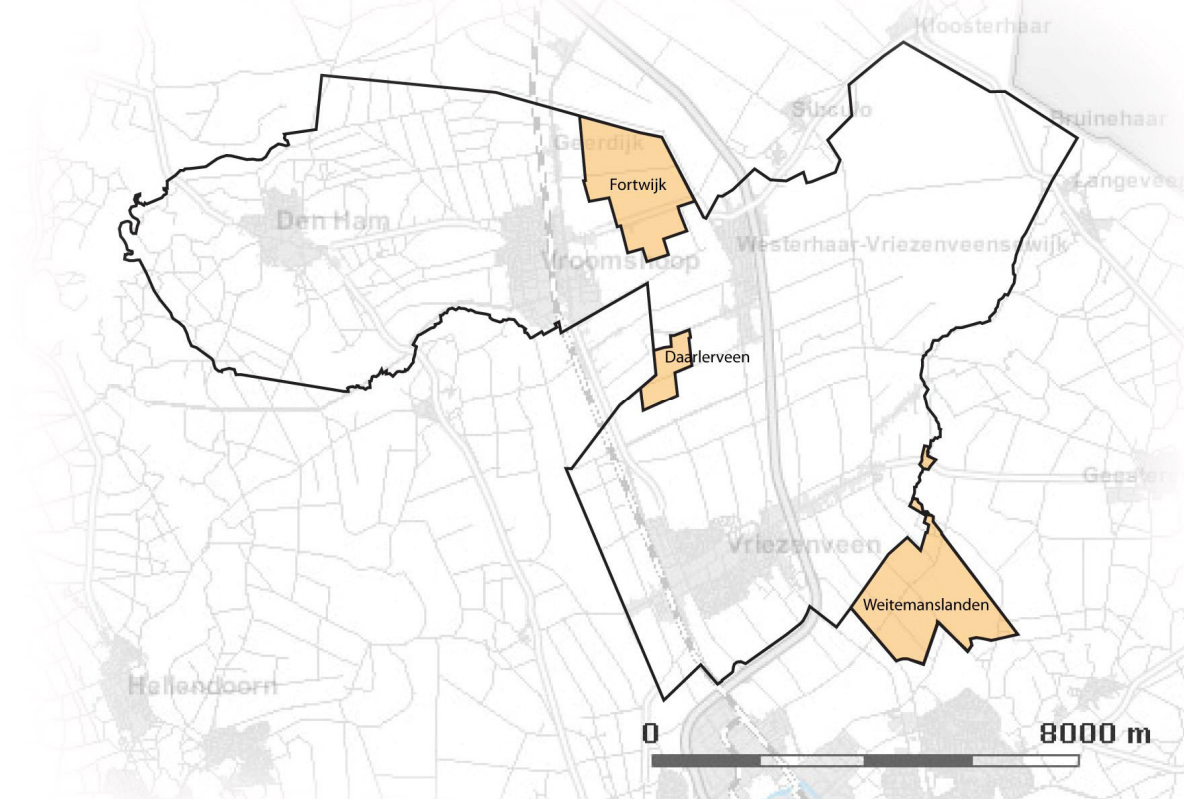
Het gebied waarop het Bestemmingsplan voor de landbouwontwikkelingsgebieden Fortwijk, Daarleveen en Weitemanslanden van toepassing is wordt gegeven in figuur 2.1.

⁶ Raadsbesluit: bouwblok tot maximaal 1,5 ha (overeenkomstig regiem verwevingsgebied)

⁷ Raadsbesluit: bouwblok tot maximaal 1,5 ha (overeenkomstig regiem verwevingsgebied)

⁸ Raadsbesluit: bouwblok tot maximaal 1,5 ha (overeenkomstig regiem verwevingsgebied)

Figuur 2.1 Landbouwontwikkelingsgebieden Fortwijk, Daarlerveen en Weitemanslanden

3 Beleid en wettelijk kader

3.1 Inleiding

De beleidsruimte bij het opstellen van bestemmingsplannen wordt door wet- en regelgeving en beleidsregels begrensd. In dit hoofdstuk worden de meest belangrijke kaders, die van belang zijn voor de voorziene activiteiten in het op te stellen bestemmingsplan Buitengebied 2009, aangegeven.

3.2 Europees beleid

Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) (1979/92)

De Vogel- en Habitatrichtlijn (richtlijnen 79/409/EEG en 92/43/EEG) schrijven voor dat passende maatregelen moeten worden getroffen om de kwaliteit van de natuurlijke habitats binnen de aangewezen beschermingsgebieden te waarborgen. Hierbij mogen geen storende factoren optreden die tot een significant effect kunnen leiden. Nederland heeft de Vogel- en Habitatrichtlijn omgezet in nationale wetgeving: de Natuurbeschermingswet en de Flora- en Faunawet.

Kaderrichtlijn Water (2000)

De KRW beoogt de aquatische ecosystemen en waterafhankelijke terrestische natuur voor achteruitgang te behoeden, te beschermen en te verbeteren. Een concreet doel van de KRW is een goede ecologische toestand van het grond- en oppervlaktewater te bereiken. In beginsel moet dit doel in 2015 zijn behaald.

IPPC- richtlijn (1996)

Het doel van de IPPC richtlijn (richtlijn 96/61/EG) is, om door middel van maatregelen emissies in lucht, water en bodem te voorkomen of te beperken om zo afwenteling van emissies tussen de milieucompartimenten te voorkomen en tot een zo hoog mogelijke bescherming van het milieu in zijn geheel te komen. IPPC is enkel van toepassing bij vergunningverlening aan grote varkens- en pluimveebedrijven (>40.000 plaatsen voor pluimvee, >2000 plaatsen voor vleesvarkens of > 750 plaatsen voor zeugen).

3.3 Rijksbeleid

Nota Ruimte (2006)

De Nota Ruimte bevat de visie van het kabinet op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. De nota bevat de ruimtelijke bijdrage aan een sterke economie, een veilige en leefbare samenleving en een aantrekkelijk land. Het gaat om de inrichtingsvraagstukken die spelen tussen nu en 2020, met een doorkijk naar 2030. In de nota worden de hoofdlijnen van beleid aangegeven, waarbij het kabinet kiest voor 'decentraal wat kan, en centraal wat moet'.

Nota Belvédère (1999)

De Nota Belvédère (1999) is een beleidsnota over de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting. Het beleidsuitgangspunt is 'behoud door ontwikkeling'.

Natuurbeschermingswet (1998)

De Natuurbeschermingswet heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten) in Nederland. De Natura 2000-gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Voor de Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen vastgesteld. Hierin staat omschreven wat de doelen zijn met betrekking tot de oppervlakte en de kwaliteit van de habitattypen.

Ook worden beheerplannen opgesteld om te zorgen dat de instandhoudingsdoelen worden bereikt. Nieuwe ontwikkelingen mogen geen negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelen. Indien op basis van een voortoets significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen niet kunnen worden uitgesloten, is een passende beoordeling noodzakelijk.

Programmatistische aanpak stikstof (2010)

Op dit moment is sprake van een impasse bij de vergunningverlening (Nb-wet) en deels bij het beheerplanproces. Via een stikstofvoorziening in de Crisis- en Herstelwet (CHW) en een programmatistische aanpak voor stikstof (PAS) wil het Ministerie van LNV deze impasse doorbreken. Op dit moment is er een voornemen om de stikstofproblematiek aan te passen. Eind van dit jaar zal met de verschillende betrokkenen een programma worden opgesteld met betrekking tot de stikstofproblematiek in relatie tot de Natura 2000-gebieden. De problematiek zal worden aangepakt en de vergunningverlening wordt los getrokken.

Flora- en Fauna wet (2002)

De Flora- en Faunawet is sinds 1 april 2002 van kracht. In deze wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende vogels, zoogdieren, reptielen en amfibieën beschermt. Daarnaast zijn er selectieve lijsten van beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelde dieren.

Besluit Ammoniakemissie Huisvesting Veehouderij (december 2005)

Als hoofdregel geldt dat op grond van dit besluit bestaande huisvestingssystemen uiterlijk op 1 januari 2010 moeten voldoen aan de maximale emissiewaarden. Het besluit zal bepalen dat dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingsystemen beschikbaar zijn, op den duur emissiearm moet zijn uitgevoerd. Het Actieplan Ammoniak en Veehouderij is (na enig uitstel) op 1 december 2009 door minister Cramer (VROM) aangeboden aan de Tweede Kamer. Het Actieplan biedt extra tijd aan de naar schatting 4.100 varkens- en 600 pluimveebedrijven die per 1 januari 2010 niet voldoen aan de maximale emissiewaarden voor ammoniak uit het Besluit huisvesting.

Wet Geurhinder en Veehouderij (2006)

Voor het bepalen van de milieugebruiksruimte voor geur is de Wet Geurhinder en Veehouderij van belang.

Wet Ammoniak en Veehouderij (2007)

Onder de Wav worden de kwetsbare gebieden extra beschermd. Gebieden zijn kwetsbaar als ze voor verzuring gevoelig zijn en tevens binnen de door de provincie begrensde Ecologische Hoofdstructuur (EHS) liggen.

3.4 Provinciaal beleid

Reconstructieplan Salland-Twente

Hoofddoel van de Reconstructiewet concentratiegebieden die op 1 april 2002 in werking is getreden, is de bevordering van een goede ruimtelijke structuur van het concentratiegebied, in het bijzonder met betrekking tot landbouw, natuur, bos, landschap, recreatie en toerisme, water, milieu en infrastructuur. Tevens is het hoofddoel de verbetering van een goed woon-, werk- en leefklimaat en van de economische structuur. Eerste stap in de reconstructie van de concentratiegebieden was het opstellen van een reconstructieplan.

Met het Reconstructieplan 'Salland-Twente', dat sinds 4 november 2004 formeel van kracht is gegaan, wil de Provincie Overijssel ruimte en ontwikkelingsmogelijkheden scheppen voor de landbouw en tegelijk veel problemen op het gebied van milieu, natuur, landschap, water en leefbaarheid aanpakken.

Centraal voor Zuidwest-Twente⁹ staat het versterken van de economische vitaliteit van het gebied. Daarnaast moet de kwaliteit van landschap en natuur worden behouden en moet een gezond platteland samen gaan met een gezond sociaal klimaat waar mensen van alle leeftijden en afkomst kunnen wonen en werken.

Via het reconstructieplan is het reconstructiegebied voor het onderdeel intensieve veehouderij ingedeeld in drie zones: landbouwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebied en extensiveringsgebied. In de drie zones zijn verschillende mogelijkheden aanwezig voor intensieve veehouderijen.

Omgevingsvisie; Partiële herziening Reconstructieplan Salland Twente, mei 2009

In de Omgevingsvisie Overijssel is nieuw provinciaal beleid opgenomen voor:

1. de vestiging van nieuwe agrarische bouwpercelen;
2. de uitbreiding van agrarische bouwpercelen.

Dit beleid is van toepassing in geheel Overijssel, inclusief het reconstructiegebied Salland-Twente. Op grond van de Reconstructiewet bevat een reconstructieplan het ruimtelijk beleid voor de intensieve veehouderij voor een reconstructiegebied. Om het beleid van de Omgevingsvisie dat betrekking heeft op de intensieve veehouderij van toepassing te laten zijn in het reconstructiegebied Salland-Twente diende dit beleid daarom ook te worden opgenomen in het Reconstructieplan Salland-Twente. Daarom is ook een partiële herziening van het Reconstructieplan vastgesteld.

Met betrekking tot intensieve veehouderij wordt in de Omgevingsvisie het volgende gegeven dat afwijkt van het oorspronkelijke reconstructieplan uit 2004.

- In de Omgevingsvisie wordt niet meer gesproken over de 20% extra ruimte voor pluimveehouderijen bovenop de maximaal toegestane grootte van het bouwvlak. Deze regeling kan dus, conform vigerende provinciale beleid, worden losgelaten.
- Het salderingsprincipe voor agrarische bedrijven uit provincie Overijssel is nieuw. De verwachting is dat dit de vraag naar nieuwvestigingslocaties beperkt.
- In de Omgevingsvisie en -verordening wordt ingezet op sturen op ruimtelijke kwaliteit. Daarom is een zinsnede toegevoegd bij wijzigingen naar een groter bouwvlak dat het verlies aan landschappelijk en ecologisch kapitaal in voldoende mate wordt gecompenseerd door investeringen in de versterking van ruimtelijke kwaliteit in de omgeving. (red. SAB 2010)

3.5 Gemeentelijk beleid

Bodembeleidsplan 2005-2010

Het doel van dit beleidsplan is een samenhangend en consistent bodembeleid te formuleren en dit binnen de gemeentelijke organisatie en daarbuiten uit te dragen. Met het instrument 'actief bodembeheer' kan duurzaam bodembeheer binnen de gemeente nader worden geconcretiseerd. In dit bodembeleidsplan zijn diverse thema's vallend onder de paraplu van Actief Bodembeheer nader uitgewerkt. Het bodembeleidsplan wordt in 2010 geactualiseerd. Dan wordt ook het buitengebied, dat in het vigerende plan nog ontbrak, meegenomen.

Externe Veiligheid 2007

Doel van het externe veiligheidsbeleid is om duidelijk te maken welke externe veiligheidsrisico's in de Gemeente Twenterand aanwezig zijn en hoe met deze en toekomstige risico's dient te worden omgegaan. Dit betekent dat onder meer invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichting om het groepsrisico en plaatsgebonden risico te overwegen.

Waterplan Twenterand Strategische visie 2002

Eind 2001 heeft de Gemeente Twenterand in samenspraak met het Waterschap Regge en Dinkel besloten om gezamenlijk een waterplan op te stellen voor de Gemeente Twenterand. Daardoor ontstaat beter inzicht in de werking van het watersysteem en worden de accenten voor beleid en maatregelen in de komende jaren vastgelegd.

⁹ Voor de vaststelling van het Reconstructieplan 'Salland'- Twente was Twenterand ingedeeld bij Noordoost Twente; na vaststelling bij Zuidwest Twente.

Betrokken organisaties hebben afgesproken gezamenlijk de koers vast te leggen in dit strategisch document en zo de basis te leggen voor intensivering van de onderlinge samenwerking.

Nota Geluidsbeleid en Nota Hogere Grenswaarden 2008

Doel van dit beleid is om de goede kwaliteiten te behouden en waar mogelijk de geluidskwaliteit binnen de gemeente te verbeteren. De boven- en ondergrens van de geluidskwaliteit wordt door de Gemeente Twenterand omschreven in de geluidsklasse 'ambitie'. Van die ambitie kan in bepaalde situaties worden afgeweken. Dit is vastgelegd in de Nota Hogere Grenswaarden. Indien mag worden afgeweken van de geluidsklasse 'ambitie', wordt er gekeken naar de geluidsklasse 'bovengrens'. De bovengrens van die klasse is dan de maximaal toegestane afwijking.

Landschapsontwikkelingsplan 2008

Het plan beoogt de gewenste ontwikkelingsrichting van het landschap binnen Twenterand aan te geven, omvat de uitgangspunten voor inpassing in het landschap van gewenste ontwikkelingen en geeft de benodigde middelen aan voor onderhoud, aanleg en beheer van landschapselementen.

Welstandsnota 2004

De nota geeft de kans om door middel van goede uitleg, voorbeelden en verduidelijkende tekeningen helder aan te geven wat ten aanzien van de bebouwing in waar gewenst is in de Gemeente Twenterand. Op deze wijze is de nota een belangrijk instrument ter bevordering van de ruimtelijke kwaliteit.

Milieubeleidsplan 2003-2007

In het milieubeleidsplan van de gemeente wordt er beleid op het gebied van verschillende milieuaspecten gegeven. In 2010 komt een nieuw Milieubeleidsplan, mede als bouwsteen voor de structuurvisie duurzaam klimaatbeleid en beleid voor duurzaam bouwen. Dit beleid wordt opgesteld in de komende jaren.

4 Reikwijdte en Detailniveau

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de reikwijdte en het detailniveau van het MER gedefinieerd. Bij het detailniveau wordt de huidige situatie en autonome ontwikkeling per aspect toegelicht. Daarnaast zullen de aspecten, die van belang zijn in de effectenbeoordeling en de criteria hierbij worden beschreven.

4.2 Reikwijdte

De geografische reikwijdte van het planMER wordt gevormd door de grenzen van het bestemmingsplan. De effecten van de voorgestelde activiteiten kunnen echter verder reiken dan de grenzen van het bestemmingsplan. In het onderzoek wordt daarom, indien noodzakelijk, een groter onderzoeksgebied aangehouden. De omvang van het onderzoeksgebied kan per milieuaspect verschillen. De grenzen kunnen theoretisch tot het oneindige worden opgerekt, maar zullen worden bepaald aan de hand van de meningen van de experts.

4.3 Detailniveau

Het detailniveau richt zich op gemeentelijk niveau en gedeeltelijk op niveau van individuele bedrijven. In het MER zijn de effecten van de nieuwe planologische kaders die voor het bestemmingsplan worden opgesteld, vooral op het niveau van de gemeente van belang. Daarnaast is het belangrijk dat er een doorkijk wordt gegeven voor individuele bedrijven om een kader aan te geven voor mogelijkheden van uitbreiding. Echter, zaken die in het individuele vergunningstraject worden behandeld/meegenomen vallen buiten dit planMER.

Aspecten zullen over het algemeen kwalitatief worden beschouwd. Berekeningen zullen worden uitgevoerd, indien het bepalen van kwantitatieve effecten noodzakelijk wordt geacht.

Vanuit de analyse van de milieuruimte kan het volgende geconcludeerd worden. Er zes vijf factoren die in het bijzonder van belang zijn bij de beoordeling van de alternatieven.

- Geur
- Natuur/ammoniakdepositie
- Water
- Cultuurhistorie/Landschap/Ruimtelijke kwaliteit
- Gezondheid en intensieve veehouderij
- Infrastructuur

Natuur wordt tevens beschreven en getoetst aan de huidige realistische situatie (wat is er op dit moment aanwezig) in de passende beoordeling. De passende beoordeling zal worden samengevat in het MER.

Hieronder wordt een samenvatting gegeven van een analyse van de huidige situatie en autonome ontwikkeling van de LOG's van Twenterand. In bijlage 1 staat een uitgebreide toelichting van alle aspecten in relatie tot de huidige situatie en autonome ontwikkeling.

Het vigerende bestemmingsplan geeft een relatief grote mogelijkheid tot uitbreiding voor intensieve veehouderij, namelijk tot 3 hectare. Het nieuw op te stellen bestemmingsplan is voornemens minder ruimte aan extra uitbreiding van intensieve veehouderij te geven in vergelijking tot het vigerende bestemmingsplan.

Het is daarom niet van belang om op alle aspecten effecten te beoordelen, omdat deze in dit geval niet van belang zijn of dat deze positiever scoren dan de autonome ontwikkeling. De reden waarom aspecten wel of niet worden meegenomen in de alternatieven beoordeling van het planMER zal hieronder ook worden aangegeven.

Geur

Uit de geurscan die uitgevoerd is in 2008 (Arcadis 2008) blijkt dat er nog geur-ruimte aanwezig is voor uitbreiding of nieuwvestiging van veehouderijbedrijven. Door de Amvb Besluit Ammoniakemissie Huisvesting Veehouderij moeten bestaande bedrijven vergaande maatregelen treffen die ook voor geur kunnen leiden tot minder emissie. Voor het Besluit huisvesting zijn in Twenterand 44 bedrijven aangeschreven. De bedrijfsontwikkelingsplannen, die voor 1 april 2010 binnen moeten zijn, komen op dit moment binnen. Onduidelijk is hoeveel extra geurruimte dit oplevert. Op basis van het vigerende bestemmingsplan zijn er mogelijkheden voor nieuwvestiging of uitbreiding van (intensieve) veehouderijbedrijven tot 3 ha per bouwblok. Deze mogelijkheden zijn zo ruim dat hiermee de aanwezige geurruimte tot het toegestane maximum volledig kan worden opgevuld als er gekeken wordt naar individuele bedrijven. Echter, als cumulatie van geur wordt beschouwd, kan hier een probleem ontstaan. Omdat geur een belangrijk aspect is, wordt het beschouwd in het MER.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect geur aan de volgende criteria getoetst.

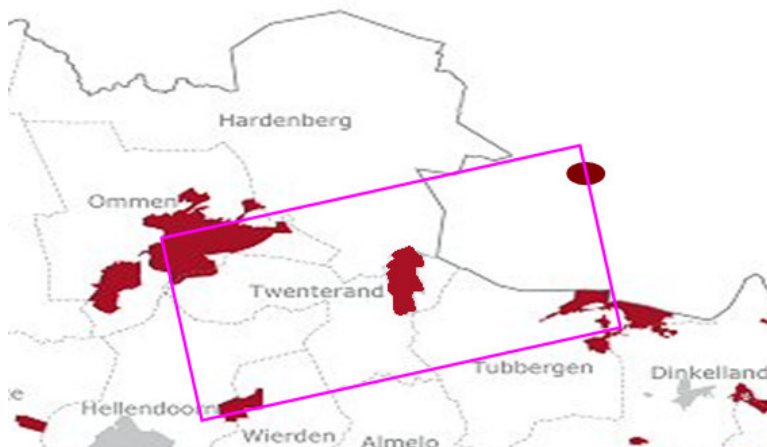
- Toename/afname aantal geurgehinderden.
- Verbetering/verslechtering van woon-en leefklimaat (cumulatieve geurbelasting in en nabij de LOG gebieden).

Natuur

In de landbouwonwikkelingsgebieden zijn geen Natura 2000-gebieden, beschermde natuurmonumenten, gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur of Wav-gebieden gelegen. Het LOG-gebied Weiternanslanden en het ganzenbeschermingsgebied overlappen deels. Daarnaast zijn in de nabijheid van de LOG-gebieden wel enkele beschermde gebieden gelegen.

Mogelijk is er nieuw beleid te verwachten. Momenteel wordt de Crisis- en herstelwet voorbereid. Het voornemen bestaat om met deze wet de Natuurbeschermingswet aan te passen via de Programmatische Aanpak Stikstof. Na aanpassing van de Natuurbeschermingswet wordt er mogelijk anders omgegaan met de beoordeling van effecten op de Natura 2000-gebieden. De aanwijzing van de beschermde natuurgebieden en andere gevoelige gebieden zal naar verwachting de komende jaren niet wijzigen.

Figuur 4.1 *Natura 2000-gebieden in noord-oostelijk deel van Overijssel en globale locatie IJterbecker heide in Duitsland*

Ammoniak

De huidige depositie op de beschouwde N2000-gebieden (Engbertsdijkvenen, Itterbecker heide, Wierdense Veld, Vecht en Beneden Regge en Springendal en dal van de Mosbeek) is zo ver boven de kritische depositiewaarde van de meest gevoelige habitats in die gebieden, dat er nu geen milieuruimte is voor het onderdeel ammoniak. Ook op de middellange termijn is er als gevolg van de autonome ontwikkeling geen ruimte, omdat de daling van de achtergrondbelasting erg langzaam gaat en de overschrijding van de kritische depositiewaarde erg groot is.

Ook indien wordt omgeschakeld van grondgebonden agrarisch bouwblock naar intensieve veehouderij, vindt er in alle gevallen een toename plaats van ammoniakemissie en dus depositie op Natura 2000-gebieden. Omdat de milieugebruiksruimte van ammoniak zodanig bepalend is, wordt deze meegenomen in het MER. Daarnaast zal ammoniak worden meegenomen in de passende beoordeling.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect natuur aan de volgende criteria getoetst.

- Effect op het ganzenbeschermingsgebied (bij LOG Weitemanslanden)
 - verstoring
- Effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied:
 - verzuring
 - verstoring
 - verdroging

Water

Voor nieuwe intensieve veehouderijbedrijven wordt door het waterschap een stand-still beginsel gehanteerd ten aanzien van de lozing van bedrijfswater en de invloed op het watersysteem. Dat betekent dat er geen verslechtering van de huidige waterkwaliteit mag optreden. Door het toepassen van de nieuwste technieken verwacht het waterschap dat als een bedrijf zich verplaatst het effect voor het watersysteem per saldo zal verbeteren.

Ten noordwesten van Vroomshoop ligt het grondwaterbeschermingsgebied van de waterwinning Hammerflier. Behalve dat in Fortwijk een intrekgebied is gelegen (Hammerflier), zijn er voor Fortwijk, Daalerveen en Weitemanslanden geen bijzonderheden ten aanzien van de drinkwatervoorziening. In de provinciale Omgevingsvisie worden beperkingen gesteld aan activiteiten en ruimtelijke functies in het zgn. grondwaterbeschermingsgebied en in mindere mate in het zgn. intrekgebied.

Ten aanzien van de waterveiligheid, waterlopen en waterberging zijn er voor de drie gebieden geen bijzonderheden te noemen.

Toetsingscriteria

De alternatieven in het planMER worden voor het aspect water aan het volgende criterium getoetst.

- Risico op negatieve effecten voor het grondwaterintrekgebied.

Cultuurhistorie/Landschap/Ruimtelijke kwaliteit

Op grond van de vigerende beleidsdocumenten Landschapsonwikkelingsplan en Welstandsnota zijn in het bijzonder in de open ruimte van de drie landbouwontwikkelingsgebieden mogelijkheden voor (grootschalige) agrarische ontwikkelingen met grote bedrijfsgebouwen. De toegestane ontwikkeling kan leiden tot een 'nieuw landschap', waarbij de bestaande openheid (deels) wordt opgevuld met relatief grote bouwblocken met relatief grote bouwmassa's. De bedrijfswoningen worden omringd met erfbeplanting, de bedrijfsgebouwen staan daarachter vrij in het veld. In de welstandsnota is opgenomen dat ontwikkelingen mogelijk zijn waarbij echter het behoud van het contrast tussen de dichtere randen en de open ruimte voorop staat.

Toetsingscriteria

- Verandering van de regionale landschapsstructuur, in het bijzonder op de variatie in de landschapsstructuur en op de herkenbaarheid en identiteit van het landschap.
- Aantasting van waardevolle lintstructuren.
- Verandering van contrasten tussen open gebieden en besloten linten (open veenontginningslandschap versus dichte ontginningslinten).
- Verandering van kenmerkende verkavelingstructuren.

Gezondheid en intensieve veehouderij

Er is een toenemende maatschappelijke onrust over de gevolgen van de (groei van de) intensieve veehouderij op de volksgezondheid. Tot voor kort was een afstand van 100 meter tussen bedrijven onderling en tussen bedrijven en woonbestemmingen gebruikelijk.

Op dit moment wordt door de GGD geadviseerd een grotere afstand aan te houden tussen intensieve veehouderij en bebouwing. Er is nog geen duidelijkheid over de daarbij te hanteren afstandsmaten, de adviezen variëren van 500 meter tot 3 kilometer.

Gezien de gevolgen voor de volksgezondheid adviseren de GGD's zeer terughoudend om te gaan met kleine afstandsmaten. In 2010 worden de resultaten verwacht van onderzoek door het ministerie van VWS en LNV in deze materie. Omdat gezondheid en intensieve veehouderij maatschappelijk gevoelig zijn zal dit worden meegenomen in het MER.

Toetsingscriteria

- Toename/afname risico op volksgezondheidseffecten

Infrastructuur

De landbouwontwikkelingsgebieden zijn goed bereikbaar via de stroom- en gebiedsontsluitingswegen. Deels moet hierbij via gebiedsontsluitingswegen door de kernen Westerhaar en Daarlerveen worden gereden. De toekomstige ontwikkeling van de infrastructuur rond Vriezenveen heeft geen of weinig invloed op de bereikbaarheid van de landbouwontwikkelingsgebieden. Door de autonome proces van verbreding van (landbouw)voertuigen kan er op de erftoegangswegen wel een subjectief gevoel van onveiligheid ontstaan bij fietsers. Door de huidige verhardingsbreedte (<3.50) kan de typering duurzaam veilig niet worden toegekend. Ook is de huidige verhardingsbreedte gering in combinatie met het lokaal ontbreken van voldoende passeerplaatsen/inritten. Er zijn daardoor, zeker bij toename van het aantal bedrijven en daarmee het aantal toe- en afleverende vrachtauto's, veiligheidsrisico's bij het elkaar passeren van landbouwvoertuigen en/of vrachtauto's (uitwijken in de onverharde berm). Er zijn verder geen aandachtspunten voor de verkeersveiligheid in relatie tot de ontwikkeling van de landbouwontwikkelingsgebieden.

Toetsingscriteria

- Toename/afname verkeersveiligheid

Luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit in de Gemeente Twenterand is goed te noemen. Er zijn geen situaties aan te wijzen waar kritische waarden, zoals grenswaarden dreigen te worden overschreden. De waarde liggen ruim onder de wettelijk voorgeschreven toetswaarden. Er is voldoende ruimte voor eventuele ontwikkeling of nieuwvestiging van intensieve veehouderijbedrijven in de LOG gebieden. Echter, naar verwachting zullen bedrijven met een grotere bedrijfsomvang (schatting > 20.000 vleesvarkens of equivalent) te maken krijgen met een overschrijding van de norm (het aantal maal dat de 24-uursgemiddelde concentratie van 50 µg/m³ mag worden overschreden). Zij dienen reducerende maatregelen te nemen. Omdat de kans op overschrijding minimaal is, in combinatie met de mogelijkheid om reducerende maatregelen in te zetten, zal luchtkwaliteit in het kader van de planologische regeling niet worden meegenomen in het MER.

Geluid

In algemene zin kan worden geconcludeerd dat het geluid van zowel ventilatoren en voermachines als verkeer niet als een obstakel hoeft te worden gezien. Naar verwachting is er bij verspreide groei van intensieve veehouderijbedrijven geen overschrijding van de normen aan de orde. Bij geconcentreerde groei zou dit wel het geval kunnen zijn.

Voor het geluid van ventilatoren geldt dat ook naar verwachting deze geen relevante bijdrage zullen leveren ter plaatse van woningen van derden, indien gelegen op meer dan 100 meter van de inrichting. Als de afstand tussen een bedrijf en woning van derden minder dan 100 meter bedraagt, zal meer gedetailleerd akoestisch onderzoek nodig zijn om te beoordelen of voldaan kan worden aan de grenswaarden.

De geluidbelasting, geproduceerd door het aantal vrachtwagens dat een huis passeert naar aanleiding van de (her)vestiging van één bedrijf, is acceptabel ook als er woningen langs de weg staan. Bij een clustering van vier bedrijven dient de woning dan wel minimaal zes meter van de weg te liggen.

Omdat geluid niet als een probleem wordt gezien en daardoor niet onderscheidend is, wordt dit niet meegenomen in het MER.

Archeologie

De drie landbouwontwikkelingsgebieden hebben overwegend een lage archeologische verwachtingswaarde. In Fortwijk en Weitemanslanden zijn gebiedjes met middelhoge archeologische verwachtingswaarde aanwezig. Die moeten planologisch worden beschermd. In Weitemanslanden zijn een drietal archeologische vindplaatsen aangegeven, waarvan een met administratieve plaatsing. Er is in de landbouwontwikkelingsgebieden geen sprake van archeologische rijksmonumenten, gemeentelijk archeologische monumenten of AMK-terreinen. Voor alle landbouwontwikkelingsgebieden geldt dat de grond (mogelijk) is verstoord. Als de verstoring tot onder het archeologisch relevante niveau heeft plaatsgevonden in het verleden, dan is archeologisch onderzoek niet verplicht. Bij verstoringen tot boven het archeologisch relevante niveau is het beleid behorend bij de archeologische verwachtingswaarde van toepassing. Omdat de effecten van de uitbreidingen van intensieve veehouderij neutraal zullen zijn en niet onderscheidend per alternatief zullen zijn, wordt het effect op de archeologie niet in het planMER meegenomen.

Bodem

Het buitengebied is niet gezoneerd en derhalve is de bodemkwaliteit hiervan niet in kaart gebracht. In alle landbouwontwikkelingsgebieden bevinden zich wel zones bermgrond langs asfaltwegen, bermgrond langs elementverhardingen en sloten. Voor de bermgrond langs asfaltwegen geldt dat er sprake is van lichte verontreiniging met PAK (> 2xSW1). De andere twee zones voldoen aan de streefwaarden (SW1) of aan de eisen van MVR-grond en worden ook beleidsmatig als 'schone grond' gezien.

Het bodembeleidsplan wordt in 2010 geactualiseerd. Dan wordt ook de bodemkwaliteit van het buitengebied meegenomen.

Voor nieuwe ontwikkelingen moet worden voldaan aan de vigerende regelgeving. Er zijn geen bijzondere belemmeringen voor de ontwikkeling van intensieve veehouderij. Omdat de effecten van de uitbreidingen van intensieve veehouderij neutraal zullen zijn en niet onderscheidend per alternatief zullen zijn, wordt het effect op de bodem niet in het planMER meegenomen.

Externe Veiligheid

In de landbouwontwikkelingsgebieden zijn er geen knelpunten met betrekking tot het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Er zijn geen ontwikkelingen voorzien die deze situatie veranderen en belemmerend kunnen werken op de ontwikkeling van de intensieve veehouderij in de landbouwontwikkelingsgebieden. Externe veiligheid wordt daarom niet meegenomen in het MER.

5 Alternatieven

5.1 Alternatievenontwikkeling

In dit hoofdstuk zijn de alternatieven beschreven die worden beoordeeld op effecten in het Plan-MER. Naar aanleiding van de resultaten van de beoordeling en politieke besluitvorming wordt het voorgenomen alternatief geformuleerd. Dit kan een optimum zijn van elementen afkomstig van de beschreven alternatieven. De beschouwing van de alternatieven zijn nuttig om mogelijke negatieve effecten te minimaliseren.

Het kader van de alternatieven vormt het bestemmingsplan, waarin alleen de ruimtelijke aspecten worden vastgelegd. Daarom verschillen de alternatieven enkel in ruimtelijk opzicht van elkaar.

Omdat de Gemeente Twenterand een landelijke gemeente is, waarbij natuur en recreatie naast landbouw belangrijke elementen zijn, zijn bij het ontwikkelen van de alternatieven deze thema's bepalend geweest. Ook de maatschappelijke discussie in de Gemeente Twenterand met betrokkenen en het raadsbesluit spelen in de ontwikkeling van de alternatieven een grote rol. Daarom is gekozen voor de onderstaande alternatieven, die worden uitgedrukt in de mate van uitbreiden van het landbouwareaal voor intensieve veehouderij.

5.2 Alternatieven

Alternatief 1

In dit alternatief wordt een uitbreidingsmogelijkheid gegeven die overeenkomt met de regeling die geldt in het verweingsgebied van de gemeente. Dit alternatief komt qua ontwikkelingsruimte voor de agrarische sector overeen met mogelijkheden tot 1,5 hectare. Nieuwvestiging en omschakeling van grondgebonden naar intensieve veehouderij zijn niet mogelijk, wat gelijk is aan de vigerende mogelijkheden in het verweingsgebied.

Alternatief 2

In dit alternatief staan de kansen voor natuur centraal. Door ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven te beperken, zal er een aanzienlijke daling zijn van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. De mogelijkheden voor intensieve en grondgebonden veehouderij zijn dus beperkter dan in alternatief 1. De werkelijke grootte van de bouwvlakken wordt vastgezet en mogelijkheden voor uitbreiding zijn afwezig (stand-still).

0 alternatief: Referentiesituatie

De alternatieven worden beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. De referentiesituatie gaat, daar waar dat mogelijk is, uit van de effecten die optreden in de autonome ontwikkeling. De autonome ontwikkeling is een voortzetting van de huidige ontwikkelingen met daarbij inbegrepen de realisatie van het vastgestelde beleid. De autonome ontwikkeling is dus de ontwikkeling die naar verwachting plaatsvindt zonder het vaststellen van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied.

De referentiesituatie komt overeen met het huidige bestemmingsplan die op dit moment geldt in het buitengebied. In het vigerende bestemmingsplan is het mogelijk het bouwvlak van de intensieve en grondgebonden veehouderij te vergroten tot 1 ha. Met wijzigingsbevoegdheid is dit 3 ha, maar moet aan bepaalde voorwaarden worden voldaan.

Agrarische bedrijven die in het huidige bestemmingsplan nog wel een agrarisch bouwblok hebben, maar reeds zijn gestopt, maken een onderdeel uit van de referentiesituatie. De referentiesituatie geeft een reëel beeld van de bestaande en actieve agrarische bedrijvigheid conform het vigerende bestemmingsplan en toekomstige ontwikkelingen. Hierbij behoort ook de ontwikkelingstrend van agrarische bedrijven (schaalvergroting op bedrijfsniveau).

6 Literatuur

Arcadis: Quick scan LOG's gemeente Twenterand (geurbeleid), 15 april 2008.

BAAC bv, Deventer: Een Archeologische inventarisatie, verwachtings- en beleidsadvieskaart, 2007, in opdracht van de gemeente Twenterand

DGMR Industrie, Verkeer en Milieu BV, Arnhem: Nota Hogere Grenswaarden, 2008, i.o.v. gemeente Twenterand

Gemeente Twenterand, Bodembeleidsplan 2005-2010

Gemeente Twenterand, Welstandsnota, 2004

Gemeente Twenterand, Onderzoek luchtkwaliteit bestemmingsplan Buitengebied, 12 mei 2006

Gemeente Twenterand, Landschapsonwikkelingsplan, 2008

GGD Noord-Brabant: Informatieblad intensieve veehouderij en gezondheid
www.ggdgelre-ijssel.nl/scripts/download.asp?ID=3314

Gies, GJA, J Kros, JC Voogd en R. Schmid, Effectiviteit ammoniakmaatregelen in en rondom de Natura2000-gebieden in Overijssel, Alterra-rapport 1682, 2008

Grontmij Advies & Techniek BV Zwolle: Waterplan Twenterand, Strategische visie, 2002, i.o.v. gemeente Twenterand

Goudappel Coffeng: Verkeersvisie Vriezenveen, concept 8 december 2009

Industrie, Verkeer en Milieu BV, Arnhem: Nota Geluidsbeleid, 2008, DGMR, i.o.v. gemeente Twenterand

Ministerie van VROM: Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL),
<http://www.saneringstool.nl>

Provincie Overijssel: Motie Evering c.s. 25 juni 2008,
<http://provincie.overijssel.nl/contents/pages/140094/motieeveringcsburgerinitiatief.pdf>

Provincie Overijssel: Voorbereidingsbesluit Q-koorts en geiten- en schapenhouderij, 16 december 2009
<http://sis.overijssel.nl/Easyk/downdoc.asp?Item=58&format=3003&uid=350060964>
<http://sis.overijssel.nl/Easyk/downdoc.asp?Item=57&format=3003&uid=350060964>

RIVM Briefrapport 609300006, Intensieve veehouderij en gezondheid, Overzicht van kennis over werknemers en omwonenden, 30 januari 2008

RIVM:Themapagina Q-koorts
<http://www.rivm.nl/cib/themas/Q-koorts/q-koorts-publiek.jsp>

Royal Hasking Nederland BV, Enschede: Externe Veiligheidsbeleid, Twenterand werkt aan veiligheid, 2007, i.o.v. gemeente Twenterand

Witteveen & Bos, Deventer: Bodemkwaliteitskaart en grondstromenplan, 2005 i.o.v. Gemeente Twenterand

Bijlage 1

Huidige situatie en autonome ontwikkeling van
milieuaspecten

Huidige situatie en autonome ontwikkeling van milieuaspecten in de LOG's van gemeente Twenterand

Geur

Conclusie geur

Uit de geurscan die uitgevoerd is in 2008 blijkt dat er in de landbouwonwikkelingsgebieden op dit moment geen 'geurknelpunten' aanwezig zijn. Er is nog geur-ruimte aanwezig is voor uitbreiding of nieuwvestiging van veehouderijbedrijven. Wegens de generiek/landelijk voorgeschreven maatregelen voor toepassing van de nieuwste technieken is er vanuit het oogpunt van geur ten opzichte van de geurscan uit voorjaar 2008 mogelijk in de praktijk in 2010 meer geur-ruimte beschikbaar.

Op basis van het vigerende bestemmingsplan zijn er mogelijkheden voor nieuwvestiging of uitbreiding van veehouderijbedrijven tot 3 ha per bouwblok. Deze mogelijkheden zijn zo ruim dat hiermee de aanwezige geurruimte tot het toegestane maximum volledig kan worden opgevuld als er gekeken wordt naar individuele bedrijven.

In het kader van ruimtelijke besluitvorming kan echter ook worden gekeken naar de cumulatie van geur als onderdeel van het leefklimaat. De beoordeling van het leefklimaat op basis van de achtergrondgeurbelasting is zo goed dat dit niet direct tot beperking van het aanbod van ruimte leidt. Wel zal bij het toestaan van extra geuremissies de beoordeling van het leefklimaat kunnen veranderen (bijvoorbeeld dalen naar matig tot redelijk goed).

Algemeen

Er zijn, afhankelijk van de diersoort, bedrijfsomvang en/of dieraantallen, stalsystemen, windrichting e.d. mogelijkheden voor bedrijfsuitbreiding of nieuwvestiging van grondgebonden en intensieve veehouderijbedrijven. Bij de inzet van BBT kan voor de intensieve veehouderij dan gaan om bedrijven die als megabedrijven (> 12.500 vleesvarkeneenheden¹⁰) kunnen worden getypeerd. Bij de concrete vergunningaanvragen wordt evenwel pas definitief duidelijk of de geurbelasting van de aangevraagde uitbreiding of nieuwvestiging past binnen de lokaal geldende normen.

Voor het bepalen van de milieugebruiksruimte voor geur is de Wet Geurhinder en Veehouderij van belang. Deze is in de plaats gekomen van de Stankwet voor reconstructiegebieden en de drie stankrichtlijnen (de Richtlijn Veehouderij en Stankhinder 1996, de Veehouderij en Hinderwet 1985 en het Cumulatierapport). Belangrijke inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van de voormalige regelgeving is dat in de Wet Geurhinder en Veehouderij onderscheid wordt gemaakt tussen maximaal toegestane geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom in concentratie en niet-concentratiegebieden. De gemeente Twenterand valt binnen de concentratiegebieden (= reconstructiegebieden). De aangrenzende gemeente Hardenberg valt in het niet-concentratiegebied.

In de Wet Geurhinder en Veehouderij wordt de geurbelasting berekend in OU (Odour Units). De geuremissie wordt uitgedrukt in OU/s. Het toetscriterium voor geurbelasting wordt uitgedrukt in OU/m³. Normen die gehanteerd dienen te worden in de reconstructiegebieden zijn 14 OU/m³ voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom en 3 OU/m³ voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom¹¹. Voor verblijfsrecreatieterrainen wordt dezelfde norm gehanteerd als voor objecten binnen de bebouwde kom. Gemeenten kunnen hiervan afwijken, mits zij een goede onderbouwing hebben, die is vastgelegd in een beleidsplan. De gemeente Twenterand heeft geen gemeentelijke geurbeleid vastgesteld.

Voor geur gevoelige objecten binnen de bebouwde kom, kan worden afgeweken tot 14 OU/m³ en voor geur gevoelige objecten buiten de bebouwde kom kan worden afgeweken tot 35 OU/m³.

¹⁰ Megastal > 7500 vleesvarkenseenheden; Megabedrijf > 12.500 vleesvarkenseenheden. (Bron: RLG respectievelijk Alterra)

¹¹ In niet concentratiegebieden liggen de grenzen bij 8 OU/m³ respectievelijk 2 OU/m³.

Geurgevoelige objecten zijn gebouwen, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, worden gebruikt. Hierbij dient te worden vermeld dat voormalige agrarische bedrijfsgebouwen waarin nu wordt gewoond in de volgende gevallen geen geurgevoelig object zijn:

- als de milieuvergunning niet is ingetrokken;
- als de milieuvergunning van een voormalig agrarisch bedrijf pas op of na 19 maart 2000 is ingetrokken;
- als het een woning betreft die gebouwd is conform de Rood voor Rood-regeling op een voormalig agrarisch bouwblok met een milieuvergunning.

Indien er geen mestopslag plaatsvindt bij een agrarisch bedrijf, dan wordt dit bedrijf wel aangemerkt als geurgevoelig object.

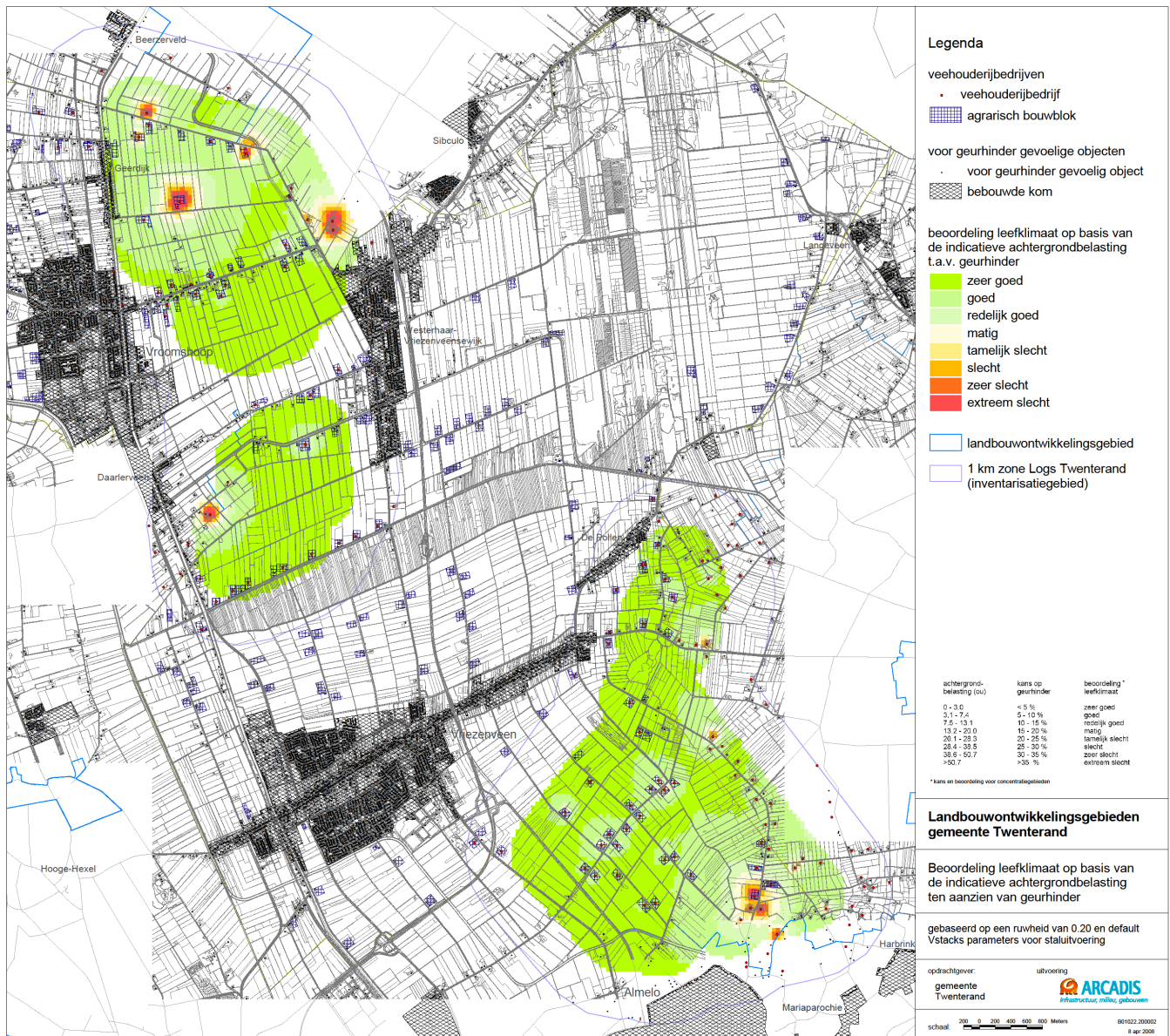
Ook is in dit kader van belang het inwerking treden van het AMvB Besluit Ammoniakemissie Huisvesting Veehouderij dat eisen stelt aan de wijze van huisvesting in relatie tot de uitstoot van ammoniak. In het kader van de technische maatregelen op de bedrijven zal dit ook effect hebben op de geuremissie. Dit besluit treedt in werking in 2010, maar kent een uitstelbepaling mits een bedrijfsontwikkelingsplan (BOP) is aangeleverd vóór 1 april 2010. Dan is uitstel mogelijk tot 1 januari 2013. In verband met het van kracht worden van deze Amvb Besluit Ammoniakemissie Huisvesting Veehouderij is de verwachting dat een fors aantal van de (kleinere) bedrijven die nog niet aan de eisen voldoen per 1 januari 2013 stoppen of verminderen en vervolgens op 1 januari 2016 stoppen. Geur wordt dus in de toekomst veel minder een probleem en als het een probleem is, dan is het nog meer dan op dit moment een lokaal probleem in de directe omgeving van de veehouderij.

Het geuraspect speelt niet alleen in relatie tot dieren en mest maar ook bij het gebruik van brijvoer.

Huidige situatie

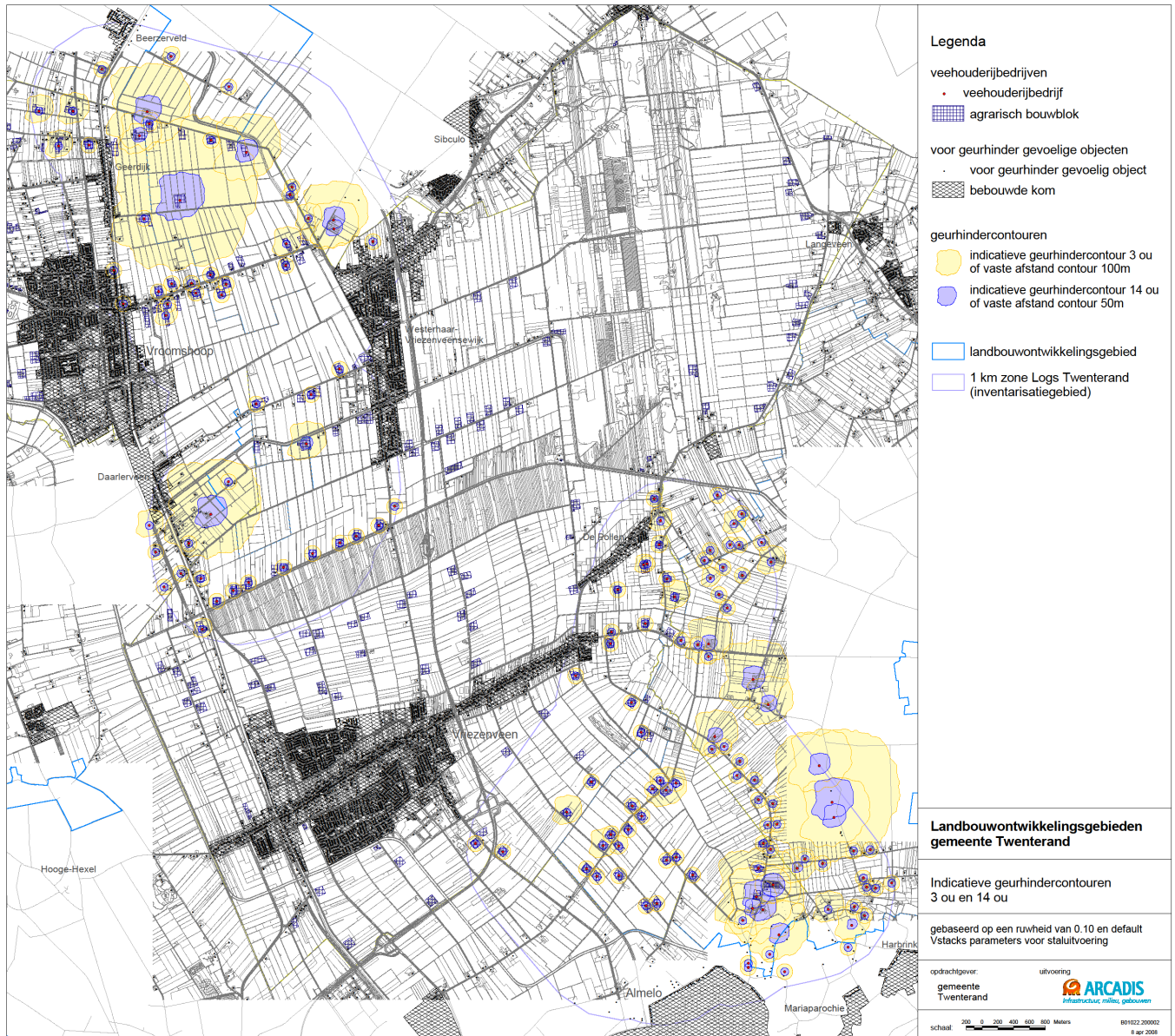
De gemeente heeft een quickscan voor geur laten uitvoeren, om te onderzoeken welke milieuruimte er op basis van de Wet Geurhinder en Veehouderij overblijft voor de her- en nieuwvestiging van intensieve veehouderijbedrijven (Arcadis, 2008). Daarmee is duidelijk geworden wat de huidige achtergrond belasting is (zie kaart B1.1) en wat de geurbelasting van de aanwezige bedrijven is (zie kaart B1.2, met de geurcontouren van 3 en 14 OU/m³).

Kaart B1.1 Indicatieve achtergrondbelasting geur Twenterand

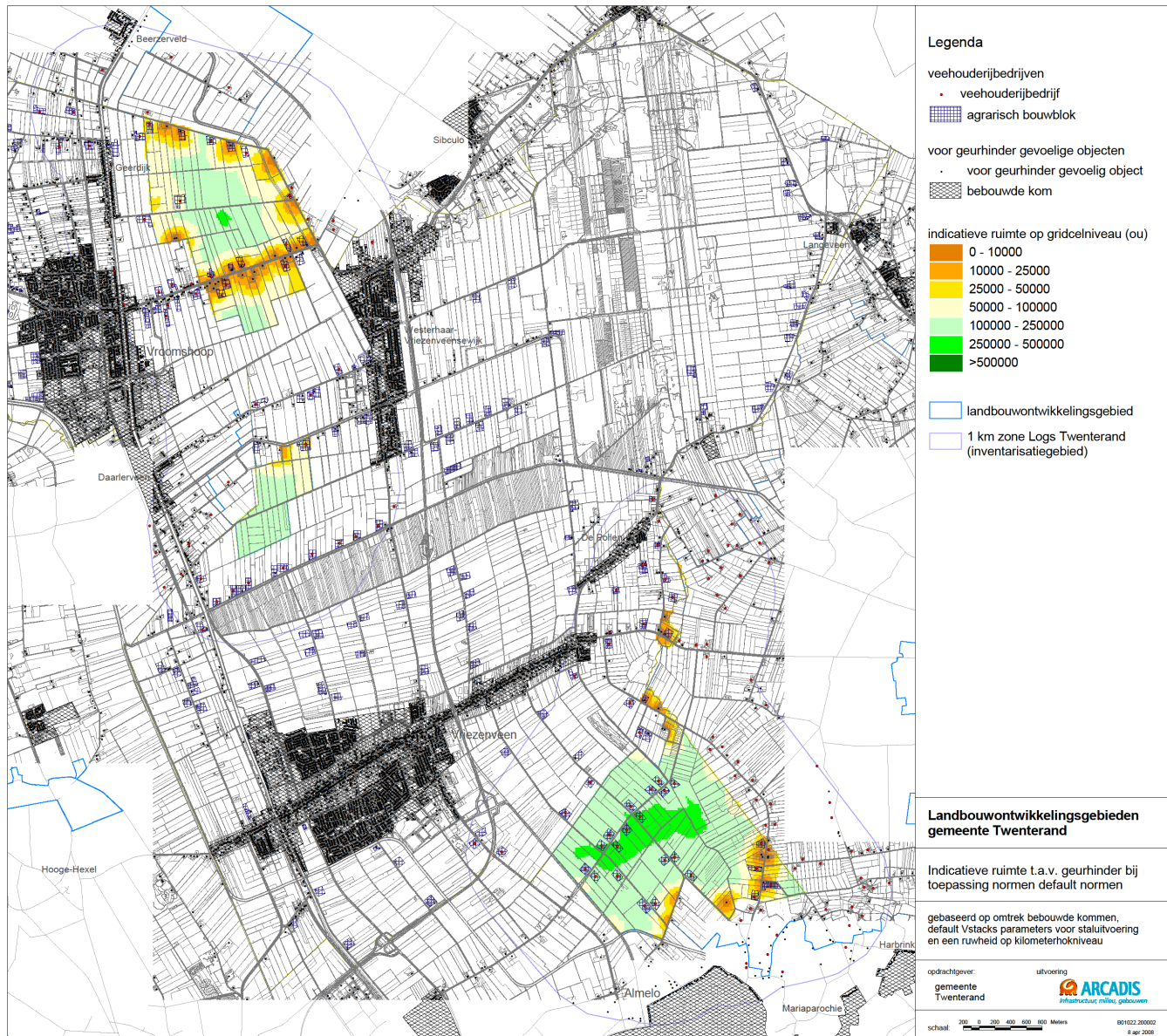
De achtergrondbelasting in de gemeente Twenterand is laag en kent alleen sterk lokaal een verhoogd geurniveau. Daarmee is het woon- en leefklimaat in de LOG's als redelijk goed tot zeer goed te karakteriseren. Wel is er bij nieuwvestiging of uitbreiding van veehouderijbedrijven mogelijk een achteruitgang van het woon- en leefklimaat.

Kaart B1.2 Geurcontouren bedrijven Twenterand op basis van vergunde rechten milieuvergunning

Kaart B1.2 toont dat de geurcontouren alleen sterk lokaal rond de veroorzakende bedrijven aanwezig zijn. Op basis van deze quickscan liggen er in Twenterand geen geurgevoelige objecten binnen de van toepassing zijnde contour. Er is binnen en rondom de LOG's echter zeker sprake van geurgevoelige objecten. Deze komen vooral voor langs de randen van het LOG. Op deze kaart is ook te zien dat in de LOG's in de gemeente Twenterand vooral rundveebedrijven aanwezig zijn. Deze bedrijven hebben immers een vaste afstand (50 of 100 meter) waarbinnen zich geen geurgevoelige objecten mogen bevinden. In het gebied zijn wel enkele intensieve bedrijven aanwezig, variërend in grootte.

Kaart B1.3 ruimte voor geurtoevoeging (door bedrijfsuitbreiding of nieuwvestiging) ten opzichte van geurgevoelige objecten

Kaart B1.3 geeft aan hoeveel uitbreidingsruimte op basis van de voorgrond geurbelasting er in potentie is (voor het aspect geur) ten opzichte van de geurgevoelige objecten. Hierin staat dus aangegeven hoeveel odour units (OU) nog kunnen worden toegevoegd aan het gebied, zonder dat daarbij de wettelijke normen nabij de geurgevoelige objecten worden overschreden. In de berekeningen is uitgegaan van de standaard-geurnorm van 14 OU voor het buitengebied en 3 OU voor de bebouwde kom (en in Hardenberg 8 resp. 2 OU).

Uit de kaart kan worden geconcludeerd dat er, ten aanzien van het aspect geurhinder, nog uitbreidingsruimte is. Op de kaarten is te zien dat er in veel gebieden meer dan 100.000 OU aan geurruimte is. Kleine delen bieden zelfs meer dan 250.000 OU aan geurruimte. Dit vormt dus wettelijk geen beperkende factor voor de eventuele vestiging van nieuwe IV-bedrijven. Wel is er dan sprake van een achteruitgang in het woon- en leefklimaat. Deze ruimte kan worden ingenomen door uitbreidingen van bestaande bedrijven, of door nieuwvestiging (bv. van enkele grote of meerdere kleinere).

Het feit dat er vanuit het oogpunt van geurhinder uitbreidingsruimte is, wil overigens niet zeggen dat er ook fysiek ruimte is voor uitbreiding of nieuwvestiging. Op basis van eventuele aanvullende eisen ten aanzien van landschap en infrastructuur kunnen nieuwvestiging en uitbreiding vanuit dat oogpunt mogelijk onwenselijk zijn.

Het is niet mogelijk om de hoeveelheid geur-ruimte direct te koppelen aan bedrijfsomvang en/of dieraantallen¹². Dit is van meerdere factoren afhankelijk, bijvoorbeeld stalsystemen, windrichting, etc. De invloed van het gekozen stalsysteem is goed zichtbaar in onderstaande figuur 3.4. Deze kaart B1.4 laat, bij een gelijkblijvende veestapel, de geurcontouren bij verschillende stal-systemen zien. Maar om globaal een indruk te krijgen van de mogelijke impact zijn bovenstaande waarden indicatief vertaald naar een bedrijfsomvang met een rekenregel (zie voetnoot 12).

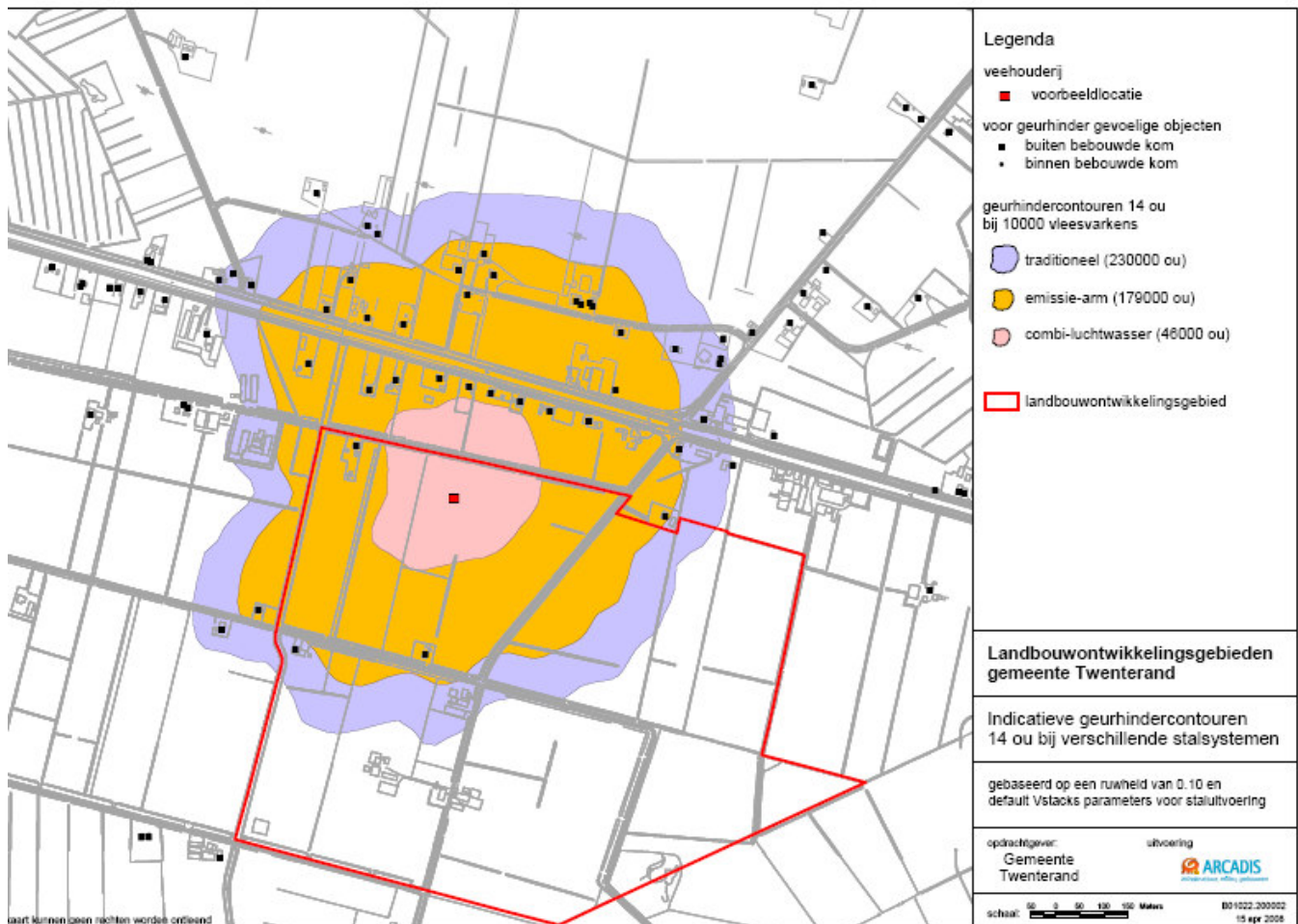
Geurruimte voor uitbreiding / nieuwvestiging	Bedrijfsomvang (vleesvarkens), bij toepassing rekenregel uit voetnoot	Bouwblokgrootte (ha)
100.000 OU	Circa 8.000	1,23
250.000 OU	Circa 20.000	3,09

Uit deze indicatieve berekening wordt duidelijk dat er, bij toepassing van gemiddelde technische maatregelen voor reductie van emissies, ruimte is voor bedrijven met een zodanige omvang dat deze getypeerd kunnen worden als 'megabedrijven (getypeerd als bedrijven > 12.500 vleesvar-keneenheden¹³). Als de best beschikbare technieken (BBT) worden ingezet is er wel ruimte voor bedrijven die boven deze omvang uitgaan.

¹² Als rekenregel kan worden gehanteerd dat 37.500 OU gelijk staat aan 3.000 vleesvarkeneenheden. Aan elke dier-soort en staltype is een bepaalde geuremissie gekoppeld. Deze rekenregel is gebaseerd op categorie D3, vleesvarkens, uitgaande van een emissiearme stal met chemische wasser (30% reductie), emissiefactor 12,5.

¹³ Zie voetnoot 1.

Kaart B1.4 Effect van staltype op omvang geurcontour

Autonome ontwikkeling

Uit de geurscan blijkt dat er nog ruimte geur-ruimte aanwezig is voor uitbreiding of nieuwvestiging van veehouderijbedrijven. Wegens de generiek/landelijk voorgeschreven maatregelen voor toepassing van de nieuwste technieken is er vanuit het oogpunt van geur ten opzichte van de geurscan uit voorjaar 2008 mogelijk in de praktijk in 2010 meer geurruimte beschikbaar. In het kader van de AMvB Besluit Ammoniakemissie Huisvesting Veehouderij dienen bestaande huisvestingssystemen uiterlijk 1 januari 2010 te voldoen aan de maximale emissiewaarden. Niet duidelijk is in hoeverre in de periode 2008 - 2010 op de aanwezige bedrijven verbetermaatregelen zijn genomen of dat deze al in 2008 aanwezig waren. Het Besluit kent een uitstelbepaling mits een bedrijfsontwikkelingsplan is aangeleverd vóór 1 april 2010. Dan is uitstel mogelijk tot 1 januari 2013. Medio maart 2010 zijn in de gemeente Twenterand 44 bedrijven aangeschreven die nog een Bedrijfsontwikkelingsplan (BOP) moeten aanleveren.

Grote bedrijven moeten daarnaast ook voldoen aan de IPPC richtlijn (zie kader begin paragraaf 1.2.1).

Op basis van het vigerende bestemmingsplan zijn er mogelijkheden voor nieuwvestiging of uitbreiding van veehouderijbedrijven tot 3 ha per bouwblok. Deze mogelijkheden zijn zo ruim dat hiermee de aanwezige geurruimte tot het toegestane maximum volledig kan worden opgevuld.

Natuur

Conclusie

In de landbouwontwikkelingsgebieden zijn geen Natura 2000-gebieden, beschermde natuurmonumenten, gebieden van de Ecologische Hoofdstructuur of Wav-gebieden gelegen. Het LOG-gebied Weitemanslanden overlapt deels een ganzenbeschermingsgebied. Daarnaast zijn in de nabijheid van de LOG-gebieden wel enkele beschermde gebieden gelegen.

Mogelijk is er nieuw beleid te verwachten. Momenteel wordt de Crisis- en herstelwet (CHW) voorbereid. Het voornemen bestaat om middels deze wet de Natuurbeschermingswet aan te passen (o.a. bv via een 'stikstofvoorziening'). Na aanpassing van de Natuurbeschermingswet wordt er mogelijk anders omgegaan met de beoordeling van effecten op de Natura 2000-gebieden.

In combinatie met de voorgenomen wettelijke aanpassingen wordt ook gewerkt aan een Programmatische Aanpak stikstof. In dit kader werkt de provincie Overijssel aan het provinciaal beleidskader stikstof en aan de beheerplannen voor de N2000-gebieden. Het doel van het samenhangende beleid is om de ammoniakdepositie terug te dringen en de vrijkomende ruimte deels te benutten voor noodzakelijke ruimtelijke ontwikkeling en toch het bereiken van de vastgestelde natuurdoelen te borgen.

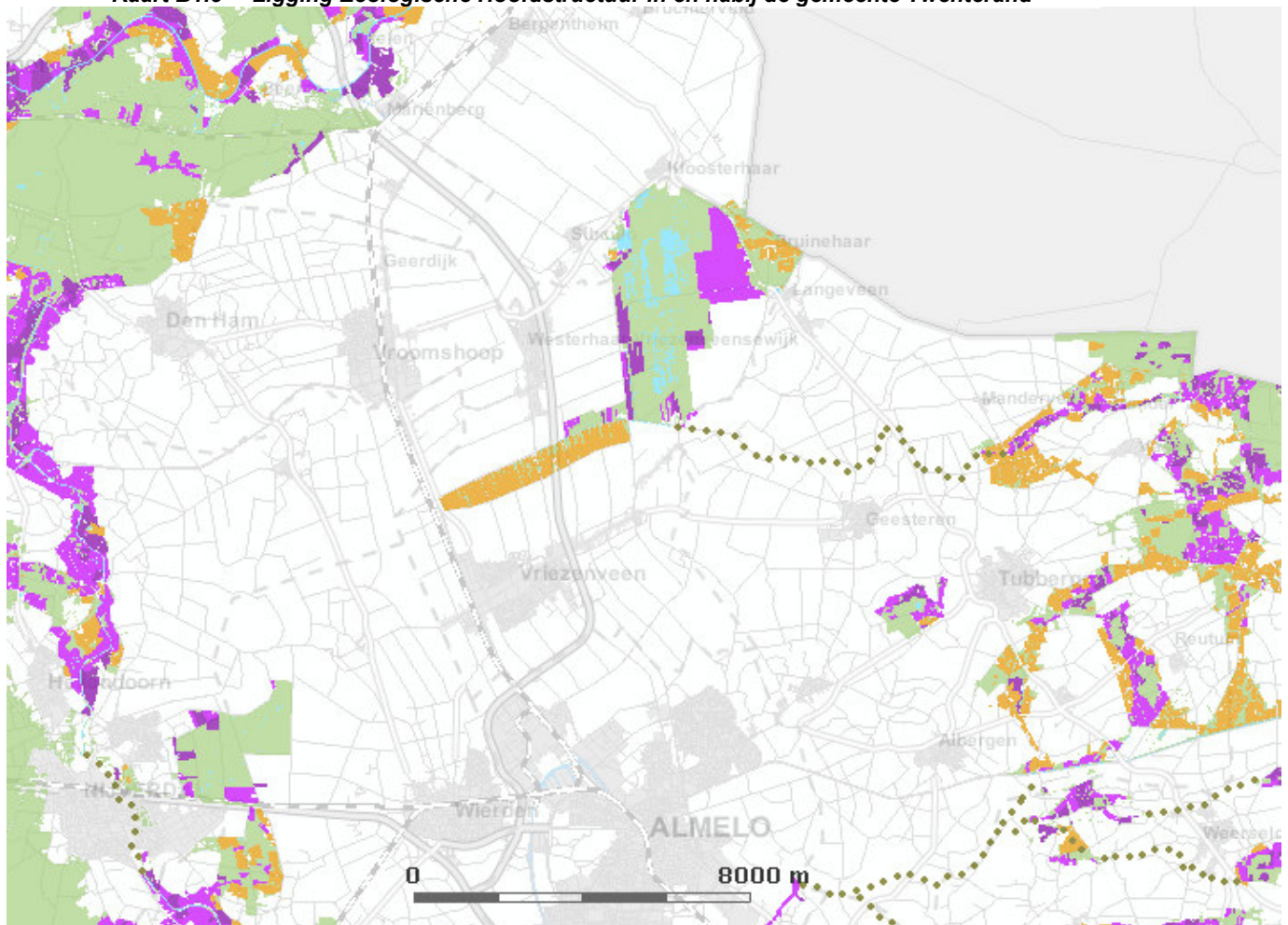
De aanwijzing van de beschermde natuurgebieden en andere gevoelige gebieden zal naar verwachting de komende jaren niet wijzigen.

Huidige situatie

Ecologische Hoofdstructuur

In de gemeente Twenterand ligt één aangesloten gebied dat is aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur. Dit gebied, het Veenschap, loopt net ten zuiden van het LOG-gebied Daarlerveen vanuit het gebied Engbertsdijkvenen, dat ook is aangewezen als EHS-gebied.

Kaart B1.5 Ligging Ecologische Hoofdstructuur in en nabij de gemeente Twenterand

Legenda

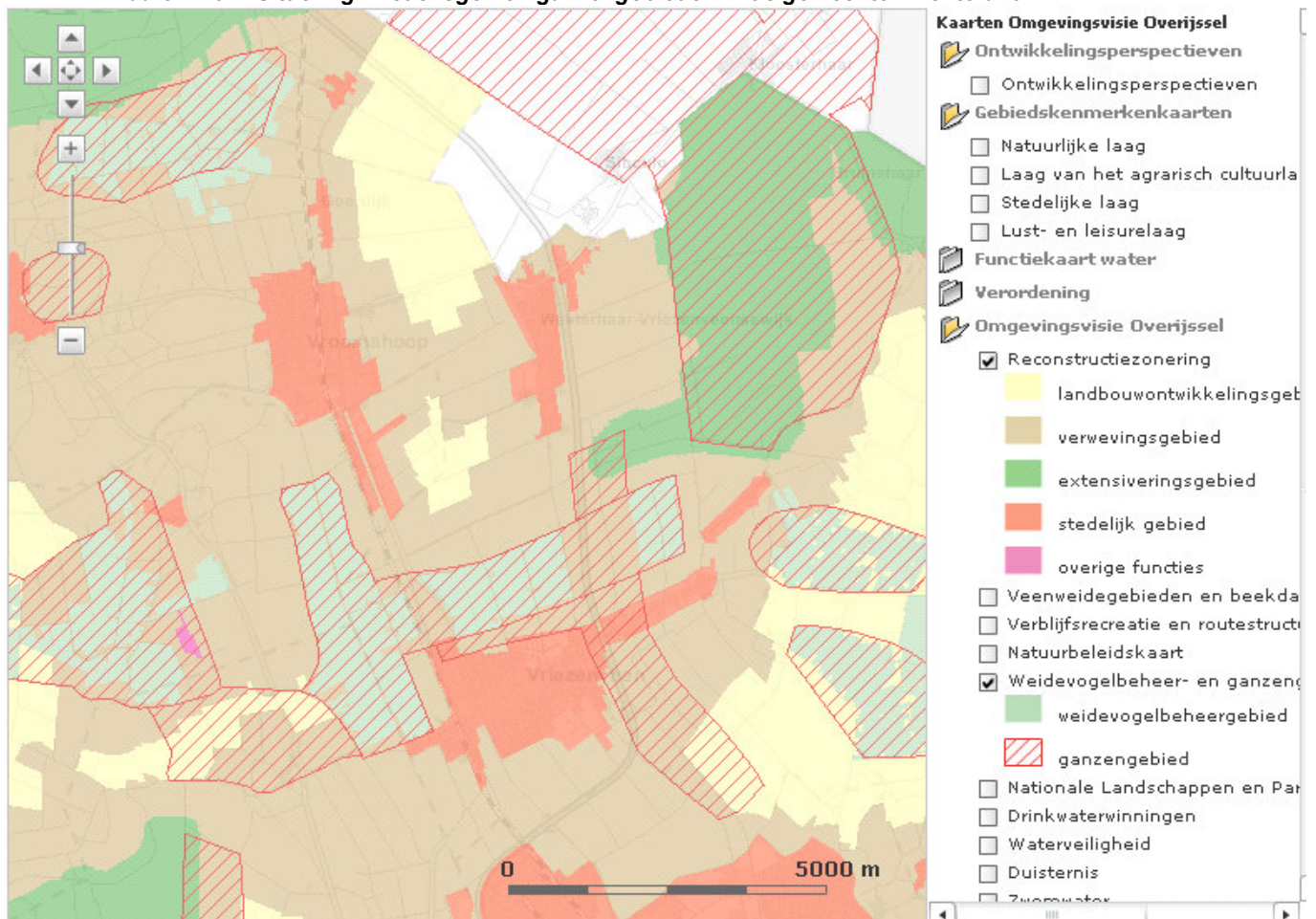
Concreet begrensde Ecologische Hoofdstructuur	
	bestaande natuur
	water
	nieuwe natuur gerealiseerd
	nieuwe natuur nog te realiseren
	beheersgebied
Zoekgebieden Ecologische Hoofdstructuur	
	nieuwe natuur
	nieuwe natuur Ruimte voor de Rivier
	nog te begrenzen ecologische verbindingszone
	nog te begrenzen robuuste verbinding

Ganzen en weidevogelgebied

Het landbouwontwikkelingsgebied Weitemanslanden in de gemeente Twenterand ligt deels in een door de provincie aangewezen ganzengebied. Ganzengebieden hebben voornamelijk de functie landbouw en zijn meestal in gebruik als grasland. Er geldt een beleid van handhaving van de condities voor de instandhouding van de weidevogel- en ganzenpopulaties. Grootschalige ontwikkelingen dienen geweerd te worden.

De provincie bekijkt per geval of de uitbreiding of her- of nieuwvestiging van een intensieve veehouderij een grootschalige ontwikkeling betreft. Naar verwachting geldt dit alleen bij gebundelde nieuwvestiging. De provincie neemt hierover het uiteindelijke besluit.

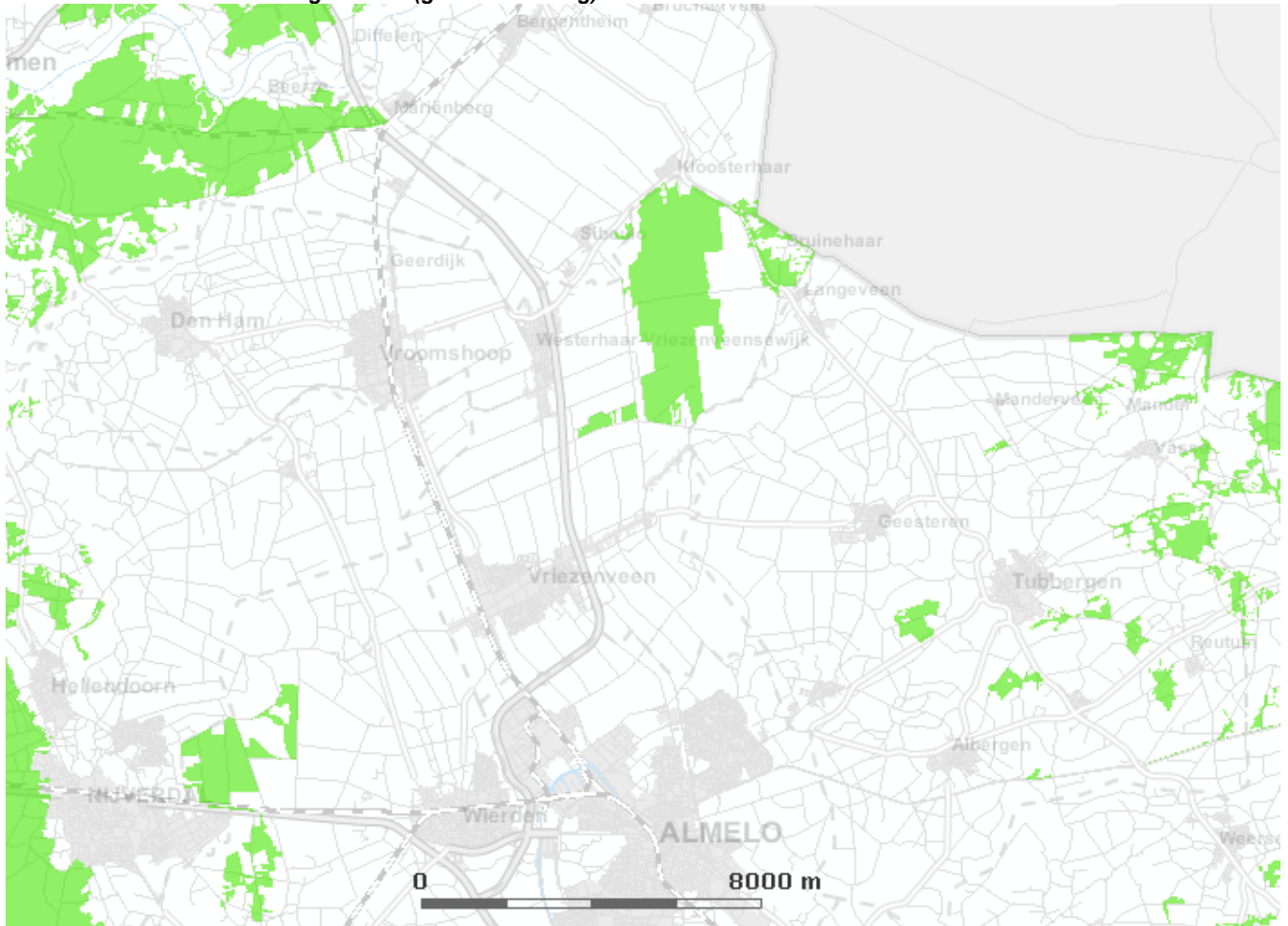
Kaart B1.6 Situering Wiedevogel- en ganzengebieden in de gemeente Twenterand

Wav-gebieden

Net ten oosten van het LOG Daarlerveen zijn twee gebieden in het kader van de Wav aangewezen als zeer kwetsbaar gebied (Aanwijzingsbesluit PS 14 november 2007 PS/2007/742). Dit betekent dat deze gebieden gevoelig zijn voor verzuring/vermesting die o.a. veroorzaakt worden door emissies uit de landbouw. Ook de gebieden Engbertsdijkvenen, Wierdense Veld, 'Vecht en Beneden Regge' en 'Springendal en dal van de Mosbeek' zijn als WAV-gebied aangewezen. In de LOG gebieden zelf zijn geen Wav-gebieden aangewezen.

Kaart B1.7 Wav-gebieden (groene arcering)

Natura 2000

In de gemeente Twenterand zijn twee Natura 2000-gebieden gelegen, de Engbertsdijkvenen en deels 'Vecht en Beneden Regge'. In de omgeving van de gemeente liggen nog de Natura 2000-gebieden Wierdense Veld, 'Vecht en Beneden Regge' en 'Springendal en dal van de Mosbeek'. In Duitsland ligt de Itterbecker Heide.

Kaart B1.8 Natura 2000-gebieden in en nabij de gemeente Twenterand

Het gebied Engbertsdijkvenen is een restant van een groot voormalig veengebied. De Engbertsdijkvenen is nu een vrijwel geheel afgegraven hoogveengebied. De meest grootschalige verving vond plaats in de periode 1850 tot 1950. Omdat de randen geheel zijn afgegraven, steekt het gebied ver boven het omringende landschap uit. Het gebied herbergt een restant niet afgegraven veen. Deze omvangrijke hoogveenkern is voor boekweitbrandcultuur gebruikt, maar niet verveend en tijdig tegen verdere verdroging beschermd. Een groot deel van het overige veen is tot circa 1940 in gebruik geweest voor boekweitcultuur. Om wegzijging tegen te gaan, was het nodig het gebied (hydrologisch) te isoleren. Daartoe is het gebied gecompartmenteerd door middel van dammen. Buiten de actieve hoogveenkern bestaat het gebied uit natte heide, waarin ook drogere delen aanwezig zijn. Langs de randen van het gebied zijn enkele kleine berkenbossen te vinden.

Doelen voor het Natura2000-gebied zijn behoud oppervlakte en kwaliteit van droge heide, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit actieve hoogvenen en behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit van herstellende hoogvenen. Daarnaast zijn er doelen voor de gekwalificeerde soort broedvogel geoorde fuut, te weten behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 25 paren. Tevens zijn er doelen voor de gekwalificeerde soort niet-broedvogel toendragans, te weten behouden omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 4.000 vogels (seizoensmaximum) en kraanvogel, te weten behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Autonome ontwikkeling

Ten aanzien van de aanwijzing van gebieden is geen nieuw beleid te verwachten, zodat de huidige aanwijzing voor natuurgebieden en andere gevoelige gebieden in de komende jaren niet wijzigt.

Mogelijk is er wel nieuw beleid te verwachten ten aanzien van de effectbeoordeling van met name de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden.

Ammoniak

Conclusie ammoniak

Er is geen milieuruimte voor het onderdeel ammoniak die ontwikkeling van veehouderij mogelijk maakt. Dit geldt zowel voor de intensieve veehouderij als voor de grondgebonden veehouderij (en ook voor verkeer en andere bedrijven). De huidige depositie op de beschouwde N2000-gebieden (Engbertsdijkvenen, Wierdense Veld, 'Vecht en Beneden Regge' en 'Springendal en dal van de Mosbeek') is ver boven de kritische depositiewaarde van de meest gevoelige habitats in die gebieden. Ook op de middellange termijn is er als gevolg van de autonome ontwikkeling geen ruimte omdat de daling van de achtergrondbelasting erg langzaam gaat en de overschrijding van de kritische depositiewaarde erg groot is. De jurisprudentie is op dit punt zeer strikt en laat geen enkele ruimte toe. Ontwikkelruimte kan eventueel ontstaan in het kader van het voorgenomen, onderling samenhangend pakket van aanpassingen in de regelgeving (Programmatie Aanpak Stikstof (PAS), provinciaal beleidskader stikstof, beheerplannen voor N2000-gebieden, benutten salderingsbeleid in Reconstructieplan). Ook indien wordt omgeschakeld van grondgebonden agrarisch bouwblok naar intensieve veehouderij, vindt er in alle gevallen een toename plaats van ammoniakemissie en dus van de depositie op Natura2000-gebieden.

Huidige situatie

Bij intensieve veehouderij is met name de depositie van ammoniak op deze beschermde gebieden van belang. De maximale hoeveelheid ammoniakdepositie die een Natura2000-gebied kan verdragen, is de kritische depositiewaarde. De bestaande ammoniakdepositie plus de extra ammoniakdepositie veroorzaakt door uitbreiding of vestiging van een (intensief) agrarisch bedrijf mag deze waarde niet overschrijden. Als de depositie onder deze waarde blijft, kan een Nbwet-vergunning worden verleend.

1. De huidige N-depositie

Bij de beschrijving van situatie voor het onderwerp ammoniak in het kader van de herziening van het bestemmingsplan zijn de volgende gegevens van belang:

1. De huidige N-depositie;
2. De toekomstige N-depositie (autonome ontwikkelingen)
3. De kritische depositiewaarde;

De bijdrage van de ontwikkelingen (inclusief alternatieven) aan de N-depositie.

De ammoniak- en stikstofdepositie in Overijssel is recent door Alterra (Gies e.a., rapport 1682, 2008, rapport 1893, 2009) onderzocht. Voor de huidige N depositie kan onderscheid worden gemaakt in de depositie van de landbouw in Overijssel zelf en de depositie vanuit overige bronnen, de zogenaamde achtergronddepositie (zie onderstaande tabel). De totale bijdrage van de landbouw in de 10 km zone op de Natura2000-gebieden bedraagt 35% van de totale N depositie. In de 10 km zone wordt de bijdrage voor 62% geleverd door stal en opslag-emissie.

Tabel 5. Herkomst van de N depositie op de Natura2000-gebieden in Overijssel voor het jaar 2006.

Bronnen/maatregelen	Depositie (mol N ha ⁻¹ jr ⁻¹) ¹⁾				Achtergrond depositie	Totaal
	Ten gevolge van emissies in de 10 km zones					
	0-250m	250m- 1km	1-3 km	3-10 km		
NH ₃ depositie stal						
<i>Stal rundvee</i>	57	43	65	89		254
<i>Stal varkens+pluimvee</i>	18	24	62	110		212
<i>Overig vee</i>	3	4	6	8		21
NH ₃ depositie aanwending	122	38	53	80		293 ⁶⁾
NH ₃ Achtergrond NL ²⁾					495(22%)	495
NH ₃ Achtergrond BTL ³⁾					368(16%)	368
NO _x depositie Overijssel ⁴⁾					90(4%)	90
NO _x depositie achtergrond ⁵⁾					506(23%)	506
Totaal	200 (9%) ¹⁾	108(5%)	186(8%)	288(13%)	1459(65%)	2240

¹⁾ tussen haakjes de relatieve bijdrage t.o.v. de totale depositie (%)

²⁾ betreft NH₃ depositie ten gevolge van landbouwbronnen (stal, beweiding en aanwending) buiten de 10km zones maar binnen Nederland.

³⁾ betreft de NH₃ emissie ten gevolge van landbouwbronnen buiten Nederland en de NH₃ emissie ten gevolge van de niet-landbouwbronnen binnen en buiten Overijssel, incl. buitenlandse bronnen.

⁴⁾ Betreft NO_x depositie ten gevolge van alle Overijsselse bronnen (industrie en verkeer); dus ook buiten de 10km zone.

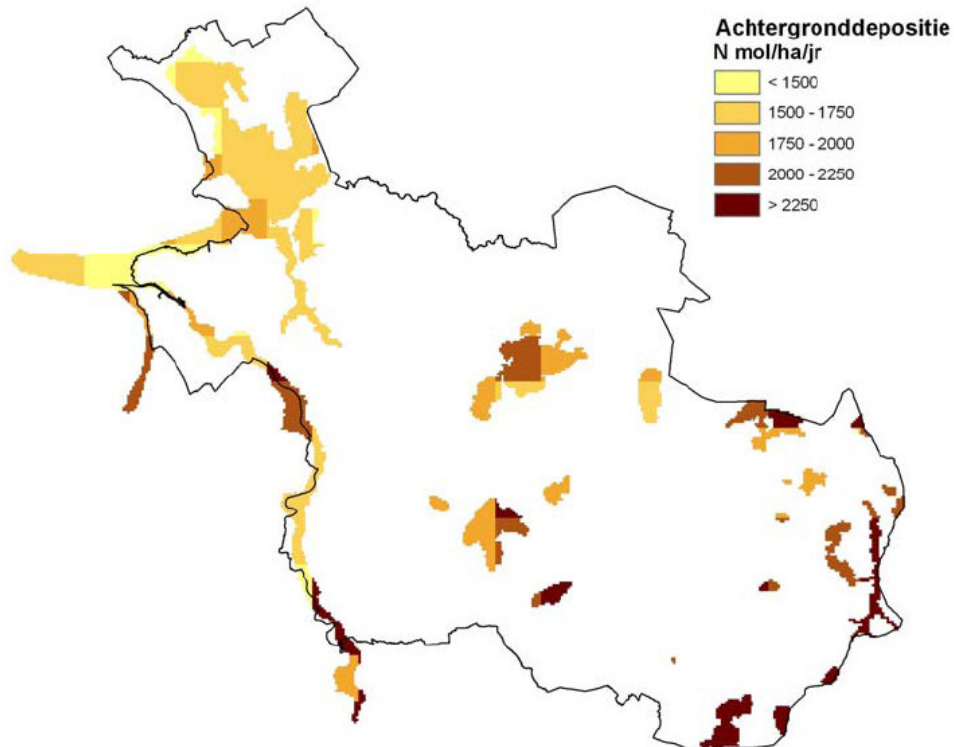
⁵⁾ Betreft NO_x depositie ten gevolge van alle bronnen (industrie en verkeer) buiten Overijssel, incl. buitenlandse bronnen

⁶⁾ Hiervan wordt 69% veroorzaakt door aanwending van dierlijke mest, 16% door beweiding en 15% door de aanwending van kunstmest

Bron: Gies e.a., 2009

Op de kaarten B1.9, B1.10 en B1.11 is voor heel Overijssel de situatie van de achtergronddepositie, de depositie vanuit landbouwbronnen binnen Overijssel en de totale depositie weergegeven.

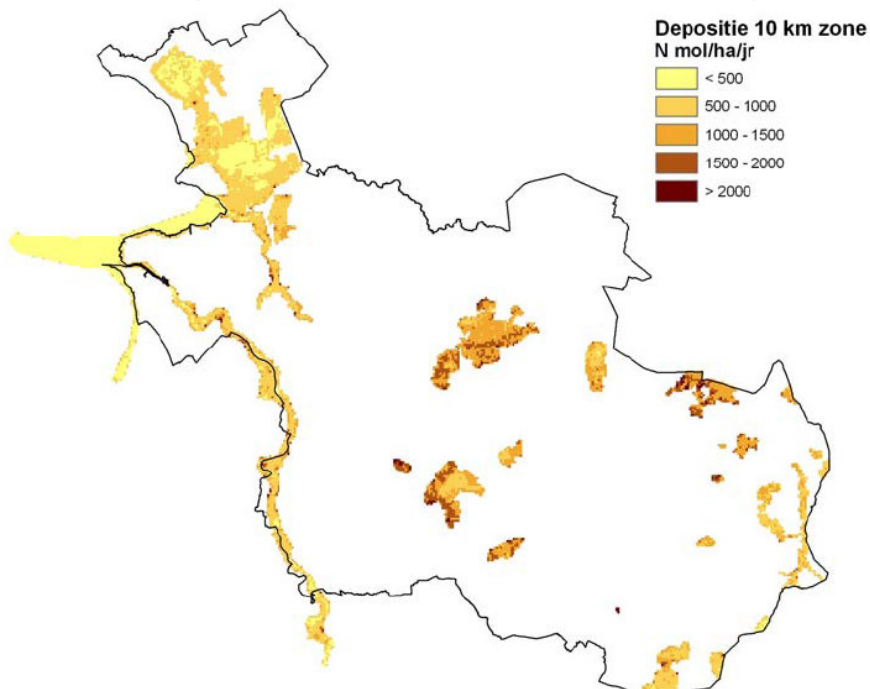
Kaart B1.9 Achtergronddepositie in Overijssel in 2005

Figuur 2. Achtergronddepositie in Overijssel in 2006: NH₃ van landbouw buiten 10 km zone rondom Natura 2000 gebieden en de niet landbouw NH₃ bronnen binnen Overijssel en NO_x van binnen en buiten Overijssel (bron: PBL).

Bron: Gies, e.a., 2009

Kaart B1.10 NH₃ depositie vanuit de landbouwbronnen binnen Overijssel in 2005

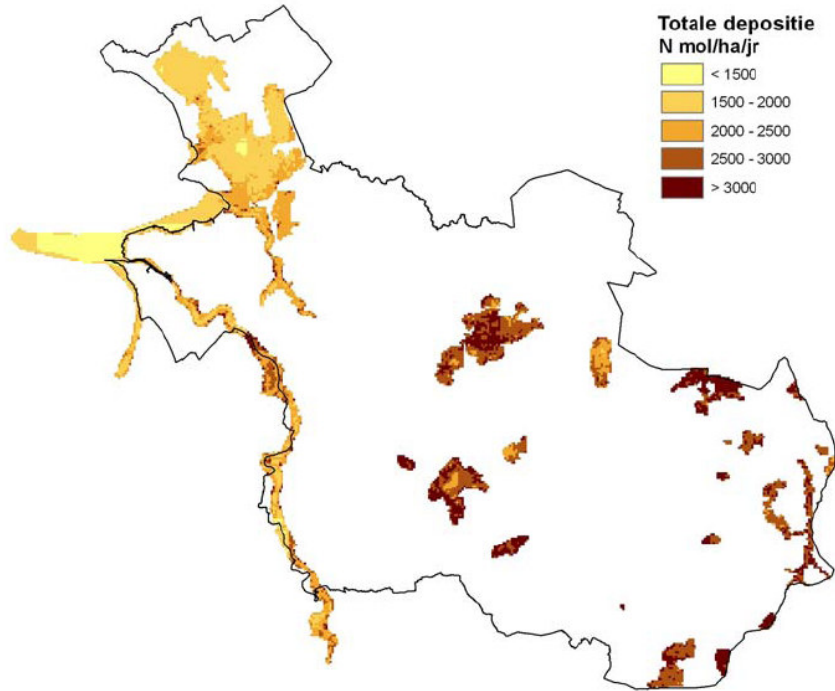

Figuur 3. NH₃ depositie vanuit de landbouwbronnen binnen de 10km zone rondom Natura 2000-gebieden in Overijssel 2006.

Bron: Gies, e.a., 2009

Kaart B1.11 Berekende totale N depositie in Overijssel in 2005

Figuur 3. NH₃ depositie vanuit de landbouwbronnen binnen de 10km zone rondom Natura 2000-gebieden in Overijssel 2006.

Figuur 4. Berekende totale N depositie Overijssel in 2006.

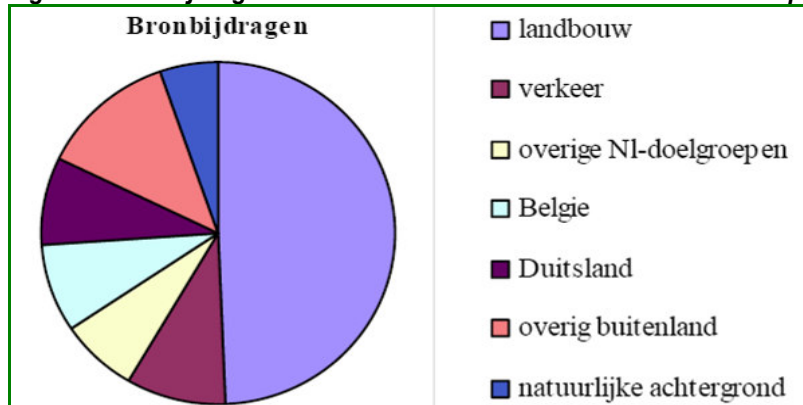
Bron: Gies, e.a., 2009

Een te hoge stikstofdepositie, ook wel vermestende depositie genoemd, op de natuurlijke ecosystemen kan leiden tot een verstoring en verslechtering van de biodiversiteit van deze ecosystemen. Overmatige depositie van stikstof (N) leidt tot verstoring van de voedingstoffenbalans in de bodem en verontreiniging van het grond- en oppervlaktewater, wat uiteindelijk leidt tot het verdwijnen van karakteristieke soorten in bossen en natuurterreinen. De N-depositie in Nederland bestaat uit ammoniak (NH_x) en stikstofoxiden (NO_x).

De N-depositie in Nederland bestaat uit ammoniak (NH_x) en stikstofoxiden (NO_x). De uitstoot van N-verbindingen bestaat bij verkeer en industrie voornamelijk uit stikstofoxiden (NO_x) en bij de landbouw uit ammoniak (NH₃). De landbouw krijgt veel aandacht bij de stikstofproblematiek. Deze sector veroorzaakt een groot gedeelte van de stikstofdepositie in Nederland. Echter, ook andere sectoren veroorzaken stikstofdepositie. De stikstofdepositie op natuurgebieden is voor de helft afkomstig uit de Nederlandse landbouw, in de vorm van ammoniak.

Een kleiner deel van de stikstofdepositie is, in de vorm van stikstofoxides, afkomstig van verkeer en industrie. Ongeveer een kwart van de stikstofdepositie is afkomstig uit het buitenland' (figuur B1.1; bron: Cie c. Trojan, 2008).

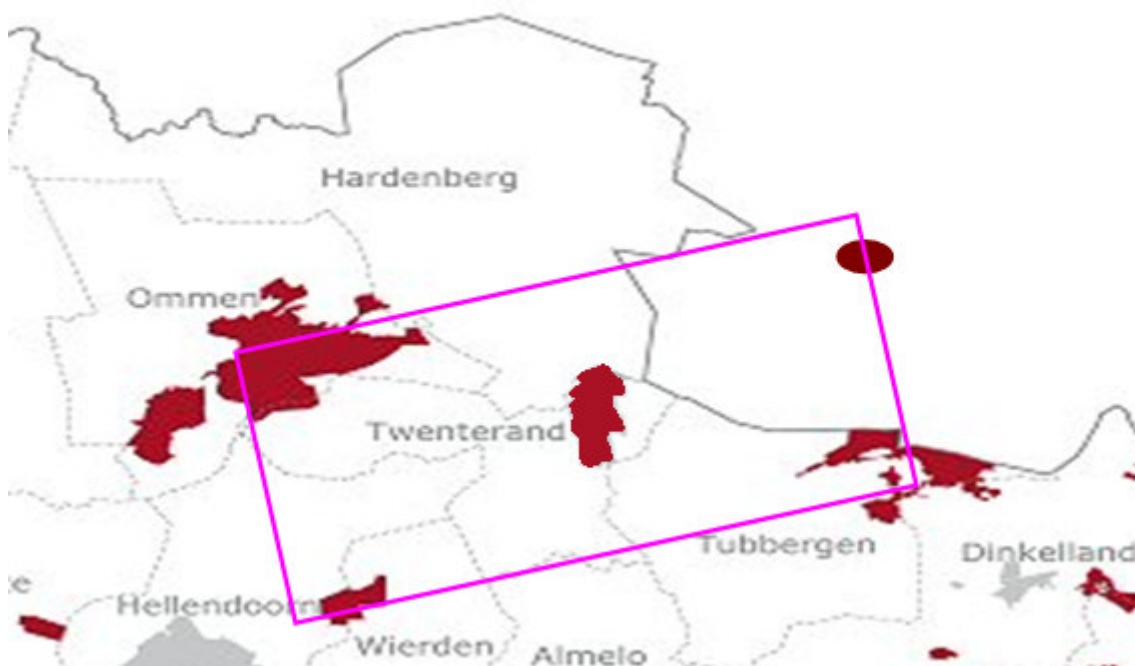
Figuur B1.1 Bijdragen van verschillende bronnen aan de stikstofdepositie op natuurgebieden

Bron: Milieu en Natuurplanbureau opgenomen in het rapport van de taskforce olv hr C. Trojan

In het Alterra onderzoek is ook de stikstof depositie voor de Overijsselse Natura 2000 berekend. In kaart B1.12 zijn de nabij Twenterand gelegen N2000 gebieden weergegeven. Dit zijn de Engbertsdijkvenen in Twenterand zelf, Het Wierdense Veld, het gebied 'Vecht en Beneden Regge' in Ommen, 'Springendal en het dal van de Mosbeek' in Tubbergen en het in Duitsland gelegen Itterbecker Heide.

Kaart B1.12 Natura2000 gebieden in noord-oostelijk deel van Overijssel en globale locatie Itterbecker heide in Duitsland

Bron: Provincie Overijssel, 2010

In het onderzoeksrapport van Alterra is per gebied de totale, actuele stikstofdepositie weergegeven (peiljaar 2005). Deze is uitgesplitst naar verschillende bronnen (landbouw, overige bronnen, buitenland, enz.). Daarnaast is de actuele gebiedseigen (binnen 10 km zone) depositie als gevolg van de landbouw uitgesplitst naar sector. Tevens is het aandeel depositie weergegeven voor de zones van 0-3 km, 3-5 km en 5-10 km per N2000-gebied.

In tabel B1.1 is een tabel weergegeven uit het rapport van Alterra waarin in de derde kolom de totale depositie van stikstof staat aangegeven voor 2006. Voor het Natura 2000 gebied Engbertsdijkvenen is dit 2.497 mol/ha/jaar. Voor het Wierdense veld is dit 2.530 mol/ha/jaar en voor Vecht en Beneden Regge gebied 2.581 mol/ha/jaar en voor het Springendal en dal van de Mosbeek 2.706 mol/ha/jaar. Voor het jaar 2020 (zesde kolom) blijven alle waarden ruim boven de 2.100 mol/ha/jr liggen. Het Duitse gebied Itterbecker Heide is niet in het rapport opgenomen.

Tabel B1.1 Gemiddelde N depositie op Overijsselse Natura2000 gebieden

Tabel 10. Gemiddelde N depositie op de habitatgebieden voor 2006 en 2020 volgens het GE scenario voor NO_x NH₃ en totale N depositie. Zowel voor 2006 als voor 2020 volgens de grootschalige (5×5 km²) van het PBL.

Naam Natura2000-gebied	Gemiddelde depositie (mol N ha ⁻¹ jr ⁻¹)						Verschil (2006-2020) N totaal	
	NH ₃	NO _x	N	NH ₃	NO _x	N	mol N ha ⁻¹ jr ⁻¹	%
	2006	2006	2006	2020	2020	2020		
Aamsveen	2230	650	2880	1851	545	2396	484	17
A. de Voort, Agelerbr. & Voltherbr.	2039	614	2652	1853	558	2412	241	9
Bergvennen & Brecklenkampse Veld	2023	600	2623	1893	565	2458	166	6
Boddenbroek	2670	630	3300	3098	731	3829	-529	-16
Boetelerveld	2540	650	3190	2149	550	2699	491	15
Borkeld	2154	729	2883	1914	647	2561	322	11
Buurserzand & Haaksbergerveen	2099	638	2737	1819	558	2377	360	13
Dinkelland	1949	632	2580	1713	558	2272	309	12
Engbertsdijkvenen	1892	605	2497	1609	515	2124	373	15
Ketelmeer & Vossemeer	939	501	1439	1462	592	2054	-615	-43
Landgoederen Oldenzaal	1983	677	2659	1750	599	2349	310	12
Lemselermaten	2065	632	2698	2017	617	2635	63	2
Lonnekermeer	2349	722	3071	1987	620	2607	464	15
Olde Maten & Veerslootslanden	1281	611	1892	1122	536	1658	234	12
Sallandse Heuvelrug	2024	672	2696	1783	592	2375	321	12
Springendal & Dal van de Mosbeek	2103	602	2706	1964	563	2527	179	7
Uiterwaarden IJssel	1543	654	2197	1298	550	1848	350	16
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	1313	618	1931	1145	539	1683	248	13
Vecht- en Beneden-Reggegebied	1932	649	2581	1773	596	2369	212	8
Veluwerandmeren	1308	618	1925	1484	598	2081	-156	-8
Weerribben	1127	565	1692	1031	517	1548	143	8
Wieden	1239	538	1777	1054	460	1515	262	15
Wierdense Veld	1900	630	2530	1618	536	2154	376	15
Witte Veen	2110	630	2740	1927	582	2508	232	8
Zwarte Meer	1119	583	1702	1452	594	2045	-343	-20
Gemiddeld ¹⁾	1497	596	2093	1404	542	1946	147	7

¹⁾ Betreft een naar oppervlakte gewogen gemiddelde.

Bron: Gies e.a., 2009

De procentuele bijdrage uit de 10 km zone is weergegeven in tabel 3.2. De bijdrage uit de eigen zone bedraagt 15 – 25 %.

De bijdrage van de agrarische bedrijven uit de gemeente Twenterand zal voor het gebied Engbertsdijkvenen meer zijn dan op de gebieden Wierdense Veld, Vecht en Beneden Regge gebied, vanwege de overheersende zuidwestelijke windrichting. Verwacht wordt dat de invloed op Itterbeckerheide en Springendal en dal van de Mosbeek afwezig is door de grotere afstand. De precieze bijdrage kan niet opgemaakt worden uit de studie. Het is afhankelijk van aantal, omvang en afstand van bedrijven ten opzichte van de respectievelijke gebieden.

Tabel B1.2 Procentuele depositie en de herkomst daarvan op de Overijsselse Natura2000 gebieden

Tabel 7. Procentuele depositie en de herkomst daarvan op de Overijsselse Natura 2000-gebieden

	N2000-gebied/ beschermd natuurmonument	N depositie (%)							
		NH ₃ emissie vanuit de 10 km zone rondom N2000-gebieden				Achter- grond (NH ₃) ⁵⁾	Achter- grond (NO _x) ⁶⁾		Totaal
		Stal- en opslagemissie ¹⁾		Aanwending/ beweiding ³⁾					
		<i>Eigen zone</i>	<i>Overige zone ²⁾</i>					totaal	
1	Aamsveen	2	8	10	6	63	4	25	3120
2	A. de Voort, Agelerbr. & Voltherbr.	21	11	32	14	32	4	16	2925
3	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	15	10	25	12	44	3	17	3091
4	Boddenbroek	62	5	67	5	17	3	17	6036
5	Boetelerveld	31	12	42	12	26	2	9	3270
6	Borkeld	21	13	33	10	34	5	18	3196
7	Buurserzand & Haaksbergerveen	16	7	22	9	46	3	17	2824
8	Dinkelland	11	8	19	11	48	4	19	2872
9	Engbertsdijkvenen	15	15	30	11	34	4	17	2481
10	Ketelmeer & Vossemeer	3	3	6	7	54	2	18	1475
11	Landgoederen Oldenzaal	10	11	21	13	42	9	37	2792
12	Lemselermaten	28	11	38	15	28	5	18	3438
13	Lonnekermeer	7	15	22	12	44	4	17	3199
14	Olde Maten & Veerslootslanden	7	6	13	28 ⁴⁾	31	4	16	2248
15	Sallandse Heuvelrug	22	14	35	9	33	4	25	2886
16	Springendal & Dal van de Mosbeek	23	10	33	13	36	4	17	3296
17	Uiterwaarden IJssel	15	4	19	16	35	3	17	2225
18	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	14	6	20	19	33	5	22	2184
19	Vecht- en Beneden- Reggegebied	22	13	35	12	30	5	25	2883
20	Veluwerandmeren	5	4	9	8	52	2	19	1983
21	Weerribben	11	5	17	14	38	4	25	1795
22	Wieden	9	6	15	15	41	5	25	1881
23	Wierdense Veld	15	15	31	13	32	6	27	2621
24	Witte Veen	7	8	15	7	58	3	21	3211
25	Zwarte Meer	6	5	11	10	46	2	16	1750
Totaal ⁷⁾		22	-	22	13	39	4	23	2240

1) Depositie alleen ten gevolge van de emissie vanuit de 10 km zones

2) Depositie ten gevolge van de emissies vanuit de zones van de overige gebieden

3) Depositie ten gevolge van aanwending en beweiding vanuit alle zones

4) Deze relatief hoge bijdrage van beweiding en aanwending wordt veroorzaakt doordat een groot gedeelte van die gebied in het model is meegenomen als bemest grasland. [

5) NH₃ niet landbouw en NH₃ buitenland.

6) Alle NO_x, zowel binnen als buiten de provincie

7) Betreft een naar oppervlakte gewogen gemiddelde.

Bron: Gies e.a., 2009

2. Kritische depositiewaarde

De hoeveelheid depositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden, wordt de kritische depositiewaarde of kritische belasting genoemd. Aangezien de depositie van invloed kan zijn op de vegetatie en habitattypen in de Natura 2000-gebieden, is er recentelijk een studie uitgevoerd naar de effectiviteit van ammoniakmaatregelen in en rondom de Natura 2000-gebieden in Nederland (Dobben & Hinsberg 2008). Hiervoor zijn de kritische depositiewaarden van de habitattypen bepaald.

De kritische depositie is de hoeveelheid depositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden. In tabel B1.3 zijn de kritische depositiewaarden voor de habitattypen weergegeven in de eerste twee kolommen.

Tabel B1.3 Overzicht kritische depositiewaarden habitattypen

Tabel 2 Overzicht van de kritische depositiewaarde (mol ha⁻¹ jr⁻¹) per Natura2000-gebied naar de verschillende methodieken.

Natura2000-gebied	Kritische depositiewaarde (mol ha ⁻¹ jr ⁻¹) Habitattypen ¹⁾		Natuur- doeltypen ²⁾		Toetsings- kader ³⁾
	min	max	min	max	
Aamsveen	593	2413	400	2400	1071
Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	593	2428	400	2400	779
Bergvennen & Brecklenkampse Veld	414	2413	400	2400	1071
Boddenbroek	593	1828	1100	2400	729
Boetelerveld	414	2428	400	2400	736
Borkeld	593	2428	400	2400	1071
Buurserzand & Haaksbergerveen	371	2428	400	2400	1071
Dinkelland	414	2428	400	2400	1071
Engbertsdijkvenen	414	2428	400	2400	1071
Ketelmeer & Vossemeer	1428	2413	1400	2000	-
Landgoederen Oldenzaal	714	2428	1100	2400	1336
Lemselermaten	593	1864	1100	2400	736
Lonnekermeer	414	2428	400	2400	1071
Olde Maten & Veerslootslanden	414	2428	1000	2400	514
Sallandse Heuvelrug	593	2178	400	2400	1071
Springendal & Dal van de Mosbeek	593	2428	400	2400	1071
Uiterwaarden IJssel	835	2428	1000	2500	1300
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	714	2428	1000	2400	1071
Vecht- en Beneden-Reggegebied	371	2428	400	2400	1071
Veluwerandmeren			400	2400	-
Weerribben	371	2428	700	2400	514
Wieden	371	2428	400	2400	514
Wierdense Veld	593	964	400	2400	1071
Witte Veen	414	2428	1400	1800	1071
Zwarte Meer	1428	2428	400	2400	1536

¹⁾ Op basis van habitattypen gebaseerd op de vegetatiekaarten Schouwenberg (2007) en de kritische depositiewaarden per habitatype volgens Bal et al. (2007). Vermeld zijn de laagste (min) en de hoogste (max) kritische depositieniveaus van de voorkomende habitattypen.

²⁾ Op basis van de natuurdoeltypen volgens de provinciale natuurdoeltypenkaart en de kritische depositieniveaus voor natuurdoeltypen volgens Bal et al. (2007). Vermeld zijn de laagste (min) en de hoogste (max) kritische depositieniveaus van de voorkomende natuurdoeltypen.

³⁾ Op basis van het Toetsingskader Ammoniak en Natura2000. Hierbij is de kritische depositie gerelateerd aan het meest kritische habitatype zoals aangegeven in het toetsingskader, bijlage 3

Bron: Gies, E.A., 2008

Min: minimale kritische depositiewaarde voor de meest gevoelige habitatsoort.

Max: maximale kritische depositiewaarde voor de minst gevoelige habitatsoort.

Als de waarden in de eerste twee kolommen van tabel 3.3 met elkaar worden vergeleken, dan is te zien dat al de vijf betrokken Natura2000-gebieden gevoelig zijn voor stikstofdepositie. De kritische depositiewaarden liggen in al deze gebieden beneden 600 mol/ha/jaar.

De totale depositie, zowel in 2005 als de verwachting voor 2020, van ruim boven 2300 mol/ha/jaar is duidelijk hoger.

Autonome ontwikkeling

Er vinden in Nederland en omringende landen ontwikkelingen plaats die zorgen voor een afname van de stikstofdepositie. Landelijk blijkt de stikstofdepositie over de langere termijn af te nemen. Uit een onderzoek van het RIVM blijkt dat in de periode 1981 – 2002 de gemiddelde stikstofdepositie in Nederland is afgenomen van 3.100 naar 2.200 mol / ha (Ruiter *et. al.*, 2006). Dit betekent een afname van 30% in 20 jaar. In 2005 en 2006 is de gemiddelde stikstofdepositie echter weer licht toegenomen (Gies *et. al.*, 2009).

Het RIVM heeft in 2004 onderzocht wat de effectiviteit is van generiek en gebiedsgericht ammoniakbeleid (Pul et al. 2004). Het volgende is overgenomen uit deze rapportage.

Beleid op de reductie van de ammoniakemissies wordt reeds gevoerd vanaf 1989. Maatregelen en regelingen richten zich voornamelijk op het reduceren van emissies uit stal en opslag en het verplicht onderwerpen van mest. De ammoniakemissie is in het laatste decennium hierdoor met een kleine 100 miljoen kg gedaald (MB04). Het merendeel van de reductie is een gevolg van het emissiearm aanwenden van mest. Echter niet alleen het ammoniakbeleid is van invloed op de ammoniakemissie en -depositie. Ook het mestbeleid en het EU-landbouwbeleid hebben een grote invloed op volumeontwikkelingen in de veehouderij en dus op stikstofuitscheiding. Ook het dierenwelzijnsbeleid is via stalsystemen van invloed op de ammoniakemissies.

Het vastgestelde en voorgenomen generieke beleid op ammoniak is er voornamelijk op gericht om de emissiedoelstelling van 128 kton zoals afgesproken in internationaal verband voor 2010 (UN-ECE, EU) te halen (Vaste waarden, nieuwe normen, VROM, 2002).

Kern van dit beleid is het besluit Ammoniakemissie huisvesting veehouderij, kortweg AMvB huisvesting (VROM, 2001). Daarnaast hebben andere beleidsmaatregelen als het mestbeleid en volumemaatregelen (onder andere de opkoopregelingen) effect op de ammoniakemissie. Berekend is dat met dit beleid en de autonome ontwikkeling in de landbouw de emissie in 2010 zal dalen met 33 kton (ten opzichte van 2000) en daarmee op circa 121 kton zal uitkomen (Hoogveen et al., 2003, MB03, zie ook uitvoeringsnotitie Beck et al., 2004).

De depositie van ammoniak t.o.v. 2000 neemt dan af met circa 240 mol/ha per jaar. De reductie in de gesommeerde overschrijding (van de kritische stikstofdepositie van het natuurareaal) is circa 270 Mmol/jaar. Het grootste effect wordt bereikt door de AmvB-huisvesting, in iets mindere mate door de opkoopregeling en het mestbeleid. Het effect van het mestbeleid is hier ingeschat als een aanscherping van de MINAS-normen tussen 2000-2004. Ruim een kwart van de reductie wordt veroorzaakt door de autonome ontwikkeling. Dit is voornamelijk het gevolg van een reductie in de melkveestapel.

De totale reductie in de overschrijdingen inclusief de reductie in depositie van stikstofoxiden is 515 Mmol/jaar oftewel 55% ten opzichte van 2000. Het natuurareaal dat in 2010 beschermd is tegen een overmaat aan stikstofdepositie stijgt naar verwachting van circa 20% naar 35%. De daling in de stikstofdepositie in 2010 is voor ruwweg de helft het gevolg van een daling in de ammoniakdepositie en voor de andere helft door een daling in de stikstofdepositie. Naast het ammoniakbeleid is er beleid op stikstofoxides (NOx) die voor Nederland 30% van de totale stikstofdepositie uitmaken. Ook dit beleid is er op gericht om de internationale verplichtingen (NEC-richtlijn) na te komen. Indien ook de andere EU-landen de NEC-richtlijn volgen dan zal de NOx-depositie in 2010 met ongeveer 190 mol/ha per jaar dalen. Deze reductie is voor circa 65% het gevolg van de maatregelen bij NOx-bronnen in het buitenland.

In het RIVM-rapport is wel aangegeven dat bij de berekeningen de nodige onzekerheden spelen. De getallen worden daarom met de nodige voorzichtigheid gehanteerd.

De berekeningen van het RIVM zijn gebaseerd op de stikstofuitstoot van het gehele land en het buitenland. Het plangebied van het bestemmingsplan LOG Twenterand is dus ook onderdeel van deze berekeningen. Ervan uitgaande dat de ontwikkelingen in het plangebied niet te veel afwijken van de landelijke trend en er rekening mee houdend dat een deel van de afname in het buitenland plaats vindt, zal de stikstofdepositie vanuit het plangebied tevens afnemen. Echter, omdat de overschrijding van de kritische stikstofdepositie zo groot is, zal dit depositie niveau niet in de nabije toekomst plaatsvinden. Er is overwogen om berekeningen uit te voeren om de ammoniakdepositie te berekenen vanuit de gemeente Twenterand. Het doel hiervan zou zijn om de nog aanwezige ruimte in ammoniak emissie te bepalen.

Omdat de kritische depositiewaarden nu en in de toekomst ver overschreden worden, is er geen milieugebruiksruimte voor het onderdeel ammoniak.

Dit is bovenstaand aangetoond met de berekeningen van Alterra (Gies e.a., 2008/2009). Extra berekeningen voor de gemeente Twenterand geven dan ook geen extra informatie over de eventueel aanwezige milieugebruiksruimte voor ammoniakemissie. Die is er op dit moment bij de huidige regelgeving niet.

Op grond van de huidige wetgeving op het gebied van ammoniak zijn er op dit moment ook geen mogelijkheden voor vergunningverlening (Natuurbeschermingswet 1998) voor nieuwvestiging of uitbreiding van grondgebonden of intensieve veehouderijbedrijven. Allen indien aangetoond kan worden dat er nul depositie effect is, zijn mogelijkheden via maatwerk aanwezig.

De afstand van een bedrijf tot het natuurgebied is erg belangrijk voor de hoogte van de ammoniakdepositie. Hoewel niet direct toepasbaar op de situatie in Twenterand, geeft onderstaande tabel met een berekening voor de Veluwe wel een indruk hiervan.

Tabel B1.4 Berekeningen NH3 stikstofdepositie op de Veluwe

Soort bedrijf	Samenstelling	NH3 emissie totaal	1km depositie mol/ha	3 km Depositie mol/ha
1. melkveebedrijf met jongvee	- 140 melkkoeien - 100 vrouwelijk jongvee	1720 kg	15.3	1.6
2. vleesvarkensbedrijf	- 2.200 vleesvarkens (= drempelwaarde mer)	3080 kg	27.4	2.9
3. pluimveebedrijf	- 45.000 legkippen (= drempelwaarde mer)	5625 kg	50.1	5.3

Voor omschakeling van melkveehouderij naar vleesvarkens of pluimvee zijn de volgende berekeningen gemaakt die een beeld geven van de verhouding van ammoniakemissie van deze veehouderijen:

Tabel B1.5 Berekening ammoniak emissie per diertype per hectare volgens theoretische richtlijnen

Veehouderij	Maximaal te houden dieren op 1 ha	Uitstoot ammoniak	Uitstoot ammoniak bij 60 % reducerende maatregelen
Melkvee inclusief jongvee	100	1300	Niet mogelijk
Vleesvarkens	6.500	9.100	3.640
Vleeskuikens	210.000	9.450	3.780

Uit deze tabel is te zien dat indien er omschakeling plaatsvindt van grondgebonden veehouderij naar intensieve veehouderij, er dan zelfs extra ammoniakemissie gevormd wordt, ook als aanzienlijk ammoniakemissie reducerende maatregelen worden getroffen. De uitgangspunten zijn echter theoretische richtlijnen. Als er vanuit de vergunningaanvragen van de gemeente wordt gerekend, zijn er andere uitgangspunten.

Maar ook uit deze gegevens volgt dat er bij omschakeling van grondgebonden veehouderij naar intensieve veehouderij sprake is van een toename van ammoniakemissie. Uitgaande van vergunningaanvragen is de verwachting dat de toename (toegerekend naar 1 ha) wel minder is dan theoretisch berekend.

In de afgelopen jaren heeft de door de minister van LNV ingestelde Adviesgroep Huys aanbevelingen gedaan voor een meer integrale benadering bij de stikstof problematiek in relatie tot de te behalen natuurdoelen. Daarbij wordt de rol van de kritische depositiewaarde minder dominant en komen de instandhoudingsdoelstellingen meer centraal te staan. Ook de op te stellen beheerplannen en andere milieufactoren dan stikstof spelen hierbij een rol.

Er is naar verwachting wel nieuw beleid te verwachten ten aanzien van de effectbeoordeling van met name de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Recentelijk is de Crisis- en herstelwet (CHW) goedgekeurd. Hierin is gegeven dat de Natuurbeschermingswet wordt aangepast. Daarin is bepaald dat er sprake is van bestaand gebruik als de veestapel en ammoniakemissie niet is gewijzigd ten opzichte van de vergunde situatie. Een NB-wetvergunning is dan niet nodig tot het van kracht worden van het beheerplan. Recent is door de Raad van State ook een uitspraak in dit kader gedaan. Hierin staat dat indien veehouderijen ammoniakneutraal uitbreiden ten opzichte van de vergunde situatie tijdens de aanwijzing van de Vogel en Habitatrichtlijngebieden, is er geen sprake van significante negatieve effecten. Er kan dan een NB-wetvergunning worden verleend. In combinatie met deze wettelijke aanpassingen wordt ook gewerkt aan een Programmatische Aanpak Stikstof (zie kader). In dit kader werkt de provincie Overijssel aan het provinciaal beleidskader stikstof (vastgesteld 13 april 2010) en aan de beheerplannen voor de N2000-gebieden. Het doel van het samenhangende beleid is om de ammoniakdepositie terug te dringen en de vrijkomende ruimte deels te benutten voor noodzakelijke ruimtelijke ontwikkeling en toch het bereiken van de vastgestelde natuurdoelen te borgen.

Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

De PAS brengt in beeld wat de bijdrage op verschillende niveaus (generiek, provinciaal, gebiedsgericht) en van verschillende sectoren (landbouw, verkeer, industrie) aan de oplossing van het stikstofprobleem is. Daarbij is de oplossing het per saldo geleidelijk maar onvermijdelijk omlaag brengen van de depositie, waardoor in de tijd realisatie van de natuurdoelen dichterbij komt. De PAS kent de volgende onderdelen.

- Beheerplannen: zonder beheerplannen geen PAS.
- Instrument voor goede probleemanalyse op gebiedsniveau.
- Provinciale maatregelen om depositie terug te dringen.
- Generieke maatregelen om achtergronddepositie terug te dringen
- Borging van noodzakelijke maatregelen in wetgeving.
- Een goed systeem van stikstof-monitoring.
- Afdoende regeling van financiering van de benodigde maatregelen.

De planning is om medio 2010 met betrokken partijen overeenstemming te hebben over de aanpak (reductie stikstofdepositie en beschikbare ontwikkelruimte voor sectoren).

Bron: aanbiedingsbrief Ministerie van LNV, 8 februari 2010)

Water

Conclusie

Voor nieuwe intensieve veehouderijbedrijven wordt door het waterschap een stand-still beginsel gehanteerd ten aanzien van de lozing van bedrijfswater en de invloed op het watersysteem. Dat betekent dat er geen verslechtering van de huidige waterkwaliteit mag optreden. Door het toepassen van de nieuwste technieken verwacht het waterschap dat als een bedrijf zich verplaatst het effect voor het watersysteem per saldo zal verbeteren.

Ten noordwesten van Vroomshoop ligt het grondwaterbeschermingsgebied van de waterwinning Hammerflier. Behalve dat in Fortwijk een intrekgebied is gelegen (Hammerflier), zijn er voor Fortwijk, Daalerveen en Weitemanslanden geen bijzonderheden ten aanzien van de drinkwatervoorziening.

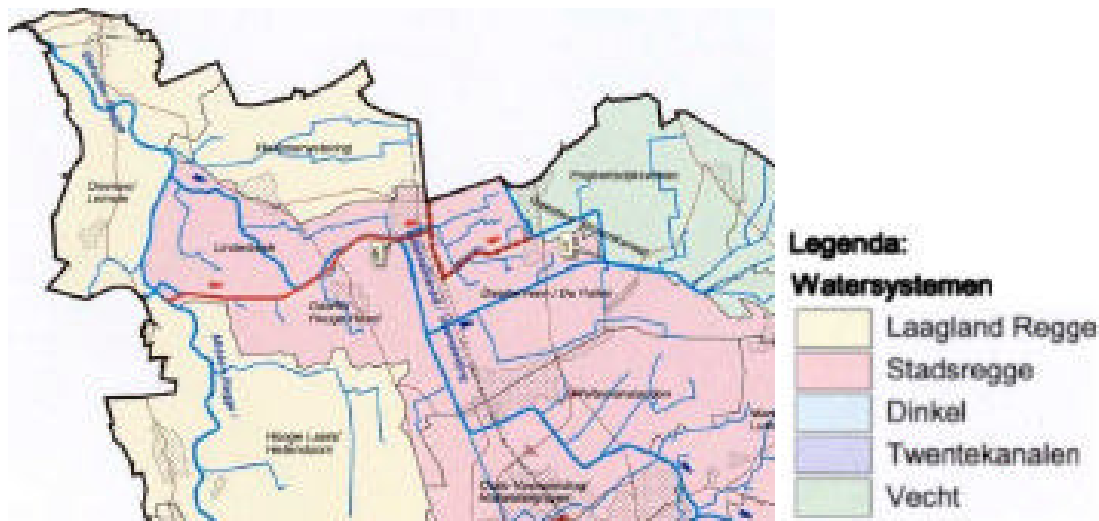
Ten aanzien van de waterveiligheid, waterlopen en waterberging zijn er voor de drie gebieden geen bijzonderheden te noemen.

Huidige situatie

Oppervlaktewater

De gemeente Twenterand ligt voornamelijk in het benedenstroomse deel van het stroomgebied van de Stads Regge. Een klein deel in het noorden valt onder de Laagland Regge (Hammerwetering en subwatersysteem van de Hammerwetering) en een ander deel onder het watersysteem van de Vecht (Geesters Stroomkanaal en Engbertsdijksvenen).

In de veengebieden rondom Vriezenveen worden de peilen gehandhaafd met stuwen. Dit geldt ook voor het gebied rondom Den Ham.

Bron: Watervisie Twenterand, 2002

Voor de Engbertsdijksevenen zijn maatregelen genomen om water zolang mogelijk in het gebied vast te houden en wordt instroom van voedselrijk landbouwwater in het natuurreservaat voorkomen.

Grondwater

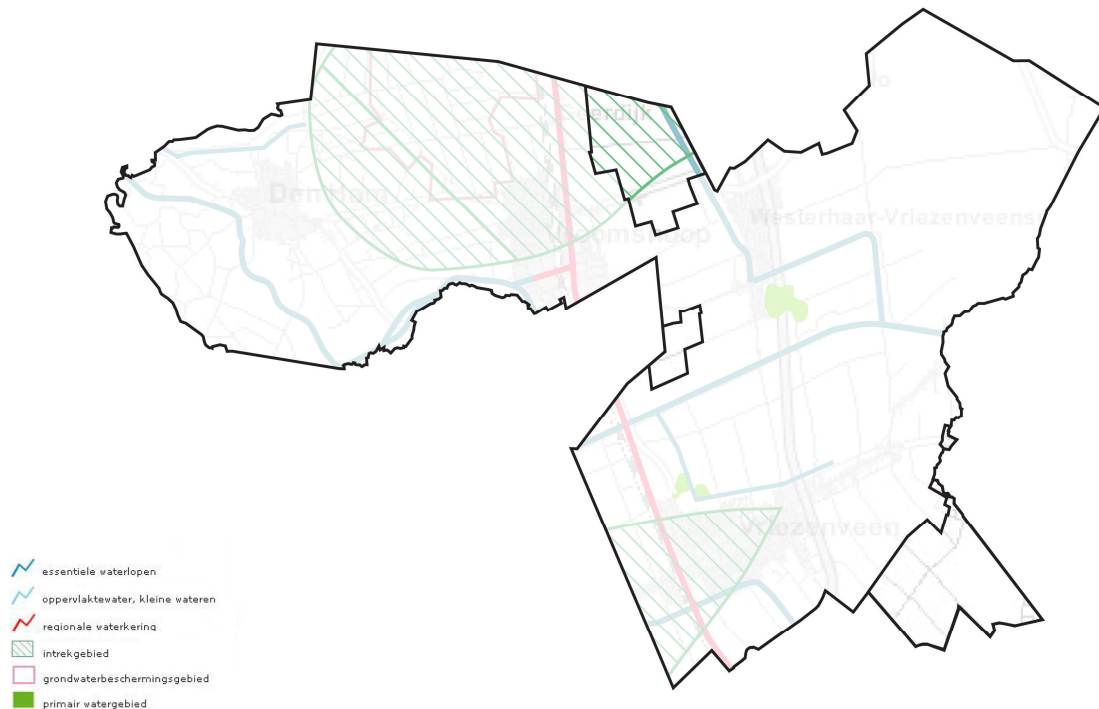
De grondwaterstroming in de gemeente Twenterand is west tot noordwest gericht. De gestuwde peilen bij Vriezenveen en Den Ham zijn van invloed op de grondwaterstanden in deze gebieden.

Waterwinning

Ten noordwesten van Vroomshoop ligt het grondwaterbeschermingsgebied van de waterwinning Hammerflier. Behalve dat in Fortwijk een intrekgebied is gelegen (Hammerflier), zijn er voor Fortwijk, Daalerveen en Weitemanslanden geen bijzonderheden ten aanzien van de drinkwatervoorziening.

De huidige productie van het pompstation in Hammerflier bedraagt 1 miljoen m³ per jaar. De winning wordt uitgebreid naar de vergunningscapaciteit van circa 5 miljoen m³ per jaar. Het huidige beschermingsgebied wordt op deze uitbreiding aangepast. De winningslocatie is een kwelgebied. Daardoor is het effect voor natuur en landbouw beperkt.

Kaart B1.21 Grondwaterbeschermingsgebied en intrekgebied waterwinning Hammerflier

Waterveiligheid

Ook ten aanzien van de waterveiligheid, waterlopen en waterberging zijn er voor de drie gebieden geen bijzonderheden te noemen.

Waterkwaliteit

De waterkwaliteit in de hoofdwateren wordt sterk beïnvloed door de doorvoer van het stedelijk water (zie paragraaf 2.3). Vanuit het gebied zelf is natuurlijk ook beïnvloeding door het ruimtegebruik. Zo komen vanuit de bebouwde omgeving met name zware metalen en PAK's in het watersysteem. Vanuit de landbouw kunnen dat fosfaten, ammoniak, nitraten en bestrijdingsmiddelen zijn. Uit waterkwaliteitsmetingen van het waterschap blijkt dat het water in het algemeen voedselrijk is. De informatie is echter onvoldoende om exacter de huidige situatie en de knelpunten in de waterkwaliteit aan te geven.

Waterbodems

In het kader van het baggerplan is onderzoek gedaan naar de kwaliteit van waterbodems in de bebouwde omgeving. De resultaten zijn getoetst aan de normen uit de Vierde Nota Waterhuishouding. Uit het onderzoek blijkt dat waterbodems voorkomen die in meer of mindere mate verontreinigd zijn. Gedetailleerde informatie over ligging en type van verontreinigingen is opgenomen in het baggerplan.

Autonome ontwikkeling

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moeten de contacten tussen waterbeheerders en gemeente geïntensiveerd te worden om in het bijzonder op het gebied van ruimtelijke ordening tot optimale inpassing van nieuwe plannen te kunnen komen. Verder worden bedrijven gestimuleerd om besparende maatregelen te treffen.

Oppervlakte- en grondwater

In samenhang met het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime wordt nagegaan of het peilbeheer in de agrarische gebieden aangepast moet worden. Vaak gaat het dan om peilbeheer dat meer is afgestemd op het verloop van de grondwaterstanden. Het waterschap zal het initiatief nemen om het peilbeheer te wijzigen en eventueel peilbesluiten te nemen.

Waterwinning

Ook voor het intrekgebied in Fortwijk zal Vitens de regie voeren om eventueel maatregelen te nemen die gericht zijn op de gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie in dit gebied. Grootschalige ruimtelijke ingrepen die het risico van grondwaterverontreiniging met zich meebrengen, worden in de intrekgebieden zoveel mogelijk geweerd.

Het ruimtelijk beleid van provincie Overijssel (Omgevingsvisie, 2009) en van gemeenten en waterschappen richt zich op het weren of regelen van strijdige functies en het bevorderen van harmoniserende functies binnen de beschermings- en intrekgebieden van de grondwaterwinning. Nieuwe ruimtelijke functies die een risico vormen voor de kwaliteit van het grondwater zijn slechts toegestaan wanneer hiermee, ten opzichte van de bestaande functie, een verbetering van de beschermingssituatie wordt bereikt.

Locaties waar grondwater voor drinkwatervoorziening aan de bodem wordt onttrokken moeten afdoende worden beschermd. Er worden beperkingen gesteld aan activiteiten en ruimtelijke functies in het zgn. grondwaterbeschermingsgebied en in mindere mate in het zgn. intrekgebied. Activiteiten en functies die de kwaliteit van het grondwater negatief beïnvloeden, worden geweerd, of er moeten voorzieningen worden getroffen. Het belang van het water is hier kaderstellend.

Waterkwaliteit

Voor nieuwe intensieve veehouderijbedrijven wordt door het waterschap een stand-still beginsel gehanteerd ten aanzien van de lozing van bedrijfswater en de invloed op het watersysteem. Dat betekent dat er geen verslechtering van de huidige waterkwaliteit mag optreden. Door het toepassen van de nieuwste technieken verwacht het waterschap dat als een bedrijf zich verplaatst het effect voor het grondwater per saldo zal verbeteren.

Cultuurhistorie/Landschap/Ruimtelijke kwaliteit

Conclusie

Inplaatsing van megastallen en –bedrijven, met bij de op dit moment optredende schaa sprong (qua afmetingen en oppervlakten) t.o.v. de situatie rond 2004, in het open landschap van de veenontginningen vergt nadere integrale heroverweging, toespitsing en onderbouwing van het beleid over de ruimtelijke kwaliteit. Deze integrale benadering omvat het landschapsbeleid, de beeldkwaliteit en welstand. Op dit moment is het ruimtelijk kwaliteitsbeleid onvoldoende uitgekristalliseerd en helder.

In de provinciale omgevingsvisie (2009) is ruimtelijke kwaliteit naast duurzaamheid het leidend thema. De visie laat ruimte voor ontwikkeling van veehouderij, indien de verkavelingstructuur met respect wordt behandeld, de ontwikkeling goed wordt ingepast, aan sluit bij de dragende structuren, er aandacht voor ruimtelijke kwaliteit is en investeringen worden gedaan in de kwaliteit van de omgeving.

Op grond van de vigerende gemeentelijke beleidsdocumenten Landschapsontwikkelingsplan¹⁴ (2008) en Welstandsnota¹⁵ (2004) zijn in het bijzonder in de open ruimte van de drie landbouwontwikkelingsgebieden mogelijkheden voor (grootschalige) agrarische ontwikkelingen met grote bedrijfsgebouwen. De ontwikkeling tot een 'nieuw landschap' waarbij de bestaande openheid (deels) wordt opgevuld met relatief grote bouwblokken met relatief grote bouwmassa's.

¹⁴ Het Landschapsontwikkelingsplan Hoofddoel van het LOP is het formuleren van de gewenste ontwikkelingsrichting voor het landschap voor de komende 10 jaar.

¹⁵ De welstandsnota geeft criteria van welstand (o.a. maatvoering, materialen) waaraan bouwwekren getoetst worden bij vergunningaanvragen.

De woningen worden omringd met erfbeplanting, de bedrijfsgebouwen staan daarachter vrij in het veld. Dit staat op gespannen voet met de visie op de ontwikkeling die in de welstandsnota is opgenomen waarbij behoud van het contrast tussen de dichtere randen en de open ruimte voorop staat. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

In/op de linten en ontwikkelingsassen binnen de landbouwontwikkelingsgebieden gelden per lint/ontwikkelingsas de volgende conclusies.

- **Weitemanslanden:** In het landschapsontwikkelingsplan wordt een omvorming naar een agrarische ruimte voorgestaan. Dit sluit aan op de in de Welstandsnota voorgestane ontwikkeling van de open ruimte. In de Welstandsnota wordt echter ook vastgehouden aan het behoud van geleding in/op de assen (in het bijzonder de knooppunten op de Oostermaatweg) en het doorzicht naar de open ruimte. Ook de combinatie van omvorming naar agrarische ruimte en ruimte bieden voor stedelijke uitloop lijken op het gebied van ruimtelijke kwaliteit op gespannen voet met elkaar te staan. Het lint Weitemansweg wordt in de Welstandsnota niet als belangrijk lint meegenomen. Op het niveau van het landbouwontwikkelingsgebied is dit echter een belangrijke zuidoostelijke grens van de open ruimte. Daarvoor kan behoud van het contrast tussen dichtere rand en open ruimte als belangrijk element in de aanwezige ruimtelijke kwaliteit worden beschouwd. De beschreven ontwikkelingsrichting van de open ruimte in relatie tot de kenmerken en ontwikkeling van de linten/ontwikkelingsassen geeft geen blijk van een consistente integrale benadering.
- **Fortwijk:** In het Landschapsontwikkelingsplan wordt een omvorming tot agrarische ruimte voorgestaan. Daarnaast wordt expliciet aangegeven dat het contrast tussen de dichtere randen en de open ruimte voorop moet blijven staan. Dit staat op gespannen voet met elkaar. In de Welstandsnota wordt ook vastgehouden aan het behoud van geleding in/op de ontwikkelingsassen (in het bijzonder de Tonnendijk) en het doorzicht naar de open ruimte. Het lint Hammerdijk wordt in de Welstandsnota niet als belangrijk lint meegenomen. Op het niveau van het landbouwontwikkelingsgebied is dit echter een belangrijke noordelijke grens van de open ruimte. Daarvoor kan dezelfde ontwikkeling worden voorgestaan als de Tonnendijk. De Fortwijk ligt midden in het open gebied en bebouwing met nieuwe erven doet afbreuk aan de ervaring van de nu aanwezige openheid. De beschreven ontwikkelingsrichting van de open ruimte in relatie tot de kenmerken en ontwikkeling van de linten/ontwikkelingsassen geeft geen blijk van een consistente integrale benadering.
- **Daarlerveen:** In het landschapsontwikkelingsplan wordt een behoudende koers gevaren en worden geen nieuwe vestigingsmogelijkheden geboden. Dit staat op gespannen voet met de in de Welstandsnota beschreven ontwikkeling van de open ruimte. Een consistente integrale benadering is op dit moment nog niet aanwezig.

De ontwikkelingsrichting uit de provinciale Omgevingsvisie sluit aan bij de ontwikkelingsrichting die wordt aangegeven in het Landschapsontwikkelingsplan en de invulling die wordt gegeven aan de criteria in de Welstandsnota. De beschrijving van het landschap in zowel LOP als Welstandsnota geeft echter veel waarde en betekenis aan de kenmerken van het betreffende landschap en het behoud hiervan. De vertaling van de analyse naar de visie op de ontwikkelingsrichting lijkt daardoor wat scheef te geraken.

De omgevingsvisie en LOP suggereren veel ruimte die er op basis van een nadere landschappelijke analyse eigenlijk niet is. Een en ander is wel afhankelijk van het feit of er 'nieuwe' landschappen kunnen worden gecreëerd.

Huidige situatie

De landbouwontwikkelingsgebieden zijn gelegen in gebieden die geomorfologisch gekarakteriseerd kunnen worden als dekzandgebieden (dekzandvlakte, dekzand en dekzandruggen) afgedekt door veen. Het veen is tijdens de veenontginningen ontgonnen waardoor de dekzanden nu het landschap bepalen.

Maar in vergelijking tot het Veenkoloniaal landschap in de gebieden Fortwijk en Daarlerveen is het gebied kleinschaliger door de wegenstructuur, beplantingen en erfinrichting. Weitemanslanden kan worden opgesplitst in twee verschillende landschapskarakteristieken, de Weitemansweg en de Oostermaatweg. Het bebouwingslint van de Weitemansweg werd al in het begin van de 20^e eeuw in gebruik genomen. De Weitemansweg vormt een dicht lint van erven in de openheid. De openheid van de westkant van het gebied wordt onderbroken door knooppunten van erven aan de Oostermaatweg. Deze erven dateren van de jaren 60-70 van de vorige eeuw.

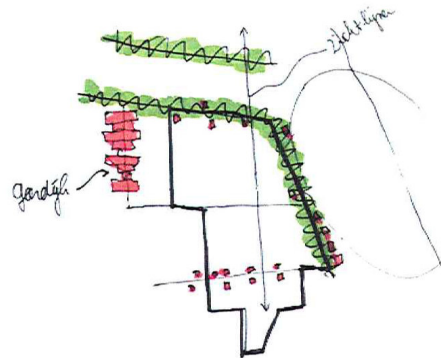
In Weitemanslanden liggen twee natuurgebieden met een bijzondere natuur- en cultuurhistorische waarde (Fayersheide, Kooiplas).

Op het niveau van elementen is het lint aan de Weitemansweg erg dicht door de eikenlaanbeplanting en de beplanting op de erven zelf. De erven langs de weg zijn rechthoekig van vorm met de smalle kant naar de weg. Het groen wordt rond de boerderij toegepast.

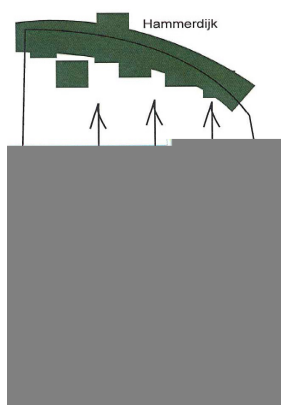
Op de knooppunten van de Oostermaatweg staan de agrarische erven dicht ingepakt in groen, met de woningen aan het kruispunt. Buiten de knooppunten is het landschap erg open. Het is van belang vanuit de huidige landschapskarakteristiek dat dit intact blijft. De erven zijn vierkant van vorm en zijn sterk beplant. De woning is echter vanaf het kruispunt duidelijk te zien.

Fortwijk

De ontstaangeschiedenis heeft de karakteristiek van dit gebied bepaald. Het gebied ligt in een komvormige laagte met veengronden, met aan de oostelijk kant een hoger gelegen stuwwallen- en keileenlandschap en aan de westelijke grens de stuwwal bij Hoge Hexel. Het landschap wordt gekarakteriseerd als Veelkoloniaal landschap, wat zich kenmerkt door een rationele, open en grootschalige inrichting.

De open ruimte in Fortwijk wordt doorsneden door oost-west bebouwingslinten met een verschillende opbouw, historie en functie. De drie linten hebben elk duidelijk hun eigen identiteit.

Aan de noordzijde wordt de open ruimte begrensd door de Hammerdijk. De Hammerdijk is ook ten behoeve van de ontvening aangelegd, maar is veel later dan de Tonnendijk bebouwd. De bebouwing is vooral agrarisch van aard en bevindt zich vooral aan de zuidzijde van de dijk. De Hammerdijk is beplant met eiken en markeert daarmee de open ruimte van fortwijk.

Midden door het open gebied loopt een as Fortwijk. Oorspronkelijk was dit een wijk (watergang) waarover het gestoken veen werd afgevoerd. Nu is het een landbouwweg met enkele moderne agrarische erven. Op deze as is de openheid en de veegeschiedenis van Fortwijk sterk te beleven.

De Tonnendijk is als bebouwingslint ontstaan rond het einde van de 19^e eeuw bij de start van de veenontginningen. Groninger boeren vestigden zich langs de Tonnendijk (typische Groningse boerderijen). Aan de Tonnendijk liggen nu zowel agrarische erven als burger erven. Vanaf de Tonnendijk kan de openheid van het gebied worden ervaren via smalle zichtlijnen.

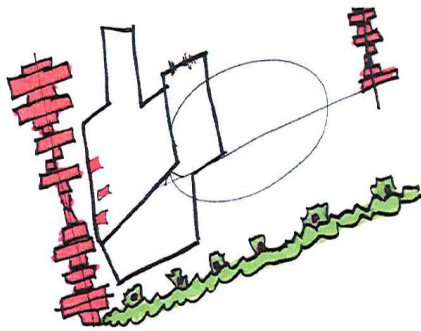
Op het niveau van elementen zijn de erven langs de Hammerdijk sterk beplant en vormen groene eilanden aan de weg. De afstand tot de weg varieert. De indeling van de erven is ook verschillend, maar door de rijke beplanting worden de gebouwen opgenomen in het eiland en heeft het voor het landschappelijk beeld weinig consequenties.

De erven aan de Fortwijk zijn rechthoekig van vorm en staan met de smalle kant naar de weg. Er wordt weinig groen toegepast op het erf.

De oorspronkelijke erven aan de Tonnendijk zijn rechthoekig van vorm en staan met de smalle kant naar de weg. Groen wordt op het erf toegepast rond de boerderij.

Daarlerveen

Ook Daarlerveen dankt zijn landschappelijke karakteristiek aan de veengeschiedenis en is te duiden als Veenkoloniaal landschap.

Het Vriezenveensche Veenkanaal is een relict uit de veenperiode en vormt de noordgrens. De rafelige rand van Daarlerveen begrensd het gebied in het westen. De oostkant bestaat uit een grote open ruimte. Het landschap kenmerkt zich door een rationele, open en grootschalige inrichting. Eén ontsluitingsweg loopt door dit open gebied, maar deze heeft ruimtelijk geen invloed. In het gebied liggen twee rijk beplante erven, aan een lint van bebouwing (Vriezenveensche Veenkanaal) dat juist ten westen buiten het landbouwontwikkelingsgebied loopt.

Op het niveau van elementen zijn de beide erven rijk beplant.

Autonome ontwikkeling

Eerst komt de provinciale omgevingsvisie aan bod. Daarna komt het Landschapontwikkelingsplan aan de orde voor de ontwikkeling op landschapsniveau. Daarna wordt ingegaan op de Welstandsnota en wordt ingezoomd op bebouwings- en erfkenmerken op het niveau van open ruimte, linten en erven.

De provincie stelt in de Omgevingsvisie (2009) ruimtelijke kwaliteit naast duurzaamheid als leidend thema. Bij ruimtelijke kwaliteit is uitgangspunt het voortbouwen aan de kenmerkende structuren van de agrarische cultuurlandschappen. Dit uit zich in het voortborduren op de dragende structuren waardoor de samenhang en karakter worden versterkt. Wel wordt opgemerkt dat ontwikkelingen zoals de realisatie van grote stallen voor melkveehouderij en intensieve veehouderij een sterk nivellerende werking kunnen hebben op deze structuren. Door nieuwe initiatieven zorgvuldig en royaal in te passen en aan te sluiten op de dragende structuren kan dit worden vermeden en kunnen nieuwe kwaliteiten ontstaan.

Daarnaast staat de provincie voor het behouden van het contrast tussen verschillende landschappen binnen de provincie en het versterken van de karakters.

In het ontwikkelingsperspectief is aangegeven dat in de landbouwontwikkelingsgebieden het accent ligt op productie. Hier is de ontwikkeling van de landbouw sturend voor de gebiedsontwikkeling. Voor de landbouwontwikkelingsgebieden geldt ook dat behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit in relatie tot de gebiedskenmerken onderdeel van de gebiedsontwikkeling is. In het kader van de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving worden de volgende ontwikkelingen aangegeven:

- In de hoogveenontginningen:
 - Toevoegen van bebouwing aan de bestaande linten en op bestaande erven;
- In het veenkoloniaal landschap:
 - Ruimte voor grootschalige akkerbouw en veehouderij met respect voor de verkavelingsstructuur;
 - Versteven van de beplantingsstructuur in linten en op erven.

De omgevingsvisie laat ruimte voor ontwikkeling van veehouderij, indien de verkavelingsstructuur met respect wordt behandeld, de ontwikkeling goed wordt ingepast, aan sluit bij de dragende structuren, er aandacht voor ruimtelijke kwaliteit is en investeringen worden gedaan in de kwaliteit van de omgeving.

- Landschapstype: Hoogveenontginning
Ontwikkelingsrichting: Omvorming naar 'agrarische ruimte'
Aandachtspunten en kansen:
- Het LOP sluit aan op de bestaande visie voor LOG Weitemanslanden
 - Ontwikkelingsgerichte landbouwgebieden met ruimtelijke kwaliteit

Fortwijk

Het grootschalige open landschap is typerend voor Fortwijk. De rationele structuur en de karakteristieke linten bepalen de kwaliteit van het gebied. Ook in dit gebied zal in de toekomst het accent liggen om omvorming naar agrarische ruimte. Omvorming naar een landschap waar intensieve veehouderij en grondgebonden landbouw zich kan ontplooien. De toegekende functie als landbouwonwikkelingsgebied loopt door in de gemeente Ommen (Beerzerveld)¹⁷.

Dit kan gerealiseerd worden door naast ruimte te bieden voor de agrarische sector, als tegenprestatie een investering in de ruimtelijke kwaliteit te vragen, waardoor een aantrekkelijk landschap blijft bestaan voor bewoners en bezoekers. Het concept 'Ontwikkeling landbouwonwikkelingsgebieden Twenterand' is een uitwerking van dit LOP.

Deze investering in ruimtelijke kwaliteit vraagt een versterking van de kenmerken van het landschap. Contrast tussen de dichtere randen en het open middengebied moet daarbij voorop staan.

- Landschapstype: Veenkoloniale veenontginning
Ontwikkelingsrichting: Omvorming naar 'Agrarische ruimte'
Aandachtspunten en kansen:
- De conceptvisie voor LOG Fortwijk is een uitwerking van het LOP en speelt in op compensatie van grootschalige ingrepen in het landschap door investering in landschappelijke kwaliteit.
 - Behoud van landschappelijke kenmerken en verschillen tussen ontginningsassen.

Daarlerveen

Vanuit landschappelijk oogpunt dienen de openheid, grootschaligheid en de strakke verkaveling dienen in dit gebied behouden te worden. Het accent in dit gebied ligt op het behoud van landschappelijke kwaliteiten en functionaliteit. De kleine omvang van het gebied en de openheid maken het gebied vrij kwetsbaar.

Het landschap in het landbouwonwikkelingsgebied Daarlerveen biedt in die zin voornamelijk ruimte aan de al gevestigde agrariër. Nieuwe ontwikkelingen sluiten niet aan op de landschappelijke karakteristiek van het gebied.

- Landschapstype: Hoogveenontginning
Ontwikkelingsrichting: Behoud landschappelijke kwaliteiten en functionaliteit
Aandachtspunten en kansen:
- Mogelijkheden voor watervasthouden benutten.
 - Openheid en grootschaligheid behouden.
 - LOP-Twenterand sluit aan op Gebiedsuitwerking veenschap en omgeving.
 - Ontwikkelingsvisie Landbouwonwikkelingsgebieden Twenterand doet uitspraken over het landschap in het LOG, LOP-Twenterand sluit hierbij aan.

In het toetsingskader is voor de Landbouwonwikkelingsgebieden in zijn algemeenheid het volgende opgenomen.

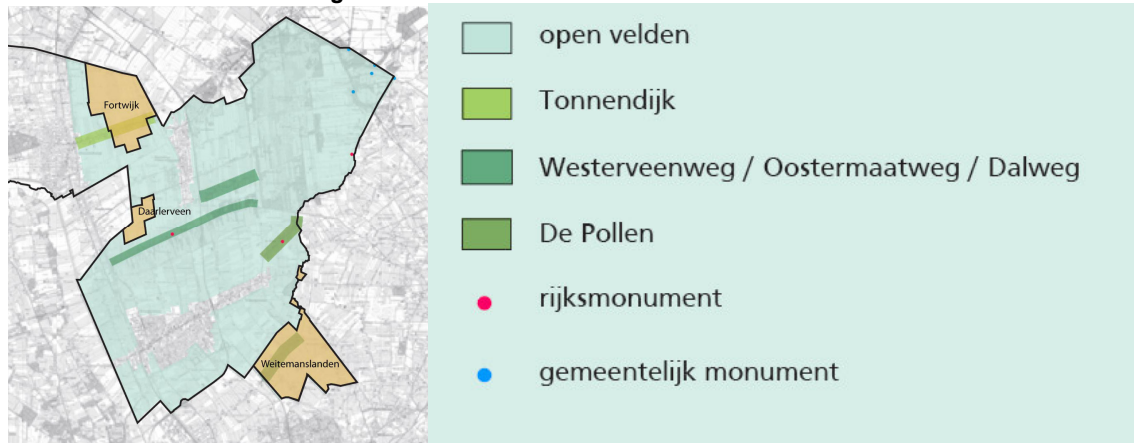
¹⁷ De gemeenteraad van Ommen is voornemens die functietoekenning te laten vervallen dan wel minder planologische mogelijkheden te bieden.

Ontwikkeling	Kenmerken	Potentiele meerwaarde voor het landschap
Intensieve veehouderij erven Landbouwontwikkelingsgebied, Sterlocaties.	- Functionele en flexibele opzet op voldoende grote bouwblokken (grootschalig, ruimte om te boeren) - Vestiging langs linten of los in het landschap - Autonoom	- Nieuwe landschappelijke identiteit, contrasten door opschaling met kleinschalig landschap - Versterken van de orthogonale (rechthoekige) structuren/ landschappelijk casco

Na deze beschrijving op landschapsniveau wordt hieronder ingezoomd op de gewenste ontwikkeling op het niveau van welstand (Welstandsnota 2004). Binnen het veenlandschap zijn vier deelgebieden te onderscheiden (een open ruimte en drie typen linten, zie figuur):

1. Een groot open veld. Dit betreft alle drie de LOG's;
2. Het meest noordelijke lint is De Tonnendijk. Deze is gelegen in het LOG Fortwijk;
3. De drie linten Dalweg, Westerveenweg en Oostermaatweg die ten tijde van de ruilverkaveling zijn aangelegd vertonen ruimtelijk veel overeenkomsten. Voor alle drie gelden dezelfde welstandsregels. Alleen de Oostermaatweg is gelegen in een LOG (Weitemanslanden);
4. Het compacte lintdorp De Pollen is ontstaan op een uitloper van een zandrug, langs de doorgaande weg van Vriezenveen naar Bruinehaar.

Kaart B1.20 Gebiedsindeling

Bron: Welstandsnota Twenterand 2004

Alleen de voor de LOG's relevante delen worden beschreven. Eerst aandacht voor de ontwikkeling van het open gebied in de drie LOG gebieden buiten de linten. Vervolgens wordt via beschrijving van de linten uiteindelijk wordt ingezoomd op de welstandscriteria op erf niveau (zowel op het niveau van bebouwing als van landschappelijke inpassing).

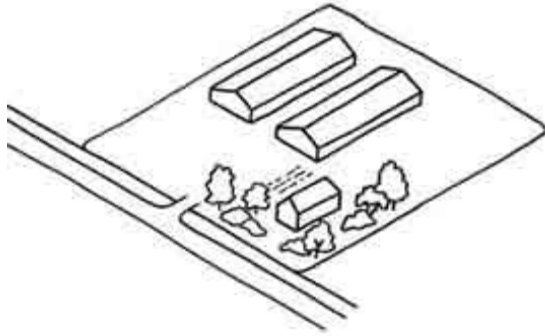
Ad 1. Open velden, behoud openheid

Beschrijving

De in de velden gelegen boerderijen hebben een forse maat. Naast het woonhuis staan één of meer grote schuren of stallen. De situering van de bijgebouwen varieert momenteel. Soms staan ze naast het woonhuis, soms er voor, dan weer erachter.

Plaatsing achter de voorgevel van het woonhuis of helemaal achter het huis heeft de voorkeur. De grote schuren en stallen kunnen achter op de kavel kaal in het open veld staan. Deze grote objecten passen bij de weidsheid en het landbouwkundige karakter van het landschap. Het erf rondom het woonhuis mag vriendelijker van karakter worden. Een goede beplanting helpt daarbij.

Figuur B1.2 Erf met stallen vrij in het veld

Welstandscriteria

- De bijgebouwen staan achter de voorgevellijn van de woning.

Erfinrichting

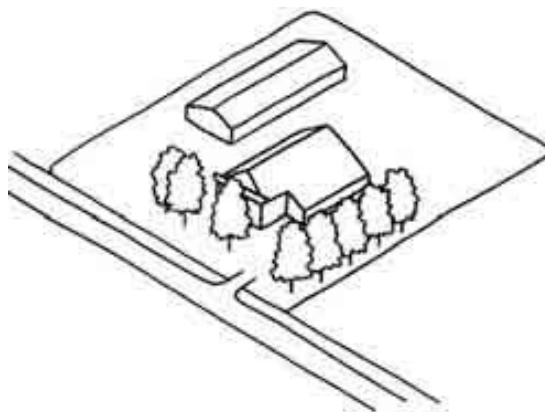
- De erfbeplanting staat rond de woning;
- Nieuwe grote stallen staan vrij in het veld; woonhuis mag vriendelijker van karakter worden.

Ad 2. Tonnendijk, agrarisch lint, ruimte voor grotere nieuwe landbouwbedrijven (pag. 76)

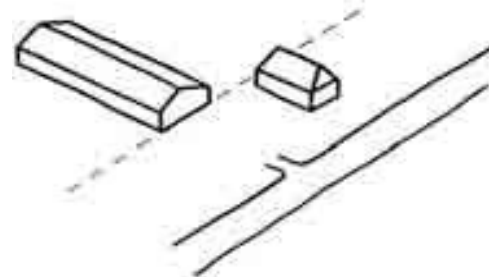
Beschrijving

Langs de Tonnendijk staan de boerderijen los van elkaar waardoor er doorzichten zijn naar het achterliggende veenlandschap. Behoud van dit transparante karakter is uitgangspunt voor de toekomstige ontwikkelingen. De situering van de gebouwen op het erf en de erfinrichting spelen bij de beleving een rol. Het situeren van de woon- en bedrijfsgebouwen met de nokrichting haaks op de weg geeft een verwijzing naar het achterliggend veld. Typerend voor dit lint is ook dat de woonhuizen met de voorkanten naar de weg staan en de bijgebouwen daarachter. Kenmerkend zijn de solitaire bomen of boomgroepen rond het woonhuis. Het ontbreken van erfafscheidingen maakt het mogelijk om vanaf de openbare weg over het erf naar het achtergelegen agrarisch gebied te kijken.

Figuur B1.3 Bomen rond woning

**Figuur B1.4 Nokrichting haaks op de woning
Bijgebouwen achter de woning**

Welstandscriteria

- Tussen de kavels zijn er ruime doorzichten naar het achterliggende landschap;
- De voorgevel van de woning is op de weg gericht, bijgebouwen staan achter de woning;
- De nokrichting van bebouwing staat haaks op de weg.

Erfinrichting

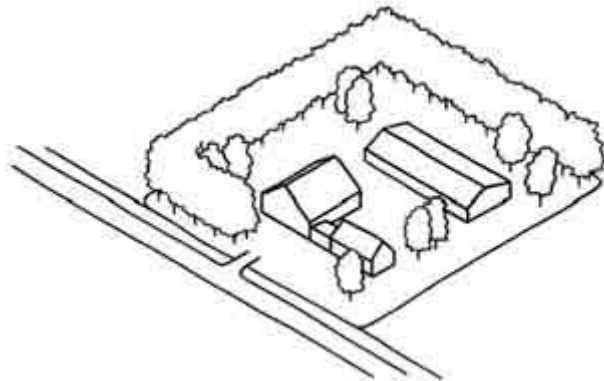
- Rond het voorhuis/de woning staan bomen.

Ad 3. Oostermaatweg: behoud van het oorspronkelijke karakter ruilverkavelingslint

Beschrijving

De ruilverkavelingslinten kennen ruime doorzichten, tussen de boerderijen door, naar het achterliggende open gebied. De erven zijn compact, de bebouwing is rood gekleurd. De compacte opzet wordt versterkt door een groene beplantingszoom rondom. Leidraad voor de toekomstige ontwikkelingen van het lint is het behoud van de genoemde kenmerken.

Figuur B1.5 Erfbeplanting rond

Welstandscriteria

- Tussen de kavels blijft ruimte voor doorkijken naar achterliggende landschap;
- De erven kennen een compacte opzet;
- De bebouwingsmassa staat in een goede verhouding tot de erfbeplanting;
- De voorkanten van de woningen staan aan de weg, de bijgebouwen staan achter de voor-gevelrooilijn;
- Voor de gevel en de kap van de bebouwing worden 'rode' kleuren gebruikt.

Erfinrichting

- De erven zijn rondom beplant.

Gezondheid en intensieve veehouderij

Conclusie

Er is een toenemende maatschappelijke onrust over de gevolgen van de (groei van de) intensieve veehouderij op de volksgezondheid. Tot voor kort was een afstand van 100 meter tussen bedrijven onderling en tussen bedrijven en woonbestemmingen gebruikelijk. Op dit moment wordt door de GGD geadviseerd een grotere afstand aan te houden tussen intensieve veehouderij en bebouwing. Er is nog geen duidelijkheid over de daarbij te hanteren afstandsmaten, de adviezen variëren van 500 meter tot 3 kilometer. Gezien de gevolgen voor de volksgezondheid adviseren de GGD's zeer terughoudend om te gaan met kleine afstandsmaten. In 2010 worden de resultaten verwacht van onderzoek door het ministerie van VROM in deze materie.

Huidige situatie

Door het RIVM zijn verscheidene analyses uitgevoerd naar de effecten van de schaalvergroting van intensieve veehouderij op de volksgezondheid (RIVM rapport 609300006, januari 2008, en rapport 215011002, februari 2008). Enkele relevante conclusies uit deze studies zijn hieronder weergegeven.

De meeste studies die zijn verricht naar effecten op de gezondheid ten aanzien van intensieve veehouderij richten zich op werknemers, niet zozeer (of in veel mindere mate) op omwonenden. Uit deze studies blijkt omwonenden tot een factor 1000 lager worden blootgesteld aan gezondheidsrisico's dan werknemers. Ondanks het feit dat werknemers meer kans hebben op gezondheidsklachten (klachten aan luchtwegen, rillingen, transpiratie, koorts en gewrichtspijnen) hebben, rapporteren zij dit minder vaak dan omwonenden.

Overigens blijkt dat een directe relatie tussen blootstelling aan specifieke componenten uit de intensieve veehouderij en de gezondheidsklachten voornamelijk niet valt te leggen.

Een mogelijk verband tussen grote bedrijven en het voorkomen en de verspreiding van infectieziekten (zoönosen) en antibioticumresistentie is op basis van de beschikbare literatuur niet eenvoudig vast te stellen. Er zijn diverse bedreigingen maar ook enkele kansen bij verdere schaalvergroting. De balans hangt sterk af van de wijze waarop de bedrijfsvoering en het stalconcept worden ingevuld. Bij groei van bedrijven zonder aanpassing van bedrijfsvoering en stalconcept zullen de bedreigingen de kansen van grote bedrijven overstijgen. Dit maakt het noodzakelijk extra voorwaarden te stellen aan megabedrijven. Op basis van de beschikbare gegevens lijkt het in ieder geval belangrijk om:

1. het antibioticumgebruik op bedrijven, megabedrijven in het bijzonder, zoveel mogelijk te beperken;
2. grote bedrijven op een bepaalde minimum afstand van elkaar te positioneren (het voorstel is 1 à 2 km, 500 meter wordt echter ook als richtlijn gehanteerd, o.a. provincie Overijssel, de motie Evering c.s., 25 juni 2008);
3. te voorkomen dat varkens en kippen op één groot bedrijf worden gecombineerd, en;
4. in het stalontwerp de risico's voor introductie en verspreiding van micro-organismen mee te nemen.

In verband met de recente uitbraken van de Q-koorts (oorspronkelijk in Brabant maar nu ook elders in Nederland) is er ook grote bezorgdheid rondom melkgeiten- en melkschapenhouderij. De drachtige geiten/schapen zorgen in het bijzonder tijdens de lammerperiode voor verspreiding van de bacterie. Besmetting kan optreden door inademing van besmet stof van stallen, weilanden, ruwe wol en dierenhuiden, door direct contact met besmette dieren en door het nuttigen van besmette rauwe melk of onvoldoende verhitte besmet vlees. Vooral het verwaaieren van ingedroogde en op weilanden uitgereden mest zou zorgen voor verspreiding van de bacteriën naar de mens. Eén enkele bacterie is voldoende om besmet te raken. De bestrijdingsmogelijkheden zijn beperkt, omdat de bacterie lang kan overleven in de omgeving en zich zo ook verder kan verspreiden. Hoe dicht bij het bedrijf, hoe groter de kans op het inademen van de bacterie. Aangenomen wordt dat er een verhoogde kans is op het oplopen van Q-koorts in een cirkel van 5 km rond een besmet bedrijf.

In Twenterand zijn op dit moment geen besmette bedrijven aanwezig, omdat er geen melkgeiten- schapenhouderijen in de gemeente zijn gevestigd.

Gezien het feit dat potentiële risico's ook grotere gevolgen kunnen hebben, is duidelijk dat management en vakmanschap een relatief grotere rol zullen spelen en dat men beter voorbereid moet zijn op een calamiteit.

De GGD Zeeland en Brabant heeft in haar informatieblad van januari 2009 deze bevindingen overgenomen en vertaald in de volgende maatregelen.

- Voldoende afstand (minimaal 1-2 km) tussen bedrijven om verspreiding van dierziekten en infectieziekten te voorkomen. Deze norm wordt al gehanteerd in het kader van risicobeheersing van dierziekten. Is binnen een LOG deze afstand niet haalbaar? Dan kan ervoor gekozen worden het LOG als geheel als eenheid te beschouwen en de afstand tot andere LOG's op minimaal 1-2 km te zetten.
- Geen varkens en pluimvee op één bedrijfslocatie te huisvesten.
- Huisvestingssysteem voor de beheersing van introductie en verspreiding van micro organismen.
- Bedrijfsvoering gericht op minimalisatie van introductie en verspreiding van micro organismen en antibioticumresistentie.
- Monitoring van dieren en personeel op het voorkomen van enkele specifieke (nader te bepalen) infectieziekten.
- Geen activiteiten gericht op interactie met de bevolking binnen de LOG's.

De provincie Overijssel hanteert voor locaties voor hervestiging en voor intensieve veehouderij-bedrijven op nieuwe bouwblokken een afstand van minimaal 500 meter tot woonkernen en aan-eengesloten lintbebouwing, tenzij aangetoond kan worden dat er geen ongewenste effecten voor aanwonenden aanwezig zijn (de motie Evering c.s., 25 juni 2008);

Op 16 december 2009 heeft de provincie een voorbereidingsbesluit genomen waarin is bepaald dat voor geiten- en schapenhouderijen beperkingen worden gesteld aan nieuw- en hervestiging, uitbreiding en omschakeling, totdat de omgevingsverordening op dit punt is aangepast.

Zoals ook bij andere infectieziekten is in een stal met meer dieren de kans op onderlinge besmetting verhoogd. Los van de schaalvergroting wordt er naar aanleiding van een grote epidemie in Duitsland in 2005 geadviseerd geen schapen te houden binnen een afstand van 500 meter van een woongebied.

Minister Verburg geeft in haar brief van januari 2009 aan de Tweede Kamer aan dat zij in overleg met het RIVM en andere betrokkenen bekijkt of nader onderzoek naar volksgezondheidsrisico's (en instrumenten om deze te beheersen) gewenst is. Hierover zal zij de Tweede Kamer informeren door middel van een gezamenlijke beleidsbrief over intensieve veehouderij en de risico's voor de volksgezondheid.

De minister van LNV heeft in haar brief van 9 december 2009 aan de Tweede Kamer gemeld dat de ontwikkelingen omtrent de Q-koorts zodanig zijn dat er maatregelen getroffen moeten worden en aangegeven een aantal van de door de deskundigencommissie voorgestelde maatregelen te zullen overnemen. Het Rijk beraadt zich nog het op het exacte pakket maatregelen. In het kader van deze ontwikkelingen is het ministerie van VROM is op dit moment (januari 2010) bezig met een onderzoek naar de effecten van fijnstof en zoönosen op de gezondheid van mens en dier. De resultaten daarvan worden in 2010 verwacht.

Op dit moment in gemeente Twenterand zijn er geen klachten bekend rondom gezondheid wat relatie kan hebben met intensieve veehouderij. Opgemerkt wordt dat buiten de LOG's het huidige gezondheidsrisico groter is dan erin binnen omdat de meeste dieren en bedrijven met intensieve veehouderij buiten de LOG's zijn gelegen.

Autonome ontwikkeling

Er zijn geen vastgelegde normen voor afstanden tussen bedrijven die noodzakelijk zijn voor het reduceren van risico's op de gezondheid. Omdat er geen normering is met betrekking tot gezondheid en intensieve veehouderij wordt dit aspect niet kwantitatief meegenomen in de effectenbeoordeling en zal alleen een kwalitatieve beoordeling worden gegeven.

Infrastructuur

Conclusie

De landbouwontwikkelingsgebieden zijn goed bereikbaar via de stroom- en gebiedsontsluitingswegen. De toekomstige ontwikkeling van de infrastructuur rond Vriezenveen heeft geen of weinig invloed op de bereikbaarheid van de landbouwontwikkelingsgebieden.

Aandachtspunt voor de verkeersveiligheid is de geringe breedte van de verharding (in combinatie met onvoldoende passeerplaatsen/inritten). Voor passerende vrachtwagens en agrarisch verkeer is deze breedte nu eigenlijk al te smal. In relatie tot de ontwikkeling van de landbouwontwikkelingsgebieden met toenemende aantallen voertuigen zal deze situatie slechter worden. Door de autonome proces van verbreding van (landbouw)voertuigen kan er op de erftoegangswegen wel een subjectief gevoel van onveiligheid ontstaan bij fietsers.

Huidige situatie

Infrastructuur

Binnen de gemeente zijn enkele stroom- en gebiedsontsluitingswegen aanwezig, te weten de N36 en N750 (noord-zuid verbindingen), de Hammerweg/Tonnendijk/Vroomshoopseweg/-Sibculoseweg (oost-west verbinding), en de Oosterweilandweg/Almeloseweg (zuid-oostelijk gebied richting Almelo).

De landbouwontwikkelingsgebieden zijn goed bereikbaar via deze stroom- en gebiedsontsluitingswegen:

- LOG Fortwijk: via N36 en Sibculoseweg (woonkern Westerhaar), Vroomshoopseweg en Tonnendijk/Hammerdijk/Fortwijk;
- LOG Daarlerveen: via N36 en Sibculoseweg (woonkern Westerhaar), Vroomshoopseweg, Tonnendijk, N750 (woonkern Daarlerveen) en Nieuwe weg/Nonkeswijk;
- LOG Weitemanslanden: via N36 en Oosterweilandweg/Almeloseweg, Oostermatweg/Blankenbergerweg/Boslandweg/Weitemansweg.

Binnen de landbouwontwikkelingsgebieden zijn alleen gebiedsontsluitingswegen en erftoegangswegen aanwezig. De Tonnendijk die in het LOG Fortwijk is gelegen, is een gebiedsontsluitingsweg A. Alle overige wegen in de landbouwontwikkelingsgebieden zijn aangemerkt als erftoegangswegen. Met uitzondering van de tonnendijk zijn deze wegen afgebakend tot 60 km/uur zones. Vanuit gebruik en intensiteit is er geen noodzaak aanvullende 60 km/uur maatregelen te treffen.

Volgens het Handboek Wegontwerp – Erftoegangswegen van CROW (2002) varieert het gebruik van erftoegangswegen in termen van verkeersintensiteiten van enkele honderden voertuigen per dag tot 5.000 à 6.000 voertuigen. Bij de hoge genoemde intensiteit is vaak sprake van een (gemeentelijke) verbindingsweg tussen woonkernen. Bij enkele honderden voertuigen per dag levert een rijbaanbreedte van 3,50 meter geen problemen op. Bij een intensiteit van 1.000 of meer voertuigen is de kans op bermschade erg groot en dient een bredere verharding te worden aangelegd. Er dient dus een duidelijke relatie te worden gelegd tussen intensiteit en verhardingsbreedte. Uit gemeentelijke gegevens blijkt dat de gemeten intensiteiten ruim blijven binnen de uitgangspunten van de CROW.

Wel kennen de aanwezige erftoegangswegen een beperkte verhardingsbreedte (bijvoorbeeld Fortwijk, Hammerdijk, Nieuweweg: 3.20 m). Dit kan gevaar opleveren voor passerende vrachtauto's (gevaar van wegzakken in de berm) in combinatie met het ontbreken van voldoende passeerplaatsen/inritten. Verbreding is uit oogpunt van veiligheid gewenst indien door ontwikkeling van de landbouwontwikkelingsgebieden het aantal bedrijven en daarmee het aantal toe- en afleverende vrachtauto's gaat toenemen. Ook vanuit het oogpunt van kwaliteit en functie van de wegbermen zijn maatregelen dan gewenst.

Onderstaande tabel geeft een indicatie van het aantal transportbewegingen bij verschillende typen intensieve veehouderijbedrijven. Uit deze tabellen kan worden afgeleid dat de toename van het aantal verkeersbewegingen bij de vestiging van een intensief veehouderijbedrijf laag is.

Tabel 3.6 Globale indicatie transportbewegingen

Bedrijf met 5000 mestvarkens. (Drie rondes varkens/jaar)								
Voertransport	aantal dierplaatsen	Kg voer per dier per jaar	Aantal rondes	Totaal Kg	Totaal ton per jaar	Ton per vrachtauto	Aantal vrachtauto's per jaar	Aantal vervoersbewegingen
	5.000	240	3	3.600.000	3.600	36	100	200
Diertransport	aantal dieren	Aantal dieren per vracht					Aantal vrachtauto's per jaar	Aantal vervoersbewegingen
-aanvoer biggen	15.000	200					75	150
-afvoer varkens	15.000	125					120	240
Mesttransport	aantal dierplaatsen	M3 mest per dierplaats per jaar	(1m3=1 ton)		Totaal ton per jaar		Aantal vrachtauto's per jaar	Aantal vervoersbewegingen
	5.000	1,2			6.000	36	167	333
			Totaal aantal vervoersbewegingen per jaar:					923
			Aantal vervoersbewegingen per week:					18
			Aantal vervoersbewegingen per werkdag:					4
Bedrijf met 100.000 vleeskuikenplaatsen (6,5 rondes kuikens/jaar)								
Voertransport	aantal dierplaatsen	Kg voer per kuikenplaats per jaar	Aantal rondes	Totaal Kg	Totaal ton per jaar	Ton per vrachtauto	Aantal vrachtauto's per jaar	Aantal vervoersbewegingen
	100.000	3,7	6,5	2.405.000	2405	36	67	134
Diertransport	aantal dieren	Aantal dieren per vracht					Aantal vrachtauto's per jaar	Aantal vervoersbewegingen
-aanvoer kuikens	650.000	100.000					7	13
-afvoer vleeskuikens	650.000	10.000					65	130
Mesttransport	aantal dierplaatsen	Kg mest per dierplaats per jaar			Totaal ton per jaar		Aantal vrachtauto's per jaar	Aantal vervoersbewegingen
	100.000	11		1.100.000	1100	20	55	110
Aanvoer strooisel	1 vrachtwagen per ronde kuikens						7	13
			Totaal aantal vervoersbewegingen per jaar:					400
			Aantal vervoersbewegingen per week:					8
			Aantal vervoersbewegingen per werkdag:					2

Bron: Informatiebundel Schetsschuit LOG Beemte-Vaassen, DLG, 2007

Verkeersveiligheid

Op de erftoegangswegen maken de fietser en overig langzaam (gemotoriseerd) verkeer in beginsel gebruik van de rijbaan. De afwikkeling van (veel) fietsers op een rijloper van circa 3,50 meter wordt bij relatief lage intensiteiten als duurzaam veilig aangemerkt. Bij relatief hoge intensiteiten kan het niet als duurzaam veilig worden aangemerkt. De huidige verhardingsbreedtes van 3.20 m voldoen hier niet aan. Bij een toename van het (brede) agrarisch- en vrachtautoverkeer wordt deze situatie slechter.

Autonome ontwikkeling

Infrastructuur

Voor de kern Vriezenveen is de gemeente bezig een verkeersvisie op te stellen. De bedoeling is om maatregelen te treffen om de kern Vriezenveen te ontlasten. Daarvoor zijn een noordelijke rondweg en een ontbrekende schakel aan de zuidzijde van de kern in beeld. Besluitvorming hierover wordt in 2010 verwacht.

In de concept visie is voor het landbouwverkeer aangegeven dat het zaak is dat het verkeer dat oost-west georiënteerd is, zoveel mogelijk gebruik maakt van routes die de kern van Vriezenveen mijden. De noordelijke ontsluiting biedt hiervoor een goede mogelijkheid. Het landbouwverkeer aan de zuidkant van Vriezenveen kan wellicht gebruik maken van een toekomstige verbinding tussen de Westerweilandweg en de Almloseweg, parallel aan de Rijksweg 36. Voor de ontsluiting van de landbouwontwikkelingsgebieden is dit echter nauwelijks van belang.

De provincie Overijssel is bezig beleid op te stellen inzake landbouwverkeer. De verwachting is dat het beleidsplan van de provincie inzake dit onderwerp medio 2010 gereed komt.

De erftoegangswegen in de landbouwontwikkelingsgebieden voldoen aan de uitgangspunten, zoals aangegeven door CROW. Er geldt dan ook dat de vestiging van een beperkt aantal intensieve veehouderijbedrijven niet zal leiden tot een dusdanige toename van verkeersbewegingen dat er meer schade aan bermen zal optreden dan bij een autonome ontwikkeling. Er kan met andere woorden geconcludeerd worden dat verbreding van het verhardingsoppervlak enkel nodig is, indien dit in de huidige situatie ook al nodig is.

De gevolgen van extra vervoersbewegingen op de constructie van de weg is afhankelijk van de huidige constructie van de weg en het huidige gebruik van de weg. Bekend is dat de bestaande infrastructuur in de landbouwontwikkelingsgebieden een beperkte verhardingsdikte heeft. Om negatieve gevolgen van extra vervoersbewegingen op de constructie van de weg te voorkomen zal de constructie verbeterd moeten worden.

Verkeersveiligheid

Op basis van de bestaande verhardingsbreedtes (< 3,50 m) is ook bij de huidige lage intensiteiten geen sprake van een typering 'duurzaam veilig'.

Bij lage intensiteiten zal de verkeersveiligheidssituatie zich, onafhankelijk van de intensiteiten, eerder richten op de (beperkte) breedte van de looper en de steeds verder toenemende breedte van de (landbouw)voertuigen. Voor fietsers kunnen in deze situatie subjectieve gevoelens van verkeersonveiligheid optreden.

Op basis van de aanwezige verhardingsbreedtes is voor passerend agrarisch- en vrachtautoverkeer geen sprake van een veilige situatie (noodzaak tot uitwijken in de onverharde berm).

Luchtkwaliteit

Conclusie luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit in de gemeente Twenterand is goed te noemen. Er zijn geen situaties aan te wijzen waar kritische waarden zoals grenswaarden dreigen te worden overschreden. De waarden liggen ruim onder de wettelijk voorgeschreven toetswaarden. Er is voldoende ruimte voor eventuele ontwikkeling of nieuwvestiging van intensieve veehouderijbedrijven in de LOG gebieden.

Huidige situatie

Bij het opstellen van het vigerende bestemmingsplan Buitengebied, herziening 2005 is onderzoek gedaan naar de luchtkwaliteit. Het Besluit luchtkwaliteit 2005 schrijft voor dat nieuwe bouw- en gebruiksonwikkelingen getoetst moeten worden aan de in het Besluit genoemde normen. De Wet op de Ruimtelijke Ordening geeft aan dat een nieuw planologische regime (in casu voorliggend bestemmingsplan) moet voldoen aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening. Het bestemmingsplan Buitengebied, herziening 2005 voorziet niet in grootschalige ontwikkelingen.

Geconcludeerd kan worden dat het bestemmingsplan herziening 2005 voldoet aan de eisen gesteld in het Besluit luchtkwaliteit 2005. Uit de resultaten van het uitgevoerde onderzoek blijkt dat in de jaren 2006, 2010 en 2016 wordt voldaan aan alle grenswaarden voor stikstofdioxide (NO₂), fijn stof (PM₁₀), benzeen (C₆H₆), zwaveldioxide (SO₂) en koolmonoxide (CO). Dit geldt zowel voor de vier locaties waar de achtergrondwaarde is berekend alsook voor de situatie langs de Aadorpweg.

De situatie voor de luchtkwaliteit wordt sinds enige tijd vastgelegd in een landelijk systeem (Rapportage tool en Saneringstool). Sinds de inwerkingtreding van het onderdeel Luchtkwaliteitseisen in hoofdstuk 5 titel 5.2 van de Wet milieubeheer, bekend als de 'Wet luchtkwaliteit' neemt het zogenaamde Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) een belangrijke plaats in. Ten behoeve van het opstellen van het NSL is de Saneringstool ontwikkeld. De omvang van 'de saneringsopgave' van de NSL-gebieden wordt met dit instrument op eenduidige en uniforme wijze in kaart gebracht.

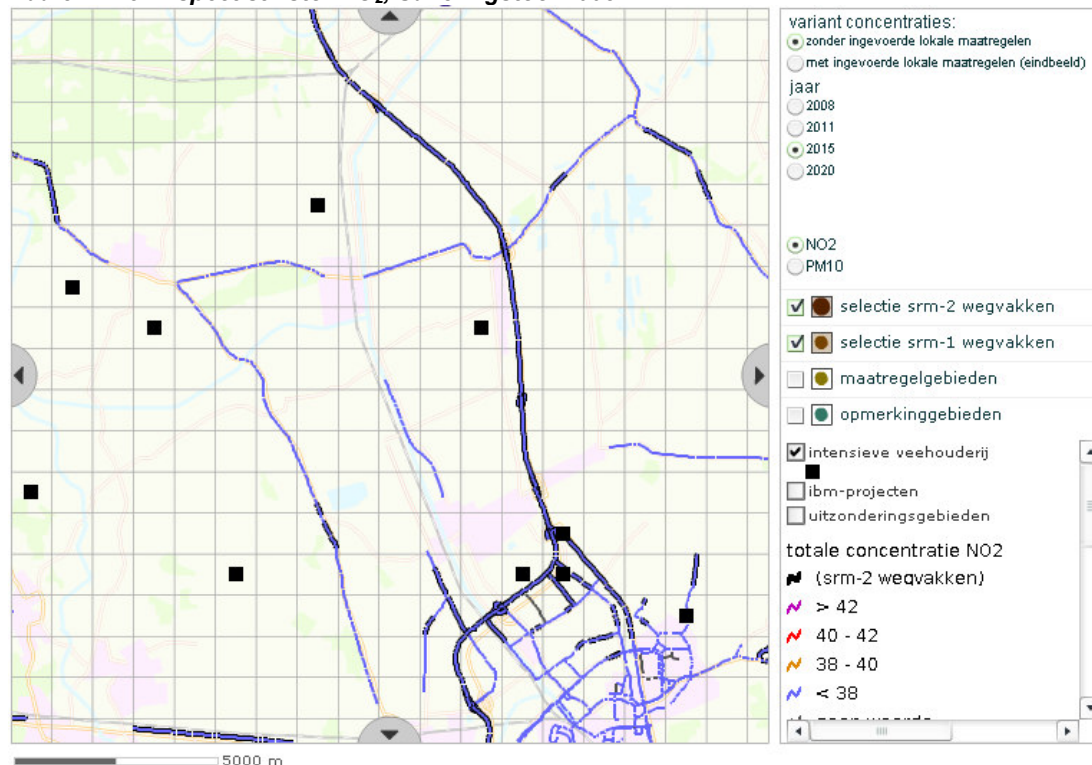
Ten behoeve van de consistentie in de gegevens en de rapportage van de luchtkwaliteit vindt de (drie)jaarlijkse rapportage door gemeenten plaats met behulp van een rapportageversie van de Saneringstool (verder te noemen: 'Rapportagetool').

De resultaten van de Rapportagetool worden gebruikt voor de (verplichte) nationale rapportage van de luchtkwaliteit in Nederland aan de Europese Commissie. De resultaten worden eveneens ter beschikking gesteld aan gemeenten en provincies.

Uit de meest recente rapportage 2009 (over 2008) zijn voor Twenterand op basis van de gegevens over 2008 geen te saneren knelpunten opgenomen (zie onderstaande kaarten voor NO₂ en PM10).

Stikstof

Kaart B1.13 Aspect stikstof NO₂, Saneringstool 2008

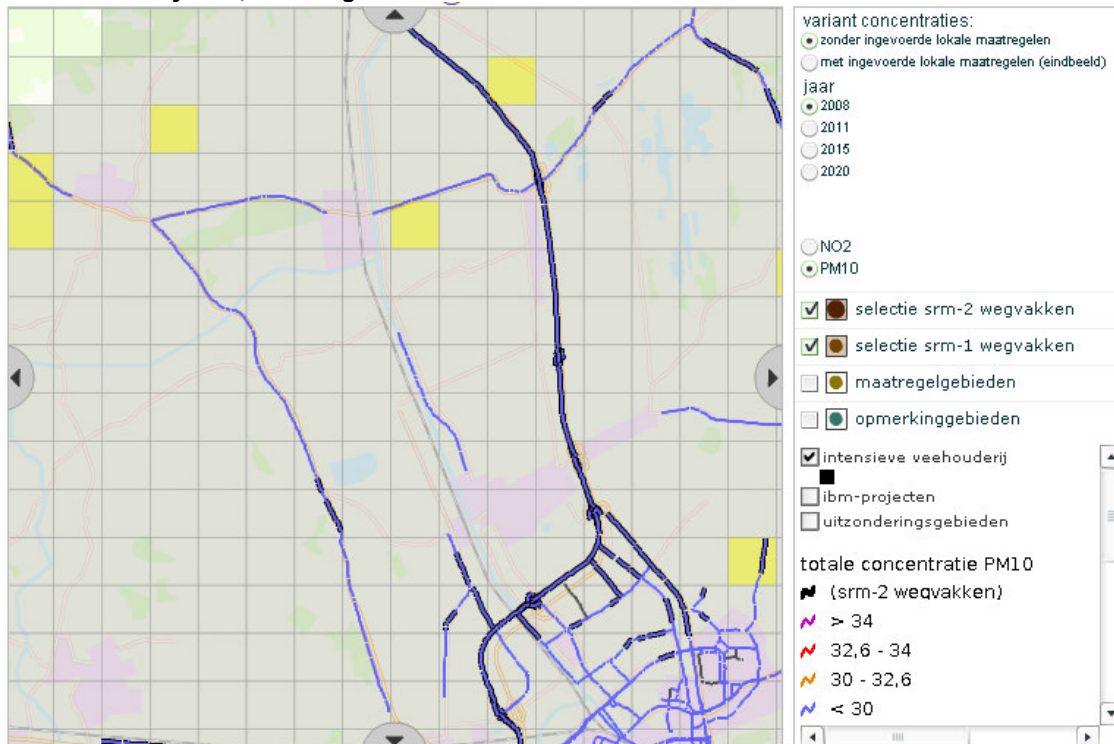

Fijn stof

Fijn stof is tegenwoordig een punt van grote zorg. De concentratie van fijn stof van intensieve veehouderijen is echter zeer lokaal en zal rond de stallen hoger zijn dan verder van de stallen. Gelet op de situering van het plangebied (het betreft geen sterk verkeersbelaste locaties in stedelijk gebied), op de aard van het gebied (landelijk gebied met incidentele bebouwing) en de cumulatie (volgens CAR) worden voor het gebied bij uitbreiding en nieuwvestiging van varkensstallen geen overschrijdingen verwacht t.a.v. fijn stof. Op individueel niveau is er een kleine verhoging rondom de stallen en indien clustering, rondom de clustering.

Voor fijnstof PM10 is op de kaarten duidelijk te zien dat door generieke maatregelen de achtergrondbelasting naar verwachting de komende jaren zal dalen.

Kaart B1.14 Fijnstof, Saneringstool 2008

Op de kaart is te zien dat in het buitengebied van de gemeente Twenterand voor de kwadranten met de hoogste waarden, de waarden liggen in de categorie 24,5-27 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ voor fijnstof (PM10). De gemiddelde waarde voor Twenterand ligt op circa 23 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Dat is de achtergrondwaarde, inclusief de zogenaamde zeezoutcorrectie. Voor de berekeningen dient voor de gemeente Twenterand met 3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ in mindering te worden gebracht¹⁸. Deze waarde ligt ruim onder de jaargemiddelde norm van 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

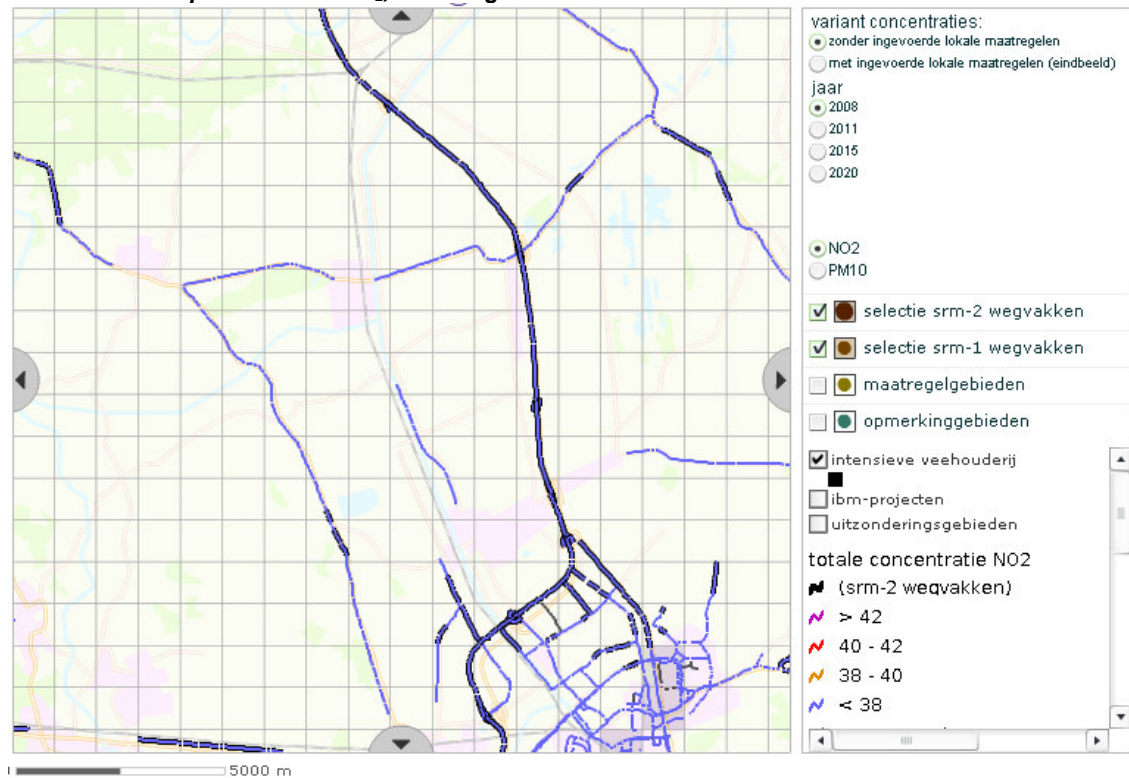
Autonome ontwikkeling

In de Rapportage- en Saneringstool zijn ook kaartbeelden beschikbaar waarop de effecten van het vigerende generieke beleid inzichtelijk worden gemaakt.

¹⁸ zie de regeling van de Minister van VROM van 13 november 2007, *Stcrt.* 2007, 220, p. 31.

Stikstof

Kaart B1.15 Aspect stikstof NO₂, Saneringstool 2015

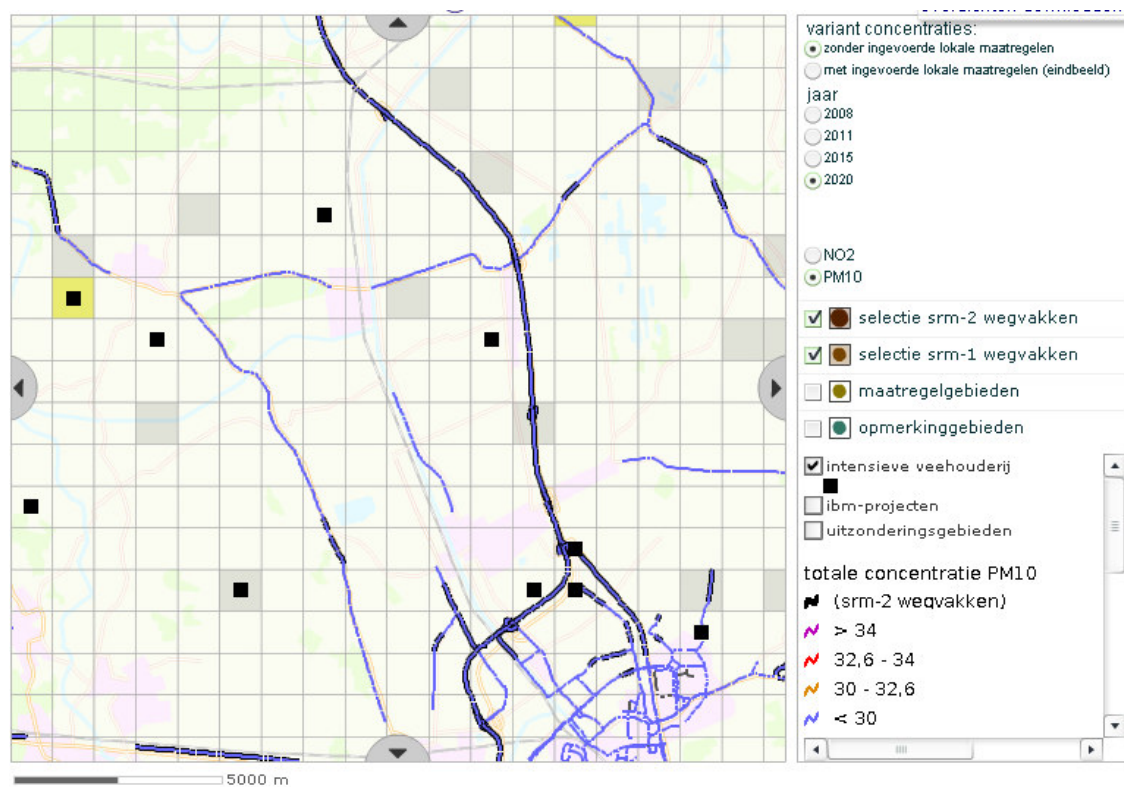
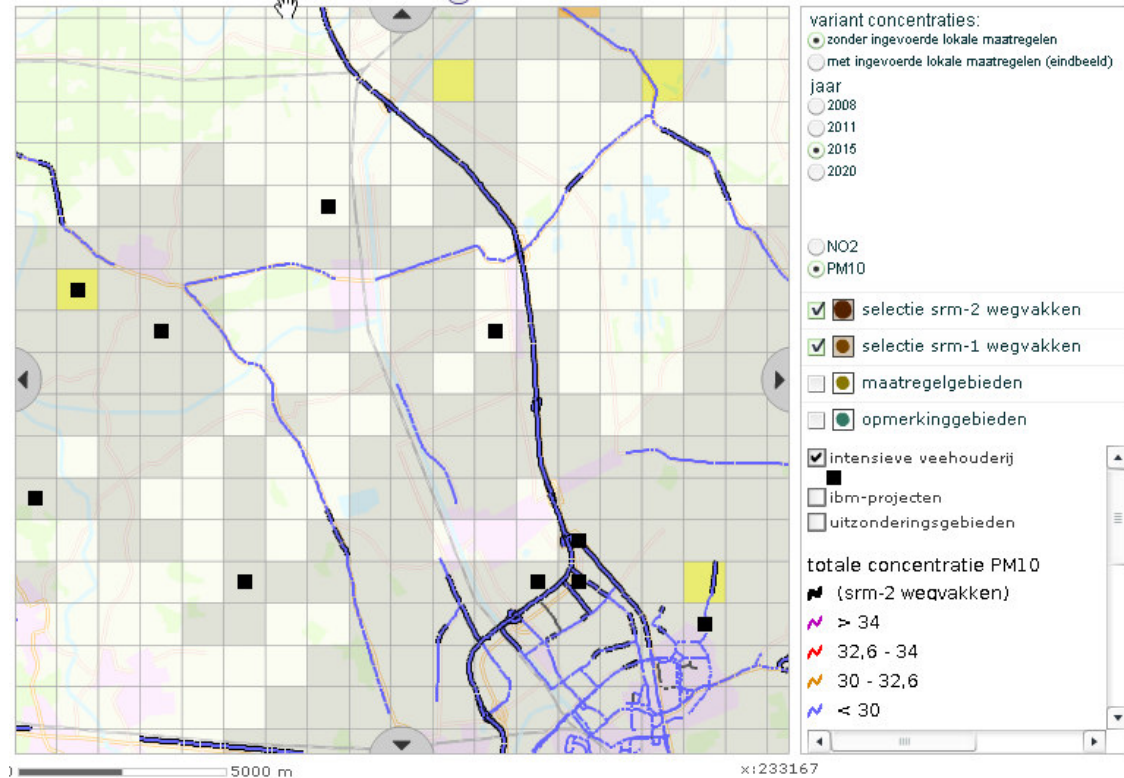
Fijnstof

Voor fijnstof PM₁₀ is op de kaarten duidelijk te zien dat door generieke maatregelen de achtergrondbelasting naar verwachting de komende jaren zal dalen.

In 2011 zal voor het eerst moeten worden gerapporteerd over de PM_{2,5}-concentraties (fijnere fractie van fijnstof) in het jaar 2010. Als vanaf 2011 aan de grenswaarden voor PM₁₀ wordt voldaan dan wordt naar verwachting ook aan de grenswaarde voor PM_{2,5} voldaan. De nieuwe grenswaarden voor PM_{2,5} zullen dus zeer waarschijnlijk niet leiden tot nieuwe plaatsen waar grenswaarden voor PM worden overschreden. Om de streefwaarden voor PM_{2,5} te halen is mogelijk extra fijnstofbeleid nodig. Voor het jaar 2020 zal Nederland ook een Europese NEC¹⁹ doelstelling krijgen voor fijnstof, uitgedrukt als PM_{2,5}. In 2009 zullen de onderhandelingen hierover starten.

¹⁹ National Emission Ceilings

Kaart B1.16 Aspect fijnstof, Saneringstool 2015 en 2020

Ondanks de generieke daling van de fijnstofbelasting zullen naar verwachting bedrijven met een grotere bedrijfsomvang (schatting > 20.000, mede afhankelijk van in te zetten techniek) te maken krijgen met een overschrijding van het aantal maal dat de 24-uurs gemiddelde concentratie van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ mag wordt overschreden. Zij dienen reducerende maatregelen te nemen.

Bij de voorgenomen realisatie van de veehouderijen dient in alle gevallen bij de vergunningaanvraag ingevolge de Wet milieubeheer een gedetailleerd luchtkwaliteitsonderzoek te worden uitgevoerd

Geluid

Conclusie geluid

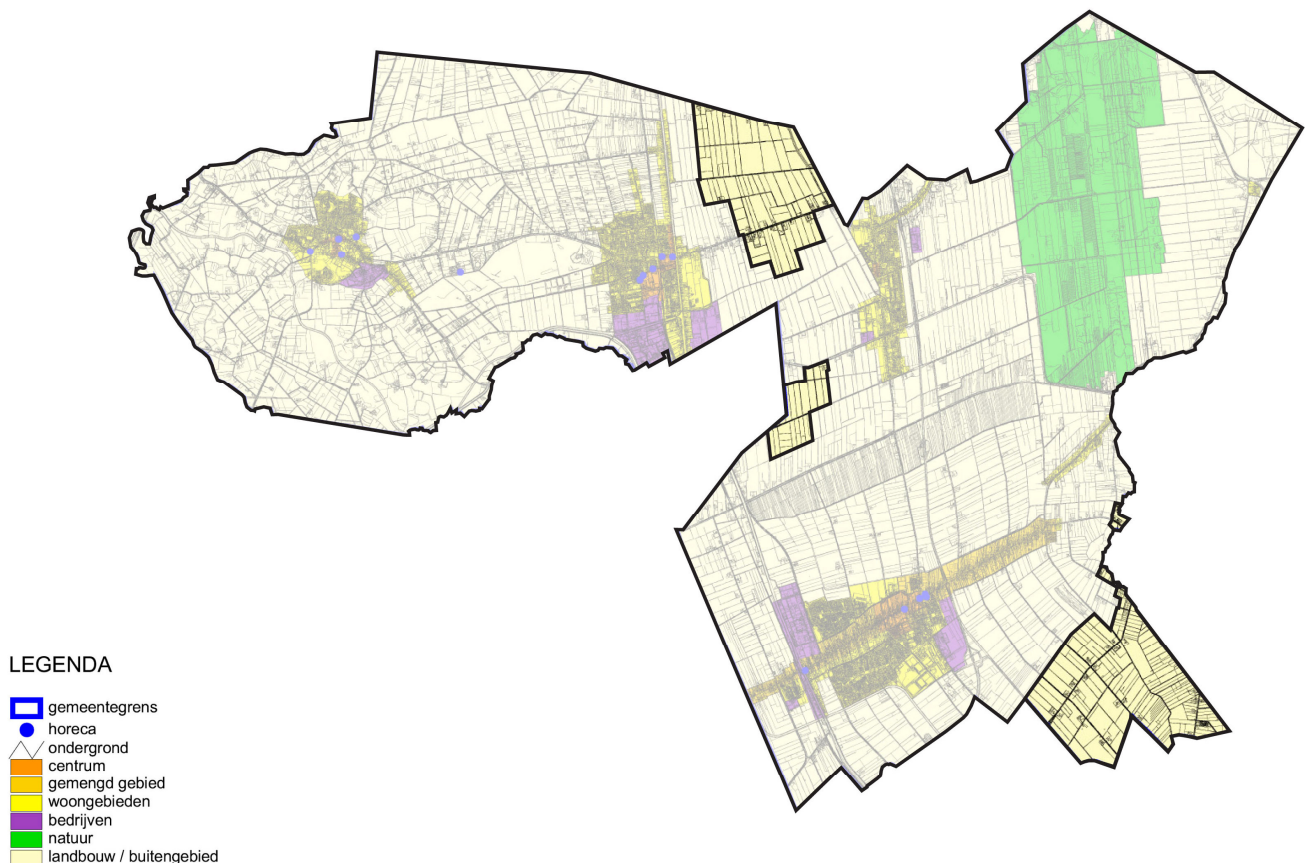
In algemene zin kan worden geconcludeerd dat het geluid van zowel ventilatoren en voermachines als verkeer niet als een obstakel hoeft te worden gezien. Naar verwachting is er bij verspreide groei van intensieve veehouderijbedrijven geen overschrijding van de maximaal toegelaten grenswaarden aan de orde. Bij geconcentreerde groei zou dit wel het geval kunnen zijn. Voor het geluid van ventilatoren geldt dat ook naar verwachting deze geen relevante bijdrage zullen leveren ter plaatse van woningen van derden, indien gelegen op meer dan 100 meter van de inrichting. Als de afstand tussen een bedrijf en woning van derden minder dan 100 meter bedraagt, zal meer gedetailleerd akoestisch onderzoek nodig zijn om te beoordelen of voldaan kan worden aan de grenswaarden

De geluidbelasting, geproduceerd door het aantal vrachtwagens dat een huis passeert naar aanleiding van de (her)vestiging van één bedrijf, is acceptabel ook als er woningen langs de weg staan. Bij een clustering van vier bedrijven dient de woning dan wel minimaal 6 meter van de weg te liggen.

Algemeen

In het kader van de Wet Geluidhinder heeft de gemeente Twenterand een motiveringsplicht met betrekking tot geluid. Dit heeft ertoe geleid dat de gemeente in 2008 de Nota Geluidsbeeld heeft vastgesteld. Het doel van dit beleid is om de goede kwaliteiten te behouden en waar mogelijk de geluidskwaliteit binnen de gemeente te verbeteren. Om dit te kunnen bewerkstelligen is de gemeente in een zestal gebieden ingedeeld conform de MILO-systhematiek. Het gaat dan om de categorieën natuurgebied, landbouw/buitengebied, woongebied, centrumgebied, gemengd gebied en bedrijventerrein. Voor die gebiedstypen is, voor geluid afkomstig van verkeer en inrichtingen, een passende geluidskwaliteit opgenomen in de Nota Geluidsbeleid. Bij het treffen van maatregelen die de geluidhinder beperken richt de gemeente zich eerst op de bron, vervolgens in de overdracht en als laatste bij de ontvanger.

Kaart B1.17 Gebiedsindeling voor geluid

Toelichting: de LOG gebieden zijn in het beleid niet specifiek aangewezen in het kader van geluid, er is geen onderscheid tussen LOG's en verwevingsgebied. Op de kaart zijn de LOG's alleen geaccentueerd om de ligging duidelijk te maken.

De boven- en ondergrens van de geluidskwaliteit wordt door de gemeente Twenterand omschreven in de geluidsklasse 'ambitie'. Van die ambitie kan in bepaalde situaties worden afgeweken. Dit is vastgelegd in de Nota Hogere Grenswaarden. Indien mag worden afgeweken van de geluidsklasse 'ambitie', wordt er gekeken naar de geluidsklasse 'bovengrens'. De bovengrens van die klasse is dan de maximaal toegestane afwijking.

Geluid kan van verschillende bronnen afkomstig zijn. In de LOG's zijn verkeer en geluid afkomstig van inrichtingen in de gemeente Twenterand de belangrijkste bronnen.

Huidige situatie

De LOG-gebieden Fortwijk, Daalerveen en Weitemanslanden vallen onder de categorie Landbouw/Buitengebied.

Binnen die categorie ligt de geluidsbelasting afkomstig van weg- en railverkeer in de klasse 'redelijk rustig'. Concreet betekent dit dat geluidhinder die veroorzaakt wordt door het wegverkeer, maximaal 48 dB mag bedragen. Voor railverkeer geldt een maximale geluidhinder van 55 dB. De geluidhinder van railverkeer is ten opzichte van wegverkeer hoger omdat geluid afkomstig van railverkeer als minder vervelend wordt ervaren.

In situaties waarin mag worden afgeweken van deze klasse geldt als bovengrens de klasse 'onrustig'. Dit houdt in dat geluidhinder afkomstig van het wegverkeer maximaal 53 dB mag bedragen en 58 dB voor het railverkeer.

In het kader van de vergunningverlening moet verkeersgeluid ook getoetst worden aan de normen volgens de regeling voor Indirect hinder. Dit speelt alleen ter plaatse van de inrichting en het direct aansluitende wegvak. Daarbij geldt als voorkeurswaarde een belasting van 50dB(A) en als maximum grenswaarde 65 dB(A).

Bij geluid afkomstig van inrichtingen is sprake van de klasse 'rustig'. Dit betekent dat de geluidshinder vanwege een inrichting ter plaatse van de gevel van een geluidgevoelige bestemming (lees woning) niet groter mag zijn dan 45 dB(A). In situaties waarin mag worden afgeweken van deze klasse geldt als bovengrens de klasse 'redelijk rustig'. Dit betekent een maximale geluidshinder van 50 dB(A).

Ten aanzien van de ambitiewaarden sluit de gemeente Twenterand aan op de etmaalindeling zoals die is opgenomen in het Besluit landbouw milieubeheer. Dit geldt voor alle landbouwbedrijven. Referentiepunten voor de intensieve veehouderij zijn vastgesteld op 100 meter vanaf de inrichtingsgrens. Voor de overige inrichtingen is het referentiepunt vastgesteld op 50 meter vanaf de inrichtingsgrens.

Autonome ontwikkeling

De Wet Geluidhinder staat slechts in bepaalde gevallen toe dat er wordt afgeweken van de geluidsklasse die als ambitie is aangemerkt. Alleen als de maatregelen, die erop gericht zijn om de geluidsbelasting te verminderen op woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen, niet voldoende doeltreffend zijn kan van de betreffende klasse worden afgeweken. Ook als er sprake is van bezwaren ten aanzien van stedenbouwkundige, verkeerskundige, vervoerskundige, landschappelijk en of financiële aard kan worden afgeweken van de geluidsklasse.

Als aan die voorwaarde is voldaan moet er naar locatiespecifieke zaken worden gekeken om te kunnen beoordelen of een hogere waarde is toegestaan. Dit is vastgelegd in de Nota Hogere Grenswaarde van de gemeente Twenterand. De volgende locatiespecifieke eisen zijn dan van toepassing.

- De nieuwbouw ter plaatse dient ter vervanging van de bestaande bebouwing.
- De locatie is opgenomen in herstructureringsplannen.
- De nieuwbouw vult een open plek op tussen aanwezige bebouwing.
- De huidige functie komt niet overeen met de gewenste functie.
- Met de ontwikkeling van de betreffende locatie worden een of meerdere andere milieuknelpunten.

Als ook aan de locatie-eisen is voldaan kan de gemeente Twenterand, onder voorwaarden, een hogere waarde toestaan.

In de landbouw is sprake van een autonome ontwikkeling met twee sporen, enerzijds groei en concentratie op grotere bedrijven anderzijds afname van het aantal toekomstgerichte bedrijven. Bij de agrarische bedrijven, en zeker bij de intensieve veehouderijen, is er door vergroting een toename aan geluid. Dit wordt vooral veroorzaakt door ventilatoren en voermachines van de inrichting zelf. Daarnaast speelt ook het vrachtverkeer een rol voor het aspect geluid. Groei van bedrijven betekent een extra aantal vervoersbewegingen (naar verwachting geen recht evenredige groei, door efficiënter inzetten van vrachtwagens). Daar staat tegenover dat beëindiging van bedrijven het aantal vervoersbewegingen weer reduceert.

Voor het geluid van ventilatoren geldt dat, indien deze afkomstig is van één bedrijf, deze geen relevante bijdrage zullen leveren ter plaatse van woningen van derden. Uitgaande van BBT ('best beschikbare technieken') zal het bronvermogen van zo'n ventilator niet meer bedragen dan 87 dB(A). Indien de minimale afstand tot de inrichting 100 meter bedraagt, zal voor wat betreft de voornoemde ventilatoren voldaan kunnen worden aan de richtwaarde van 45 dB(A). Deze afstand geldt als veilige marge. In specifieke gevallen kan de afstand van de inrichting tot woningen kleiner zijn en zal meer gedetailleerd akoestisch onderzoek nodig zijn om te beoordelen of kan worden voldaan aan de grenswaarden.

De ligging van intensieve veehouderijen op korte afstand van woningen van derden kunnen knelpunten opleveren ten aanzien van geluid. Hier kunnen echter geluidsreducerende maatregelen worden genomen.

Voor het verkeer geldt dat er gezien de gebiedscategorisering als 'redelijk rustig' gebied ruimte lijkt voor extra vervoersbewegingen. Er zijn echter geen geluidsgegevens per ontsluitingsweg beschikbaar die hiervoor een harde onderbouwing bieden. Dat zal per vergunningaanvraag bekeken moeten worden.

Op basis van de indicatie van het aantal transportbewegingen per bedrijf, wordt bij een bedrijfsuitbreiding met circa 5.000 vleesvarkens als uitgangspunt gehanteerd dat er vier extra vervoersbewegingen per etmaal plaatsvinden, waarbij alle bewegingen worden uitgevoerd gedurende de dagperiode (tussen 07.00 en 19.00). Deze extra vervoersbijdrage op het infrastructuurnetwerk is dermate laag dat deze, akoestisch gezien, niet relevant is.

Zelfs indien een woning is gelegen direct aan de weg, kan nog voldaan worden aan de voorkeurswaarde van 50 dB(A) voor indirecte hinder (volgens de 'Circulaire Geluidhinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting: beoordeling in het kader van vergunningverlening op basis van de Wet milieubeheer van het ministerie van VROM van 29 februari 1996'). Bij bundeling van bedrijven zal het aantal vervoersbewegingen over een toegangsroute hoger zijn. Bij een bundeling van vier bedrijven kan dan uitgegaan worden van 16 vervoersbewegingen per dag. Bij de vergunningverlening zal bekeken moeten worden of die situatie nog onder de maximale grenswaarde van 65 dB(A) blijft.

Voor het effect van wegverkeer kan indicatief gesteld worden dat, als de afstand van een woning tot de wegrand zes meter is, 16 vrachtwagens een geluidbelasting van 50 dB(A) op de gevel veroorzaken. We nemen aan dat de woningen in de LOG's niet dichterbij de weg staan dan zes meter en daarom het effect minder dan 50 dB(A) is.

Archeologie

Conclusie

De drie landbouwontwikkelingsgebieden hebben overwegend een lage archeologische verwachtingswaarde. In Fortwijk en Weitemanslanden zijn gebiedjes met middelhoge archeologische verwachtingswaarde aanwezig. Die moeten planologisch worden beschermd.

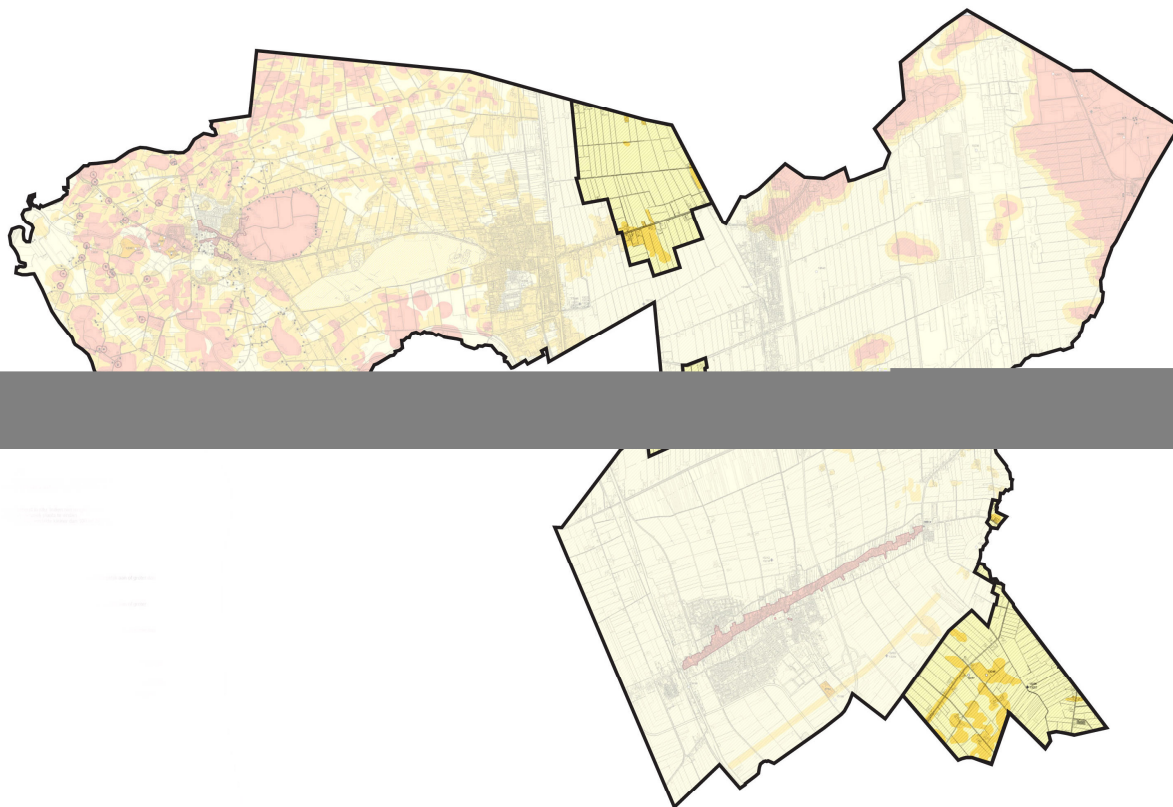
In Weitemanslanden zijn een drietal archeologische vindplaatsen aangegeven waarvan een met administratieve plaatsing. Er is in de landbouwontwikkelingsgebieden geen sprake van archeologische rijksmonumenten, gemeentelijk archeologische monumenten of AMK-terreinen.

Voor alle landbouwontwikkelingsgebieden geldt dat de grond (mogelijk) verstoord is. Als de verstoring tot onder het archeologisch relevante niveau heeft plaatsgevonden in het verleden, dan is archeologisch onderzoek niet verplicht. Bij verstoringen tot boven het archeologisch relevante niveau is het beleid behorend bij de archeologische verwachtingswaarde van toepassing.

Huidige situatie

In 2007 heeft de gemeente Twenterand een archeologische inventarisatie laten uitvoeren. Naar aanleiding hiervan is een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart opgesteld. Uit die gegevens blijkt dat het buitengebied van de gemeente Twenterand overwegend een lage archeologische verwachtingswaarde laat zien. De uitzondering hierop is het westen en het noordoosten van de gemeente. In dat deel van de gemeente is sprake middelhoge en hoge verwachtingswaarden. Het gaat hierbij dan voornamelijk om dekzandruggen, stuwwallen en esker.

Kaart 3.22 Archeologische verwachtingswaarde

**Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart
Gemeente Twenterand**

LEGENDA

Rijksmonumenten

 beschermd monument (0)

Overige AMK-terreinen

 zeer hoge waarde (0)

 hoge waarde (4)

 van waarde (0)

Beleidsadvies

Geen enkele bodemverstorende activiteiten toegestaan. Behoud in situ is uitgangspunt.
Alle bodemverstorende activiteiten zijn vergunningsplichtig (aanvraag bij RACM)

Streven naar behoud in situ. Indien niet mogelijk, dan dient
archeologisch onderzoek plaats te vinden.
Ingrepen met een oppervlakte kleiner dan 100 m² zijn vrijgesteld van onderzoek

Archeologische verwachting

 hoge verwachting

 hoge verwachting bij
cultuurhistorisch element

Beleidsadvies

Bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte gelijk aan of groter dan
2500 m² is archeologisch onderzoek noodzakelijk

Bij ingrepen dieper dan 40 cm en met een oppervlakte gelijk aan of groter
dan 100 m² is archeologisch onderzoek noodzakelijk

- grenzend aan de planlocatie geen waardevol archeologisch terrein aanwezig is

 verstoringen

- Bij bestaande verstoringen dieper dan archeologische laag: geen archeologisch
onderzoek noodzakelijk
- Bij bestaande verstoringen ondieper dan archeologische laag: archeologisch
onderzoek noodzakelijk

overig

 archeologische vindplaats

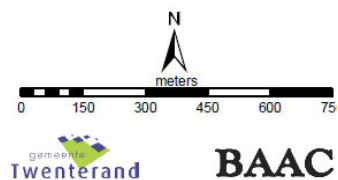
 archeologische vindplaats
met administratieve plaatsing

 verspreide bebouwing in 1832

 gemeentegrens

 topografie (beeldrecht: Topografische Dienst)

Versie 1.1 27-08-2007
Project V-07.0181
Opdrachtgever: Gemeente Twenterand

Voor Fortwijk geldt een overwegend lage archeologische verwachtingswaarde en is grotendeels verstoord. Er is hier sprake van de landschapseenheden beekdal en dekzandwelling en het is grotendeels afgedekt met veen. Op enkele locaties bevinden zich dekzandruggen. Hier geldt een middelhoge verwachtingswaarde voor. Er is geen sprake van archeologische rijksmonumenten, gemeentelijk archeologische monumenten of AMK-terreinen.

Daalerveen wordt ook gekenmerkt door de landschapseenheden beekdal en dekzandwieling en laat in zijn geheel een lage archeologische verwachtingswaarde zien. Het verstoorte landschapsontwikkelingsgebied is afgedekt met veen.

Bij Weitemanslanden is eveneens grotendeels sprake van een lage archeologische verwachtingswaarde en is ook in zijn geheel verstoort. Net als bij de andere gebieden is ook hier sprake van de landschapseenheden beekdal en dekzandwieling. Op een aantal plekken komt dekzandruggen voor en hier geldt een middelhoge verwachtingswaarde voor. In dit gebied zijn een drietal archeologische vindplaatsen aangegeven waarvan een met administratieve plaatsing. Er is geen sprake van archeologische rijksmonumenten, gemeentelijk archeologische monumenten of AMK-terreinen.

Autonome ontwikkeling

Het beleid van de gemeente Twenterand ten aanzien van de archeologische verwachtingen is het behoud van de archeologische waarden in de originele context na te streven.

Fortwijk en Weitemanslanden zijn gebieden met deels middelhoge archeologische verwachtingen. Die moeten planologisch beschermd worden door opname in een bestemmingsplan voor het gebied waarin zij gelegen zijn. Bij ontwikkelingen op deze terreinen heeft inpassing van archeologische waarden te allen tijde de voorkeur. Bodemversturende activiteiten of grootschalige dan wel langdurige grondwaterpeilverlagingen worden niet toegestaan, tenzij met behulp van een archeologisch onderzoek kan worden aangetoond dat er geen archeologische resten worden bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling. Plangebieden met een verstoringsdiepte van maximaal 40 cm beneden maaiveld of met een oppervlak van maximaal 2500 m² zijn vrijgesteld van onderzoek.

Voor Daalerveen in zijn geheel en grote delen van Fortwijk en Weitemanslanden is in beginsel geen onderzoek noodzakelijk bij ontwikkelingen in deze gebieden. Als een plangebied echter meerdere verwachtingswaarden kent dan is archeologisch onderzoek wel verplicht. Ook als er archeologische waardevolle resten bekend zijn die grenzen aan een plangebied met lage verwachtingen is archeologisch onderzoek verplicht. Plangebieden met een verstoringsdiepte van maximaal 40 cm beneden maaiveld of met een oppervlak van maximaal 2500 m² zijn vrijgesteld van onderzoek.

Voor alle landbouwon ontwikkelingsgebieden geldt dat de grond (mogelijk) verstoort is. Of er een archeologisch onderzoek plaats dient te vinden is afhankelijk van de verwachtingswaarde die voor het gebied van toepassing is. De exacte aard en diepte van de verstoringen moeten eerst in kaart worden gebracht. Als de verstoring tot onder het archeologisch relevante niveau heeft plaatsgevonden in het verleden, dan is archeologisch onderzoek niet verplicht. Bij verstoringen tot boven het archeologisch relevante niveau is het beleid behorend bij de archeologische verwachtingswaarde van toepassing.

Bodem

Conclusie

Het buitengebied is niet gezoneerd en derhalve is de bodemkwaliteit hiervan niet in kaart gebracht. In alle landbouwon ontwikkelingsgebieden bevinden zich wel zones bermgrond langs asfaltwegen, bermgrond langs elementverhardingen en sloten. Voor de bermgrond langs asfaltwegen geldt dat er sprake is van lichte verontreiniging met PAK (> 2xSW1). De andere twee zones voldoen aan de streefwaarden (SW1) of aan de eisen van MVR-grond en worden ook beleidsmatig als 'schone grond' gezien. Voor nieuwe ontwikkelingen moet worden voldaan aan de vigerende regelgeving. Er zijn op voorhand geen bijzondere belemmeringen voor de ontwikkeling van intensieve veehouderij.

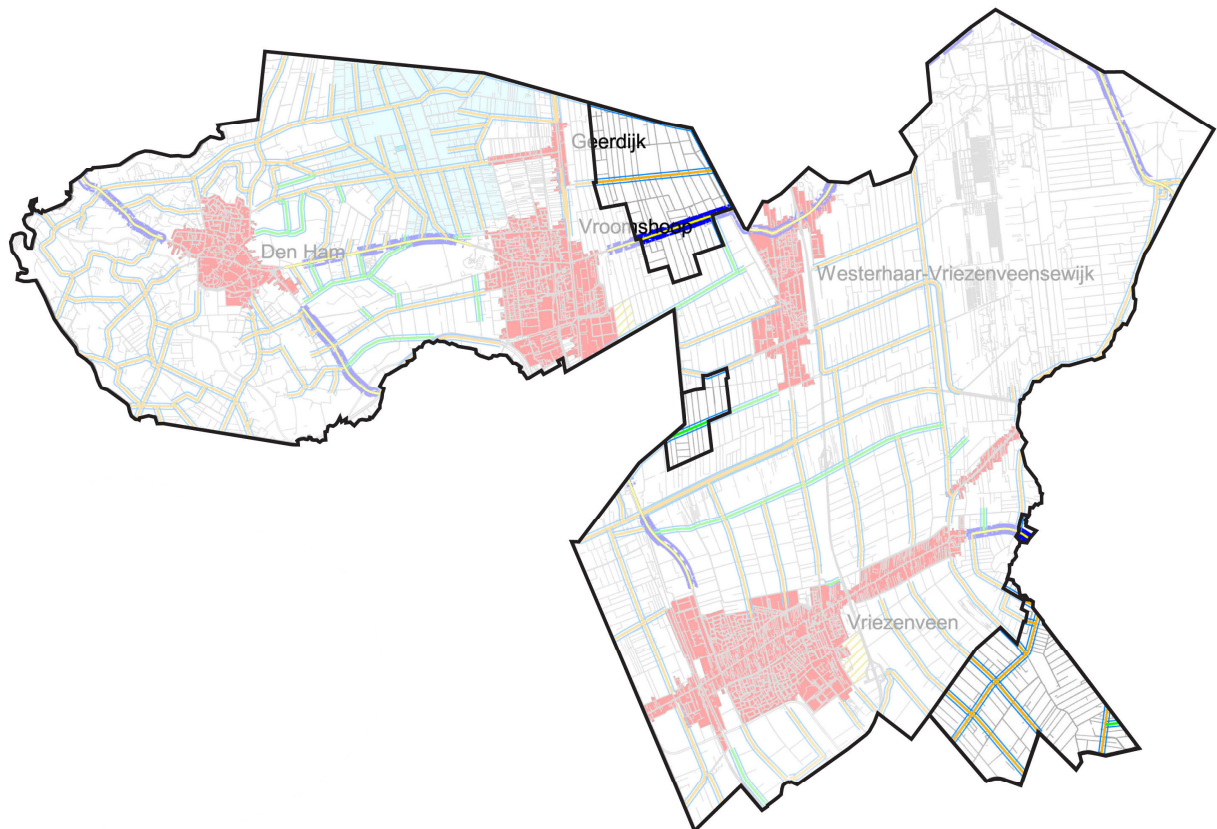
Huidige situatie

De bodemkwaliteit is in de gemeente Twenterand gedeeltelijk in kaart gebracht. Het gaat hierbij om zones stedelijk gebied, bermgrond langs asfaltwegen, bermgrond langs elementverharding en sloten. Dit is weergegeven op de Bodemkwaliteitskaart van de gemeente Twenterand.

Het buitengebied is niet gezoneerd en derhalve is de bodemkwaliteit hiervan niet in kaart gebracht. In 2010 wordt het bodembeleid geactualiseerd waarin het buitengebied ook wordt meegenomen.

In alle landbouwonwikkelingsgebieden bevinden zich de zones bermgrond langs asfaltwegen, bermgrond langs elementverhardingen en sloten. Dit blijkt uit de Bodemkwaliteitskaart en grondstromenplan van de gemeente Twenterand. Voor de bermgrond langs asfaltwegen geldt dat er sprake is van lichte verontreiniging met PAK ($> 2 \times \text{SW1}$). De andere twee zones voldoen aan de streefwaarden (SW1) of aan de eisen van MVR-grond en worden ook beleidsmatig als 'schone grond' gezien.

Kaart 3.23 Kaart bodemzonering

toepassingszone →							
herkomstzone ↓		1	2	3	4	5	6
	1. Stedelijk gebied						
	2. Bermen langs asfaltwegen						
	3. Bermen langs wegen met elementenverharding						
	4. Sloten						
	5. Provinciale bermen						
	6. Provinciale sloten						
		grondverzet toegestaan zonder voorafgaande partijkeuring					
		grondverzet niet mogelijk tenzij de resultaten van een partijkeuring uitwijzen dat er sprake is van een vergelijkbare bodemkwaliteit					

Autonome ontwikkeling

In het Bodembeleidsplan 2005-2010 van de gemeente Twenterand wordt nader invulling geven aan een van de doelstellingen van het NMP 3 om de bodem duurzaam te beheren. Op basis van het Bodembeleidsplan is de autonome ontwikkeling in kaart gebracht. Hier staat in omgeschreven dat bij de aanvraag van een bouwvergunning, een rapport van een recent uitgevoerd bodemonderzoek moet worden overlegd. Op de locatie moet een vooronderzoek conform NVN 5725 worden uitgevoerd. Hieruit volgt dan de onderzoeksstrategie (verdacht dan wel onverdacht) voor het uit te voeren verkennende bodemonderzoek conform NEN 5740. Uit het beleidsplan blijkt dat slechts in bepaalde situaties ontheffing mogelijk is. Het gaat dan om kleine uitbreidingen (maximaal 50m²) en om bouwvergunningvrije of licht bouwvergunningplichtige bouwwerken. Er kan ook ontheffing voor bodemonderzoek worden verleend als mensen maximaal 2 uren per dag in het bouwwerk verblijven. Ook als er een bruikbaar recent bodemonderzoek aanwezig is voor het plangebied kan er ontheffing worden verleend.

Bij een bestemmingsplanwijziging is het uitvoeren van zowel een vooronderzoek (conform NVN 5725) als een verkennend bodemonderzoek (conform NEN 5740) verplicht. In deze situatie is een ontheffing niet aan de orde.

Op grond van de Wm wordt een nul-onderzoek verlangd van bedrijven die bodembedreigende activiteiten uitvoeren. Hiermee moet de kwaliteit van de bodem ter plaatse van potentieel bodembedreigende activiteiten (bijvoorbeeld opslag/overslagplaatsen, ondergrondse tanks, vulpunten, olieafscijders en dergelijke) worden vastgelegd.

De gemeente Twenterand wil voorkomen dat er gebouwd gaat worden op grond waarin zich asbest bevindt. Om die reden moet in historisch bodemonderzoek verplicht naar asbest worden gekeken. Als een plangebied een asbest-verdachte locatie is moet er bodemonderzoek worden gedaan conform NEN 5740 en 5707. Als er asbest is gevonden op een asbest-verdachte locatie dan moet er een asbestonderzoek plaatsvinden op de bouwstof.

Externe Veiligheid

Conclusie

In de landbouwontwikkelingsgebieden zijn er geen knelpunten met betrekking tot het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Er zijn geen ontwikkelingen voorzien die deze situatie veranderen en belemmerend kunnen werken op de ontwikkeling van de intensieve veehouderij in de landbouwontwikkelingsgebieden..

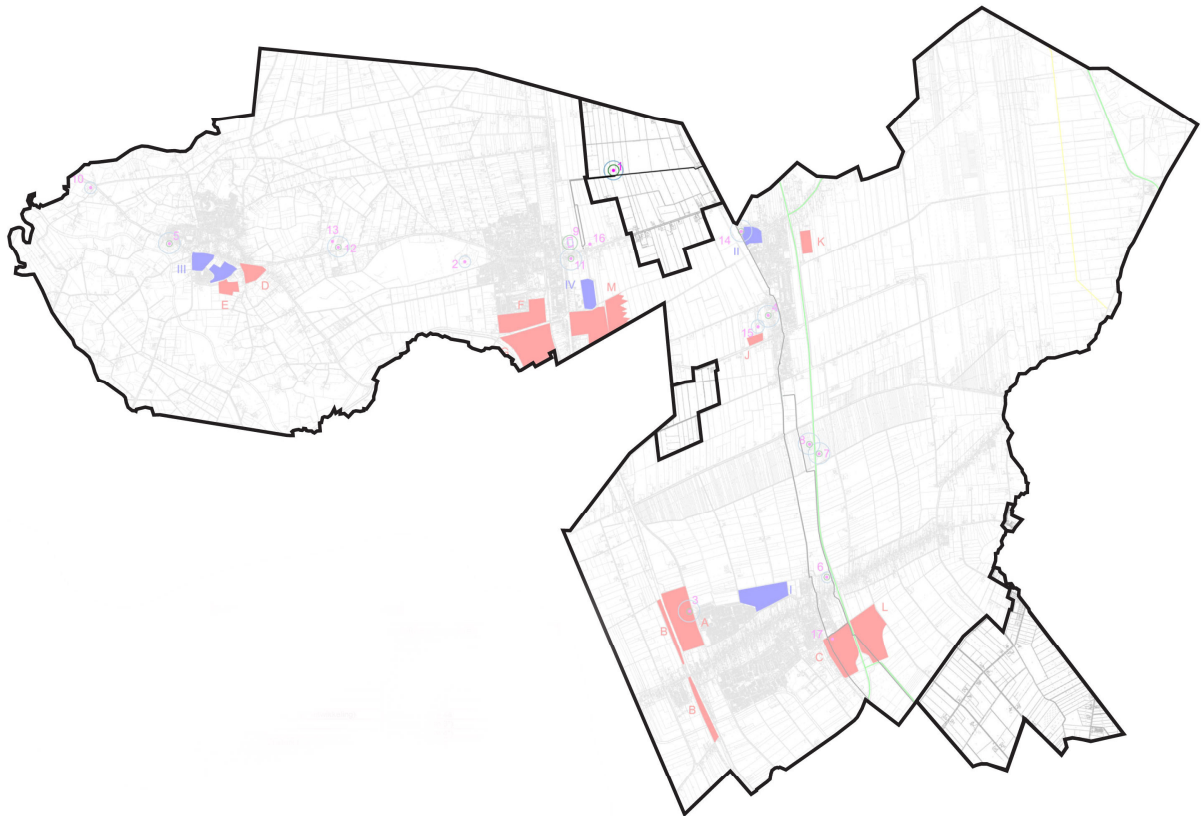
Algemeen

Doel van het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Twenterand is om duidelijk te maken welke externe veiligheidsrisico's in de gemeente aanwezig zijn en hoe met deze en toekomstige risico's dient te worden omgegaan. Bij externe veiligheid wordt gekeken naar risicobronnen die invloed hebben op het plaatsgebonden- en groepsrisico. Deze risicobronnen bestaan uit risico-volle inrichtingen en transportassen en buisleidingen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen.

Huidige situatie

In het Externe Veiligheidsbeleid is aangegeven dat de gemeente een relatief beperkt risicoprofiel heeft. De gemeente Twenterand kent ten aanzien van risicobronnen een aantal BEVI-inrichtingen. Daarnaast is er ook een aantal bedrijven dat valt onder de drempelwaardenlijst. Met uitzondering van twee stationaire bronnen (LPG-tankstations), zijn er in de gemeente Twenterand geen knelpunten met betrekking tot het plaatsgebonden risico. Voor wat betreft het groepsrisico bestaan er geen knelpunten in de gemeente. In LOG Fortwijk is één risicobron gelegen.

Kaart 3.24 Externe veiligheid

Risicobronnen

- 1 Fortwijk 5
- 2 Hammerweg 75
- 3 Handelsweg 1
- 4 Hoofdweg 99
- 5 Ommerweg 51
- 6 Oosteinde 55
- 7 Rijksweg 36 Oostzijde
- 8 Rijksweg 36 Westzijde
- 9 Schoolstraat 14
- 10 Slenke 2
- 11 Tonnendijk 12-16
- 12 Vroomshoopseweg 23
- 13 Vroomshoopseweg 25
- 14 Vroomshoopseweg 31
- 15 Zwembadlaan 6
- 16 Tonnendijk (gasreducerstation > 40.000 m³/ uur)
- 17 Almelseweg (gasreducerstation < 40.000 m³/ uur)

Plaatsgebonden risicocontour pr10⁻⁶
Invloedsgebied (1% letaal)

Bedrijventerreinen gemeente Twenterand

naam	bedrijfs categorieën
● A Weitzelpoort	categorie 1 t/m 4
● B Kanaaldijk-West	categorie 1 t/m 3
● C Almelseweg-Oost	categorie 1 t/m 3*)
● D Vriezendijk	categorie 1 t/m 3
● E Kroezenhoek (in ontwikkeling)	categorie 1 t/m 3*)
● F Revitalisering Lindervliet	categorie 1 t/m 3b*)
● G Zwolsekanaal	categorie 1 t/m 3
● H De Sluis	categorie 1 en 2
● I Vroomshoop-Oost (in ontwikkeling)	categorie 1 t/m 4a
● J Twistveen	categorie 1 t/m 3*)
● K Garstelanden	categorie 1 t/m 4*)
● L Vriezenveen Zuidoost (structuurvisie)	categorie 1 t/m 4
● M Vroomshoop (structuurvisie)	
*) Bedrijven en milieuzonering VNG uitgave 1999	

Toekomstige woningbouwlocaties

- I Uitbreiding Weemelanden
- II Kruidenwijk
- III Uitbreiding Zuidmaten
- IV Uitbreiding woningbouw Vroomshoop Oost

- Route gevaarlijke stoffen
- Leiding gasunie
- Leiding NAM

Ook het transport van gevaarlijke stoffen is een thema die valt binnen de externe veiligheid. Het gaat dan om transport van gevaarlijke stoffen over de weg en door buisleidingen. Het vervoer van gevaarlijke stoffen over water en over het spoor is in de gemeente Twenterand echter niet aan de orde. Door de gemeente lopen wel twee aardgastransportleidingen. Die lopen voornamelijk door het buitengebied van de gemeente Twenterand. Een van deze leidingen ligt langs de grens van Weitemanslanden. De ander is gedeeltelijk in Fortwijk gelegen.

Op basis van de vigerende normen treden hierbij geen knel- of aandachtspunten op. De gemeente Twenterand heeft een routing voor het vervoer van gevaarlijke stoffen ingesteld. Deze route is vastgesteld om het vervoer van gevaarlijke stoffen te kunnen structureren.

Autonome ontwikkeling

Plaatsgebonden risico

In het landelijke gebied accepteert de gemeente een enigszins minder streng veiligheidsregime en is de komst van inrichtingen met enige risicobelasting op de omgeving onder voorwaarden mogelijk.

In nieuwe situaties dienen de 10-6 contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven. Uitzondering op deze regel betreft situaties waarin de PR-10-6 contour:

- door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is, en
- daarna uitsluitend een gebied buiten de inrichtingsgrens inneemt waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zullen worden.

Groepsrisico

- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
- De oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als grenswaarde beschouwd. Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt dus niet geaccepteerd.

Effectbenadering

Risicobronnen die voldoen aan de eisen voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico kunnen bij een calamiteit wel schadelijke en letale (dodelijke) effecten voor de mens veroorzaken. In dergelijke gevallen dienen de te verwachten effecten ook in de beoordeling te worden betrokken. Vanuit het oogpunt van pro-actie en preventie dient te worden gekeken naar de mogelijkheden voor beperking, beheersing en bestrijding van effecten.